

**Tabela z uwagami do projektu dokumentu strategicznego pn. „Polityka Naukowa Państwa”,
zgłoszonymi w trakcie konsultacji publicznych.**

L.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Jednostka redakcyjna	Treść uwagi	Stanowisko MEIN
1.	Fundacja na rzecz Nauki Polskiej	5.2. Priorytet II: Udział Polski w rozwoju globalnym, str. 42	<p>Jest: „Dlatego też należy dążyć do większego zbalansowania przepływów naukowców pomiędzy państwami oraz zwiększać dopasowanie oferty mobilnościowej do rzeczywistych potrzeb naukowców i podmiotów goszczących”.</p> <p><u>Propozycja zmiany:</u> „Dlatego też należy dążyć do większego zbalansowania przepływów naukowców pomiędzy państwami zwiększać dopasowanie oferty mobilnościowej do rzeczywistych potrzeb naukowców i podmiotów goszczących oraz co najważniejsze zwiększyć jakość uprawianej nauki w Polsce. Ten ostatni element nie tylko będzie zapobiegał drenażu mózgow ale doprowadzi do tego, że talent obecnie pracujący zagranicą będą chcieli naukowo pracować w Polsce. ”</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Postulat dot. dopasowania oferty mobilnościowej został ujęty w przeredagowanym dokumencie.</p>
2.	Fundacja na rzecz Nauki Polskiej	Str.44	<p>Jest: W polskim systemie szkolnictwa wyższego i nauki funkcjonują „wyspy doskonałości” w wybranych obszarach. Wspieranie rozwoju tych wyróżniających się naukowo obszarów i jednostek stanowiło przedmiot wsparcia np. programu Centra Doskonałości Naukowej <i>Dioscuri</i>.</p> <p>Propozycja zmian: W polskim systemie szkolnictwa wyższego i nauki funkcjonują „wyspy doskonałości” w wybranych obszarach. Wspieranie rozwoju tych wyróżniających się naukowo obszarów i jednostek stanowiło</p>	<p>Uwaga uwzględniona w przeredagowanym tekście.</p>

			przedmiot wsparcia np. programu Centra Doskonałości Naukowej <i>Dioscuri</i> czy <i>Międzynarodowe Agendy Badawcze</i> .	
3.	Fundacja na rzecz Nauki Polskiej	Do treści PNP - ogólna	<ul style="list-style-type: none"> - Brak propozycji systemowego rozwiązania styku między nauka i gospodarką. - Fundacja na rzecz Nauki Polskiej nie jest wymieniona w tym projekcie - W ostatniej perspektywie finansowej funduszy strukturalnych Fundacja przekazała środowisku naukowemu w postaci konkursów grantowych przeszło 1,4 mld złotych, utworzyła np. 14 centrów doskonałości (Międzynarodowych Agend Badawczych). 	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Ustawa o sieci badawczej Łukasiewicz proponuje konkretne rozwiązania w zakresie współpracy nauki i przemysłu.</p> <p>MEiN docenia wkład Fundacji w realizacji konkursów grantowych. Wymieniono FNP w tekście.</p>
4.	Urząd Patentowy RP	Wstęp	<p>Na stronie 3 warto rozważyć uzupełnienie akapitu o treści: „Zadaniem państwa jest określenie polityki naukowej rozumianej jako całość działań państwa oraz innych instytucji publicznych. Jej zadaniem jest zapewnienie optymalnych warunków do realizacji funkcji poznawczej nauki oraz stymulowanego przez nią wzrostu gospodarczego, rozwoju społecznego i radzenia sobie z wyzwaniami stojącymi przed społeczeństwem, przy jak najbardziej efektywnym wykorzystaniu środków przeznaczanych na badania naukowe. Do szeroko rozumianej polityki naukowej można zaliczyć politykę innowacyjną, której zadaniem jest wprowadzanie wyników badań naukowych, wynalazków i usprawnień do praktyki gospodarczej.”</p> <p>zdaniem: „Istotny element tej polityki stanowi ochrona innowacji, gdyż tylko odpowiednio zabezpieczone przedmioty własności intelektualnej zwiększają szansę na</p>	<p>Uwaga odrzucona. Dokument został preredagowany.</p> <p>Wprowadzenie przedmiotowego zapisu stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP.</p>

			efektywną komercjalizację i uzyskanie przewagi gospodarczej. Rozwiązania niechronione mogą być w łatwy sposób kopiowane i wdrażane do praktyki przemysłowej przez konkurencyjne podmioty.”	
5.	Urząd Patentowy RP	3. Analiza SWOT stanu nauki i szkolnictwa wyższego	Na stronie 11 w części wskazującej słabe strony po punkcie o treści: <ul style="list-style-type: none"> • Brak wystarczającej liczby brokerów technologii i menadżerów innowacji, warto rozważyć dodanie punktu o treści: „• Brak dostatecznej świadomości w środowisku naukowym w zakresie możliwości ochrony innowacji tj. efektywnego wykorzystania systemu własności intelektualnej”	Uwaga uwzględniona.
6.	Urząd Patentowy RP	5. Priorytety Polityki Naukowej Państwa 5.1. Priorytet I: Rozwój sektora nauki, szkolnictwa wyższego oraz innowacyjności	W części „Podnoszenie jakości badań” w akapicie pierwszym po zdaniu: „Należy dążyć do zwiększenia wpływu na światową naukę badań prowadzonych przez naukowców zatrudnionych w polskich podmiotach, poprzez wspieranie przełomowych, nowatorskich badań, które mają największe znaczenie dla rozwoju nauki i innowacyjności oraz zachęcanie polskich naukowców do publikowania wyników swoich badań w kanałach publikacji (przede wszystkim: czasopismach, monografiach naukowych i materiałach pokonferencyjnych) o największym wpływie na światowy obieg nauki.” warto rozważyć dodanie zdania: „W tym kontekście niezwykle ważne jest wcześniejsze zabezpieczenie praw do korzystania z nowopowstałych rozwiązań poprzez efektywne korzystanie z systemu własności intelektualnej, w tym własności przemysłowej.”	Uwaga uwzględniona.
7.	Centrum Łukasiewicz	Uwaga generalna	Deklaruję gotowość współpracy ekspertów Łukasiewicza w uzgodnieniu kluczowych założeń projektowanej polityki oraz wypracowaniu ostatecznej jej wersji. W szczególności uzgodnienia wymaga rola PNP oraz jej relacja do innych dokumentów strategicznych. Ważna jest	Uwaga częściowo uwzględniona. Dokument został przeredagowany.

			również dogłębna analiza punktu wyjścia oraz wyraźna priorytetyzacja projektowanych rozwiązań. Dokument dotyczy zarówno nauki jako procesu edukacyjnego, jak i nauki jako generowania wartości intelektualnej, co utrudnia detaliczną analizę problemów i proponowanych rozwiązań dla każdego z tych obszarów. Ponadto Polityka wymaga określenia ram czasowych oraz harmonogramu działań, które będą służyły osiągnięciu założonych w niej celów.	PNP jest dokumentem strategicznym wyznaczającym priorytety, a nie planem działań uwzględniającym konkretny harmonogram poszczególnych zadań.
8.	Centrum Łukasiewicz	Uwaga generalna	Dokument PNP został napisany głównie z perspektywy uczelni wyższych. W niewielkim stopniu zwraca się uwagę na instytuty badawcze (w tym Instytuty Sieci Badawczej Łukasiewicz), których działalność odpowiada (z natury rzeczy) na wyzwania przemysłu. Sugeruje się uzupełnienie tekstu PNP o zapisy uwzględniające perspektywę instytutów badawczych oraz jednoznaczne oddzielenie pracowników naukowych (naukowców) od pracowników badawczych (badaczy).	Uwaga odrzucona. Dokument nie jest napisany z perspektywy konkretnych podmiotów sektora szkolnictwa wyższego i nauki.
9.	Centrum Łukasiewicz	Uwaga generalna	W oparciu o obecne zapisy dokumentu, wdrożenie PNP jak i późniejsze monitorowanie PNP będzie bardzo trudne. Głównie będzie to trudne z uwagi na bardzo ogólny charakter stwierdzeń w dokumencie, z którymi trudno polemizować, ale z uwzględnienia których dla polityki naukowej państwa niewiele wynika. Sugerujemy, aby w dokumencie znalazła się wąska grupa precyzyjnych celów, które polityka naukowa państwa powinna zrealizować w założonym czasie. Określenie ram czasowych obowiązywania dokumentu, w których to ramach powinny być osiągnięte określone cele, pozwoli na zdefiniowanie do czego dążymy i co powinno być zmienione w polityce, aby przejść do kolejnego etapu.	Uwaga wyjaśniona. Charakter dokumentu wymusza jego ogólność. PNP jest dokumentem strategicznym wyznaczającym priorytety, a nie planem działań uwzględniającym konkretny harmonogram poszczególnych zadań.
10.	Centrum Łukasiewicz	cały dokument	PNP nie wskazuje na konieczną synergię pomiędzy jednostkami dydaktycznymi, naukowymi i badawczymi. Szczególnie istotne to być może w działalności dydaktycznej uczelni i szkół wyższych, które nie dość mocno wykorzystują doświadczenia i dorobek instytutów badawczych, głównie w odniesieniu do prezentacji osiągnięć	Uwaga odrzucona. W dokumencie wskazano, że priorytetem Polityki Naukowej Państwa jest dążenie do konsolidacji potencjału podmiotów systemu szkolnictwa

			<p>tych instytutów studentom na zajęciach dydaktycznych szkół wyższych. Innym przykładem braku synergii pomiędzy jednostkami naukowymi, dydaktycznymi i badawczymi mogą być realne trudności w powoływaniu pracowników instytutów badawczych, legitymujących się stosownymi kwalifikacjami, na promotorów w przewodach doktorskich, a w szczególności promotorów doktoratów wdrożeniowych.</p>	<p>wyższego i nauki, co będzie skutkowało poprawą ich poziomu naukowego i dydaktycznego. Wprowadzenie przedmiotowego zapisu stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP.</p> <p>Uczelnie są autonomiczne w swoich działaniach. Ustawa PSWN daje podstawy do współdziałania uczelni z instytutami, począwszy od prowadzenia wspólnych studiów (art. 60) aż do możliwości utworzenia uczelni publicznej w wyniku połączenia uczelni publicznych, instytutów badawczych lub instytutów PAN. Po stronie uczelni i instytutów pozostaje nawiązanie współpracy służącej wykorzystaniu doświadczenia i dorobku w jak największym stopniu, z korzyścią dla zainteresowanych stron.</p>
11.	Centrum Łukasiewicz	cały dokument	<ul style="list-style-type: none"> • w dokumencie brakuje jasno wyodrębnionych kluczowych elementów porządkujących treść (bullety, pogrubienia, śródtytuły streszczające treść danego akapitu) • brakuje streszczenia na zasadzie executive summary na początku dokumentu, który wskazywałby w skondensowany sposób na najważniejsze, podstawowe założenia PNP 	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Dokument został przerezegowany.</p> <p>Ustawa pswin nie posługuje się terminem „organizacji badawczych”. W tekście PNP</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • poszczególne rozdziały zbudowane są wg różnych schematów, w jednych z nich pojawiają się np. mocne i słabe strony, w innych nie. Rekomendowane jest zachowanie spójnej struktury przy opisywaniu priorytetów PNP • dokument w niewystarczającym stopniu zawiera mierniki sukcesu. W pkt. 7 mowa jest o ewaluacji uzyskanych osiągnięć, jednak nie przedstawiono co będzie miarą sukcesu. Należałoby wskazać, co zamierzamy osiągnąć i w jakim horyzoncie czasowym. W ten sposób można wprowadzać na bieżąco modyfikacje odnośnie realizacji Polityki • dokument wymaga sprawdzenia warstwy językowej i edycyjnej. Przykładowo na stronie 4. jest błąd językowy "nastawiona" zamiast "nastawioną"; na stronie 12. jest konieczność poprawienia formatowania tekstu (niepotrzebne odstępki przed pierwszym słowem zdania - podpunkt "Nowe otoczenie prawne") • zasadne jest stosowanie w całym dokumencie terminu "organizacji badawczych" zamiast instytucji lub ośrodków badawczych • przy podawaniu zwrotów anglojęzycznych w nawiasach zasadne jest podawanie wszędzie odniesienia ang. lub wszędzie jego pominięcie. 	używana jest terminologia stosowana w ustawie.
12.	Centrum Łukasiewicz	Strona 3	Zgodnie z zapisami ustawy "Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce" mówi się o badaniach podstawowych i aplikacyjnych, a nie używa się już pojęcia badań stosowanych.	Uwaga uwzględniona, dokument został przeredagowany.
13.	Centrum Łukasiewicz	Strona 4	Proponuje się usunąć zapis „wolne od nacisków politycznych”. Zapis ten, sugeruje już na samym początku dokumentu, że takie sytuacje mogą się zdarzyć. Wydaje się, że zapis ten jest niepotrzebny i wprowadza „niezdrową” atmosferę.	Uwaga uwzględniona.

14.	Centrum Łukasiewicz	Strona 5	Zamiast zapisu „transfer wiedzy i technologii”, proponuje się wprowadzić zapis „transfer wiedzy i technologii do praktyki gospodarczej” w celu wskazania odbiorcy transferu. Ponadto sugeruje się uwzględnienie celu jakim jest komercjalizacja technologii, co wskazuje na aspekty także finansowe tego transferu.	Uwaga częściowo uwzględniona. W dokumencie wprowadzono zapis dot. transferu wiedzy i technologii pomiędzy nauką a przemysłem i dążenie do niezależności technologicznej przez tworzenie polskiego „know-how
15.	Centrum Łukasiewicz	Strona 5	W punkcie 1.3 „Zastosowanie PNP” proponujemy dodać: ewaluacji działalności Sieci Badawczej Łukasiewicz (vide: art. 37 ust. 3 pkt 2 lit b ustawy o Sieci Badawczej Łukasiewicz), przyznawaniu dotacji celowych przyznawanych przez Prezesa Centrum Łukasiewicz na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji dotyczących realizacji przez instytut Sieci projektów badawczych w ramach celu Sieci vide: (art. 68 ust. 2 pkt 3 ustawy o Sieci Badawczej Łukasiewicz).	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
16.	Centrum Łukasiewicz	Strona 5, linia 13	Ad. tiret w brzmieniu "ułatwienie rozwoju i zwiększenie atrakcyjności kariery w sektorze" wymaga doprecyzowania poprzez wskazanie jaki sektor jest brany pod uwagę. Nie jest jasne o jaki sektor chodzi w przedmiotowym zapisie. Należy uzupełnić zapisy poprzez wskazanie sektora lub sektorów.	Uwaga częściowo uwzględniona w przededagowanym tekście.
17.	Centrum Łukasiewicz	Strona 7	Realizatorami i odbiorcami są jedynie pracownicy i studenci uczelni publicznych? Uczelnie niepubliczne stanowią duży rynek, szczególnie po stronie odbiorców (studentów), dlatego zasadne jest wskazanie również tej kategorii podmiotów.	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.

18.	Centrum Łukasiewicz	Strona 7-8	<p>W rozdziale 2 „Realizatorzy i odbiorcy Polityki Naukowej Państwa”, w szczególności w podrozdziale 2.1. „Realizatorzy” zapisano, że realizatorami PNP są m.in. naukowcy, dydaktycy i studenci. Nie wymieniono natomiast pracowników badawczych (pracowników instytutów badawczych). W całym dokumencie sformułowanie badacz (pracownik badawczy) jest stosowane jako synonim słowa naukowiec (pracownik naukowy), co może być rozumiane jako umniejszanie roli pracowników pionu badawczego Instytutów Sieci Badawczej Łukasiewicz.</p>	<p>Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.</p>
19.	Centrum Łukasiewicz	Strona 9-13 i 55	<p>SWOT oparto na ogólnikach, zestawienie graficzne haseł oddających słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia ułatwiłoby czytelnikowi odbiór. Jednocześnie niektóre czynniki jak, np. kadry czy różnie ujęty udział wydatków na szkolnictwo wyższe i B+R w budżecie państwa wymienia się w słabych i mocnych stronach. Wg osób studiujących w Polsce wsparcie oferowane przez polskie uczelnie i poziom życia doktorantów jest niższy niż zagranicą, stoi to w sprzeczności z twierdzeniem w SWOT oraz podrozdziale „Kształcenie na potrzeby społeczeństwa” – „Przyjazne warunki studiowania (rozbudowany system pomocy materialnej, akademiki, wsparcie dla młodych matek, dostępność dla osób z niepełnosprawnościami, nowoczesne laboratoria dydaktyczne, infrastruktura spędzania wolnego czasu, e-legitymacja, dobra dostępność nauczycieli akademickich).”</p> <p>Ponadto, mając na uwadze, że jako jedną ze słabych stron wskazuje się nieodpowiedni nadzór nad instytutami badawczymi (jedynie formalny, nie merytoryczny) z wyłączeniem Sieci Badawczej Łukasiewicz, zasadne jest dodanie do mocnych stron nadzoru merytorycznego nad instytutami Sieci Badawczej Łukasiewicz.</p>	<p>Dokument został przerezegowany. Uwaga wyjaśniona.</p> <p>W odniesieniu do uwagi dot. pomocy materialnej: System pomocy materialnej ma przede wszystkim na celu wyrównanie szans na podejmowanie kształcenia wśród studentów pochodzących z różnych środowisk, także osób niepełnosprawnych i innych zagrożonych wykluczeniem. Ponadto, uczelnie podejmują działania służące tworzeniu przyjaznych warunków studiowania.. Warto zauważyć, że ustawa stwarza również warunki do aktywnego uczestniczenia studentów w działalności uczelni, w tym do podejmowania działań w zakresie warunków studiowania poprzez samorząd studencki</p>

				<p>oraz udział w organach kolegialnych uczelni. Studenci mają także zgodnie z ustawą wpływ na proces dydaktyczny (udział w ustalaniu programów studiów, ocena nauczycieli prowadzących kształcenie). W związku z tym, pomimo, iż niektóre państwa przedstawiają korzystniejszą ofertę, to obecne warunki studiowania w Polsce uznano za czynnik wzmacniający potencjał rozwojowy sektora szkolnictwa wyższego i nauki.</p>
20.	Centrum Łukasiewicz	Strona 10	Zalecane jest rozwinięcie skrótu SWOT.	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
21.	Centrum Łukasiewicz	Strona 10	Ad. „Upowszechnienie kształcenia na kierunkach o profilach praktycznych” - brak jednoznacznej definicji „profilu praktycznego”, a co roku może występować inne zapotrzebowanie na absolwentów różnych kierunków. Zasadne jest przeformułowanie zapisu w celu wyeliminowania niejasności.	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>Określenie „profil praktyczny” nie wymaga wyjaśnienia w dokumencie, ponieważ został on zdefiniowany w art. 64 ust. 2 pkt 1 ustawy PSWN - profil praktyczny to taki profil, na którym ponad połowa punktów ECTS jest przypisana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne. Zgodnie z ustawą PSWN uczelnie zawodowe prowadzą wyłącznie studia na profilu praktycznym.</p>
22.	Centrum Łukasiewicz	Strona 11	ad. Analiza SWOT, słabe strony:	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się

			<p>1. Propozycja uzupełnienia zapisów o następujący punkt: "Niskie, w porównaniu z jednostkami zagranicznymi, płace na początku kariery naukowej skutecznie zniechęcają międzynarodowe środowisko naukowe do podjęcia pracy w naszym kraju."</p> <p>2. Ad. tiret „Brak dostatecznie silnych bodźców skutecznie wspierających konsolidację podmiotów sektora (czego przykładem jest równoległe funkcjonowanie w tych samym ośrodkach miejskich uczelni publicznych dążących do statusu uczelni badawczych), co utrudnia efektywne prowadzenie badań i kształcenia, uniemożliwiając uzyskanie efektu synergii w prowadzeniu badań i kształcenia.”</p> <p>Kategoryzowanie uczelni na badawcze, akademickie i zawodowe nie powinno mieć miejsca. Duża uczelnia (a do tego dążymy) z powodzeniem może realizować te wszystkie cele. W dokumencie dąży się do konsolidacji sektora nauki i badań, a z drugiej strony wprowadza się kilka rodzajów uczelni, gdzie ich zadania się pokrywają i konkurują z Instytutami PAN czy instytutami badawczymi.</p>	<p>do wykreślonego fragmentu tekstu.</p> <p>Wyjaśnienie ad. 2. Ustawa PSWN stwarza możliwości konsolidacji podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki poprzez ich łączenie, a także możliwość tworzenia federacji, zgodnie z poszanowaniem zasad autonomii uczelni. Funkcjonują także związki uczelni, które mogą otwierać drogę do przyszłej federalizacji uczelni poprzez ocenę ich potencjału konsolidacyjnego, jak najlepsze wykorzystanie zasobów i możliwości uczelni poprzez wspólne działania i pogłębianie współpracy.</p> <p>Określenie „uczelnia akademicka” i „uczelnia zawodowa” są zdefiniowane w ustawie PSWN (odpowiednio art. 14 i art. 15). Natomiast określenie „uczelnia badawcza” przysługuje uczelni akademickiej, która uzyskała środki na finansowanie w ramach konkursu Ministra „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza”, zgodnie z ustawą PSWN (art. 387 – 395). Zatem, pojęcia te są stosowane w przepisach ustawowych.</p>
--	--	--	--	--

23.	Centrum Łukasiewicz	Strona 12	W zakresie szans proponuje się przeniesienie pozycji „Agencje finansujące badania: NCN, NAWA i NCBR” do mocnych stron i przeformułowanie na „Profesjonalizacja i doskonalenie konkursowego trybu finansowania badań (NCN, NAWA i NCBR)”, ponieważ tego typu agencje już istnieją, dobrze funkcjonują i są mocną stroną polskiej nauki.	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
24.	Centrum Łukasiewicz	Strona 12	Na str. 12 w szansach – powtarza się dwukrotnie słowo „na” w pozycji „Rosnące zapotrzebowanie na na oczekiwany transfer wiedzy do gospodarki w polskiej gospodarce”.	Uwaga uwzględniona.
25.	Centrum Łukasiewicz	Strona 12	Konieczność doprecyzowania podpunktu: „Rosnące zapotrzebowanie na wiedzę w polskiej gospodarce”. Jakiego rodzaju wiedzy potrzeba w polskiej gospodarce, kto zgłaszał takie zapotrzebowanie, jakie dziedziny wiedzy są niezbędne? Te kwestie wymagają wyjaśnienia.	Uwaga częściowo uwzględniona.
26.	Centrum Łukasiewicz	Strona 13	ZAGROŻENIA - proponuje się zmienić zapis „spadek” na „podważanie” autorytetu nauki w społeczeństwie, skutkujące dokonywaniem wyborów w oparciu o nieracjonalne przesłanki, co lepiej oddaje istotę tego zagrożenia.	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
27.	Centrum Łukasiewicz	Strona 14	Podrozdział 4.2.1 Obecnie cytowany raport dotyczy 2016 lub 2018 roku. Cytowany jest raport na rok 2018, a link odsyła do wersji z 2016 roku. OECD, OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2018, https://doi.org/10.1787/sti_in_outlook2016-en Brak informacji o dacie dostępu do źródła internetowego. Podobnie w podrozdziale 4.2.3. Inne podrozdziały niekiedy nawet nie posiadają przypisów i nie wiadomo skąd pochodzą informacje, na które powołują się autorzy. Ponadto zasadne jest przytoczenie bardziej aktualnych raportów, a nie tych sprzed wielu lat (np. OECD iLibrary OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2021: Times of Crisis and Opportunity (oecd-ilibrary.org))	Uwaga odrzucona. Dokument jest dokumentem strategicznym, a nie naukowym, w związku z czym nie wymaga stosowania przypisów wymaganych dla publikacji naukowych.

28.	Centrum Łukasiewicz	Strona 15	4.2.2 ZASOBY NATURALNE I ENERGIA W kontekście raportu IPCC 2021, warto uwzględnić w sektorze gospodarczym technologie zeroemisyjne i ograniczyć emisję dwutlenku węgla i metanu. W tym celu warto też umieścić w dokumencie informacje o energii odnawialnej (fotowoltaika, wiatr, wodór, ogniwa paliwowe itp.).	Uwaga uwzględniona. Dokument PNP został przeredagowany.
29.	Centrum Łukasiewicz	Strona 15	4.2.3 KLIMAT I ŚRODOWISKO Brak adnotacji o Porozumieniu Paryskim (cele EU na 2030).	Uwaga uwzględniona.
30.	Centrum Łukasiewicz	Strona 15	4.2.2 ZASOBY NATURALNE I ENERGIA Pominięto ważne w dobie współczesnych wyzwań społecznych informacje dotyczące energii odnawialnych. Mowa jest o zwiększonych negatywnych skutkach wykorzystania paliw kopalnych, a nie ma informacji o mocno rozwijanej obecnie energii odnawialnej. 4.2.3 KLIMAT I ŚRODOWISKO Brak wzmianki o terenach leśnych, lasach itd. Zasadne jest uzupełnienie zapisów w ww. zakresie.	Uwaga uwzględniona. Tekst został przeredagowany.
31.	Centrum Łukasiewicz	Strona 15	Konieczność dodania przypisów do literatury naukowej potwierdzającej twierdzenia tekstu. Cytowanie źródeł i umieszczanie przypisów przy prezentowanych informacjach jest powszechną praktyką, istotną zwłaszcza w opracowaniach naukowych i projektach mających przekonać ogół społeczeństwa. Zainteresowani powinni mieć możliwość weryfikacji źródeł.	Uwaga uwzględniona.
32.	Centrum Łukasiewicz	Strona 16	4.2.5 ZDROWIE I ŻYWNOSĆ Brak informacji odnoszących się do dziedziny gospodarki jaką jest rolnictwo, zwłaszcza w odniesieniu do zdrowej żywności i marnotrawienia żywności. Jest:	Uwaga uwzględniona, tekst przeredagowano.

			<p>“Nowoczesne technologie rolnicze mogą pomóc zwiększyć produktywność w zrównoważony sposób.” Propozycja zmiany zapisu, w celu rozwinięcia słowa „zrównoważony”: “Nowoczesne technologie rolnicze mogą pomóc zwiększyć produktywność, ograniczając jednocześnie wpływ rolnictwa na środowisko.”</p> <p>Odnośnik 8 kieruje w konsekwencji do odnośnika 5 Intergovernmental Panel on Climate Change, 2018 à https://www.ipcc.ch/sr15/, który dotyczy zmian klimatu Proponuje się zmianę odnośnika na Europejski Zielony Ład - Od pola do stołu (https://ec.europa.eu/food/horizontal-topics/farm-fork-strategy_en)</p>	
33.	Centrum Łukasiewicz	Strona 16	<p>4.2.5 ZDROWIE I ŻYWNOSĆ</p> <p>Globalny system rolnictwa również staje przed wieloma wyzwaniami. Zwiększająca się i coraz zamożniejsza populacja oznacza rosnące zapotrzebowanie na żywność oraz bardziej zróżnicowaną dietę oraz pojawienie się zjawiska marnotrawienia żywności. W związku z tym, zasadne jest uzupełnienie zapisów o kwestię dot. marnotrawienia żywności.</p>	Uwaga uwzględniona, tekst przeredagowano.
34.	Centrum Łukasiewicz	Strona 16	<p>4.2.7 SZTUCZNA INTELIGENCJA</p> <p>„Opracowywanie i wdrażanie nowych technologii produkcyjnych jest niezbędne do podniesienia standardu życia i przeciwdziałania spadkowi wydajności pracy w wielu krajach (...). W tym kontekście należy zapewnić, aby Polska nie była skazana na rolę biernego biorcy tej nowej technologii. Z drugiej strony, pierwsze przykłady z życia dostarczają ostrzeżeń przed niepożądanymi efektami AI.” - brak źródła czy konkretnych przykładów dot. niepożądanych efektów AI, co uniemożliwia ocenę trafności postawionej tezy. Zasadne jest uzupełnienie zapisów we wskazanym zakresie.</p>	Uwaga uwzględniona. Przykładowe słabości AI zostały wymienione w rozdz. 4.4. - Sztuczna Inteligencja.

35.	Centrum Łukasiewicz	Strona 16	Sugeruje się dodanie wskazania problemów marnowania żywności, dystrybucji żywności oraz systemu monitorowania jakości żywności, w tym ograniczeń i wskazań w zakresie tzw. dodatków do żywności. Badania naukowe powinny być skupione na aspekcie monitorowania wpływu zmian w składzie żywności na zdrowie człowieka. Problem braku dostępności do wysokiej jakości żywności nie wiąże się bowiem jedynie z brakiem jego podaży. Monitorowanie jakości produkcji oraz wpływu szeroko rozumianych dodatków do żywności na zdrowie pozostaje ważnym wyzwaniem dla nauki.	Uwaga uwzględniona, tekst przeredagowano.
36.	Centrum Łukasiewicz	Strona 17	4.3.3. DIGITALIZACJA (JEDNOLITY RYNEK CYFROWY) Niezrozumiałe jest łączenie pojęcia „digitalizacja” rozumianego jako proces przenoszenia obiektów analogowych do postaci cyfrowej, z jednolitym rynkiem cyfrowym, który jest koncepcją rynku wewnętrznego określanego jako „obszar bez granic wewnętrznych, w obrębie którego zapewniony jest swobodny przepływ towarów, osób, usług i kapitału”. Wyjaśnienia wymaga jaki jest tego cel?	Uwaga uwzględniona. Tytuł zmieniono na „Transformacja cyfrowa”.
37.	Centrum Łukasiewicz	Strona 17	Sugerujemy poprawę przypisów dotyczących „Europejskiego Zielonego Ładu” oraz „Europy na miarę ery cyfrowej”. Wymieniając konkretne podsekcje propozycji należy umieścić przypisy prowadzące bezpośrednio do wymienionych zagadnień.	Uwaga odrzucona. Dokumenty są wymienione w tekście, nie ma potrzeby umieszczania przypisów prowadzących bezpośrednio do dokumentów EZŁ i „Europy na miarę ery cyfrowej”.
38.	Centrum Łukasiewicz	Strona 18	4.3.6. NOWOCZESNE MIASTA Jest: “Nowoczesne miasta muszą być ekologiczne, przyjazne mieszkańcom oraz posiadać sprawnie funkcjonującą sieć transportową.” Propozycja zmiany zapisu:	Na skutek konsolidacji dokumentu, fragment do którego odnosi się uwaga został przeredagowany.

			<p>“Nowoczesne miasta muszą być ekologiczne, przyjazne mieszkańcom, z wysokim procentowym udziałem zieleni oraz posiadać sprawnie funkcjonującą sieć transportową.”</p> <p>W kontekście raportu IPCC 2021 i ocieplenia klimatu istotne jest, by w miastach zapewnić zachowanie lub rozszerzenie obszarów zielonych ze względu na zwiększoną retencję wody, minimalizowanie zjawiska miejskiej wyspy ciepła. Dodatkowo rośliny i ładne otoczenie w miastach ma funkcje terapeutyczne dla mieszkańców.</p>	
39.	Centrum Łukasiewicz	Strona 19	<p>4.4. WYZWANIA DLA POLSKI</p> <p>W całości pominięto wyzwania związane z rozwojem gospodarczym kraju, w szczególności brak jest jakiegokolwiek wzmianki o rozwoju nowoczesnego rolnictwa, będącego przecież bardzo ważną gałęzią gospodarki. Brak wzmianki o konieczności rozwoju branży rolniczej i wdrażania wyników badań naukowych, nowych technologiach, transformacji cyfrowej, automatyzacji produkcji, monitorowania zmian środowiska itd. W całości pominięto politykę naukową państwa w odniesieniu do rozwoju rolnictwa w przyszłości.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Dokument został przeredagowany.</p>
40.	Centrum Łukasiewicz	Strona 20	<p>4.4.2 CHOROBY CYWILIZACYJNE</p> <p>Brakuje odniesienia do sytuacji szczególnych jak pandemia np. COVID 19 i jej długotrwałych skutków dla społeczeństwa.</p>	<p>Uwaga uwzględniona i wyjaśniona.</p> <p>Jeśli chodzi o szkolnictwo wyższe, to w czasie stanu epidemii z dużą liczbą odnotowywanych dziennie nowych przypadków zakażeń wirusem SARS-CoV-2 konieczne było wprowadzenie ograniczeń w celu zapewnienia bezpiecznych warunków kształcenia na studiach i w szkołach doktorskich oraz prowadzenia działalności</p>

				<p>naukowej. Miały one jednak istotne oddziaływanie na funkcjonowanie polskiego systemu szkolnictwa wyższego i nauki, stąd też ich utrzymywanie należało ograniczyć do niezbędnego okresu czasu. Aktualna sytuacja epidemiczna w Polsce, w tym zniesienie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej większości obostrzeń wprowadzonych w celu zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID-19, pozwoliły na ich zniesienie. Wprowadzenie ograniczeń spowodowało, iż uczelnie w krótkim czasie musiały dostosować się do nowej sytuacji i maksymalnie wykorzystać możliwości techniczne do prowadzenia kształcenia on-line i pracy zdalnej. To pokazało, jak różne metody i techniki można doskonalić i wykorzystywać na co dzień.</p>
41.	Centrum Łukasiewicz	Strona 20	<p>4.4.2. CHOROBY CYWILIZACYJNE Proponuje się dodanie aspektów zaburzeń psychicznych i depresji jako chorób cywilizacyjnych. „W ostatnich latach odnotowujemy również znaczące wzrosty dotyczące zaburzeń psychicznych, w tym depresji. Niepokojący jest tu przede wszystkim wzrost wskaźników samobójstw”. Wymuszone odosobnienie, brak kontaktu fizycznego, poczucie niemożności, a w końcu depresja stały się</p>	<p>Uwaga odrzucona. Wprowadzenie przedmiotowego zapisu stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP.</p>

			codziennością w erze pandemii. Nieuwzględnienie nawet wzmianki o wyzwaniach powiązanych z postpandemiczną rzeczywistością to słabość dokumentu. Zwłaszcza w kontekście nadchodzącej kolejnej fali pandemii. Świat zmienił się w trakcie pandemii i zauważenie problemów z tym związanych pozwoli je zaadresować badaczom. Dzieje się już to w ramach Horyzontu Europa. Również krajowe Instytucje Wdrażające dysponujące środkami unijnymi, uruchamiały wsparcie nauki i innowacji związanych z pandemią. Powinno być to również ujęte w PNP.	
42.	Centrum Łukasiewicz	Strona 21	4.4.7. ROZWÓJ SEKTORA B+R W rozdziale więcej mówi się raczej o innowacyjności, niż o rozwoju sektora B+R. Proponuje się zmienić tytuł rozdziału na „Innowacyjność gospodarki” lub zmianę treści, w której będą zawarte informacje o instytutach badawczych, w tym o Łukasiewiczu i uczelniach, które głównie tworzą B+R.	Uwaga częściowo uwzględniona w przerepracowanej wersji dokumentu.
43.	Centrum Łukasiewicz	Strona 20	4.4.3 Rynek pracy - brak informacji o braku specjalistów w wybranych dziedzinach gospodarki, zasadne jest dodanie zapisu w tym zakresie.	Uwaga wyjaśniona. W tekście podkreślono zapotrzebowanie na monitorowanie potrzeb rynku pracy. Rynek pracy zmienia się dynamicznie i nie jest możliwe przedstawienie zamkniętego katalogu dziedzin gospodarki, w których będzie występował niedobór specjalistów.
44.	Centrum Łukasiewicz	Strona 24	ad. 5.1 Przy nazwie priorytetu I w tytule jest „Rozwój sektora nauki, szkolnictwa wyższego i innowacyjność”, przy czym innowacyjność trudno uznać jest za sektor. W związku z tym proponujemy zmianę na „Rozwój podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki oraz podmiotów działających na rzecz innowacyjności”. Powyższa propozycja jest zgodne	Uwaga uwzględniona. Tytuł został przerepracowany.

			z ustawą PSWiN, a także głównymi celami PNP określonymi na str. 5.	
45.	Centrum Łukasiewicz	Strona 21	<p>4.4.5 CYFRYZACJA</p> <p>„Gospodarka polska wchodzi obecnie w etap czwartej rewolucji przemysłowej, opierającej się na nowoczesnych sieciach telekomunikacyjnych (stacjonarnych i mobilnych), bez których nie ma mowy o dalszej cyfryzacji, (...). Wymaga to badań, ze względu na potencjalne zagrożenia, jakie te procesy niosą.”</p> <p>Potencjalne zagrożenia, jakie niesie za sobą postępująca cyfryzacja, na które zwrócono uwagę w przedmiotowym rozdziale, wiążą się m.in. z kwestiami cyberbezpieczeństwa, których znaczenie nie zostało wystarczająco zaakcentowane w projektowanym dokumencie. Priorytet VII - Bezpieczeństwo Państwa skupia się raczej na aspektach militarnych, wspominając o cyberbezpieczeństwie, jednak nie akcentuje szczególnie jego istotności. Rekomendowane jest opisanie cyberbezpieczeństwa, jako jednego z wyzwań w ramach Priorytetu IV. Przemawiają za tym również założenia przyjęte w dokumencie pt. Polski Ład, zakładającym wprowadzenie cyberbezpieczeństwa, jako elementu programu dydaktycznego zarówno w szkołach, jak i na uczelniach wyższych.</p>	Na skutek konsolidacji dokumentu, priorytet w zakresie bezpieczeństwa państwa został przerezegowany.
46.	Centrum Łukasiewicz	Strona 21	<p>4.4.7 ROZWÓJ SEKTORA B+R</p> <p>„Polska zajmuje odległe miejsce w międzynarodowych rankingach innowacyjności (...). Zmianie ulega również stopniowo sposób myślenia o innowacjach – obok absorpcji gotowych technologii przedsiębiorstwa dostrzegają potrzebę opracowywania własnych rozwiązań, w tym opartych na wynikach prac B+R, i budowania na nich przewagi konkurencyjnej.” - brak jest wskazania konieczności nawiązywania i zacieśniania współpracy nauki z biznesem. Warto podkreślić przy tym rolę i potencjał Sieci Badawczej Łukasiewicz (SBŁ), która działając w formule Science is Business, spotyka się z przedsiębiorcami i oferuje</p>	Uwaga uwzględniona.

			rozwiązania, które pomagają usprawniać biznes oraz tworzyć technologie zmieniające rzeczywistość. Łukasiewicz stanowi tę część nauki, która pracuje dla przedsiębiorczości i wspiera rozwój polskich firm.	
47.	Centrum Łukasiewicz	Strona 22	4.4.8 BEZPIECZEŃSTWO NARODOWE „Trzeba zaangażować naukę, ponieważ jej wpływ na bezpieczeństwo i zdolności obronne państwa jest trudny do przecenienia”. Zasadne jest doprecyzowanie zapisu poprzez wskazanie do czego potrzeba tej nauki i na czym powinna się ona skupić. Duża część tego rozdziału opisuje ogólną sytuację polityczną, ale brakuje w nim opisu wyzwań, które stoją przed nauką w temacie poprawy bezpieczeństwa narodowego.	Na skutek konsolidacji dokumentu, priorytet w zakresie bezpieczeństwa państwa został przeredagowany.
48.	Centrum Łukasiewicz	Strona 27	Literówka: zamiast „za granicy” powinno być „z zagranicy”.	Uwaga uwzględniona.
49.	Centrum Łukasiewicz	Strona 27	4.4.9 TRANSPORT I MOBILNOŚĆ Rozdział ograniczony jest tematycznie tylko do dróg i pojazdów elektrycznych. Brak jest natomiast odniesienia do rozwijania infrastruktury kolejowej jako ekologicznego środka transportu towarów, zwłaszcza w transzycie towarowym, co powinno być uwzględnione. Infrastruktura kolejowa stanowi istotną część polskiej infrastruktury. Ze względu na ekologiczny charakter podróży kolejowych, warto uwzględnić infrastrukturę kolejową w dokumencie.	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
50.	Centrum Łukasiewicz	Strona 27	Zmiany wymaga forma gramatyczna zapisu: Jest: “Jednocześnie system grantowy powinien wspierać rozwoju młodych badaczy...” Powinno być: “Jednocześnie system grantowy powinien wspierać rozwój młodych badaczy...”	Uwaga uwzględniona.
51.	Centrum Łukasiewicz	Strona 29	Zmiana frazy: zamiast „powinna wykorzystać również nowoczesne rozwiązania”, powinno być „powinna maksymalnie wykorzystywać nowoczesne rozwiązania”. Ważne jest zaakcentowanie, że „głównie”, „przede	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.

			wszystkim” powinny być wykorzystywane nowoczesne rozwiązania.	
52.	Centrum Łukasiewicz	Strona 31	zamiast „zza granicy” powinno być „z zagranicy” zamiast „powinien wspierać rozwoju” powinno być „powinien wspierać rozwój”.	Uwaga uwzględniona, dokument został przeredagowany.
53.	Centrum Łukasiewicz	Strona 31	ROZWÓJ KADR „W kontekście zapotrzebowania na młodą, wykwalifikowaną kadrę naukową istotne jest zwiększenie liczby przyznawanych w Polsce doktoratów, zwłaszcza w obszarach, które pomagają państwu mierzyć się z wyzwaniami rozwojowymi” - PNP nie wspomina o doktoratach wdrożeniowych, jako potencjalnej możliwości rozwoju kadr oraz szansie zarówno dla przedsiębiorców, jak i dla młodych naukowców. W samej Sieci Badawczej Łukasiewicz z programu doktoratów wdrożeniowych skorzystało już 82 pracowników.	Uwaga uwzględniona. Wprowadzono do dokumentu doktoraty wdrożeniowe.
54.	Centrum Łukasiewicz	Strona 34-37	WSPÓŁPRACA Z SEKTOREM GOSPODARCZYM Propozycja dodania do zapisu aspektu oceny technologii, która jest ważnym narzędziem dostarczania wiedzy i wspierania procesów decyzyjnych. Ocena technologii uwzględnia wymierne wskaźniki i aspekty, pozwala rankingować potencjalne rozwiązania i wybierać najlepsze. Programowanie działalności naukowej powinno opierać się bowiem o mierzalne wskaźniki oceny i wskazywać optymalne kierunki działania. Dodanie narzędzi oceny technologii do proponowanego zapisu pozwoli na optymalizację kierunków badawczych w obszarze innowacyjnych technologii. „Kluczowe w procesie generowania przełomowych odkryć i innowacji jest jednak właściwe programowanie działalności naukowej - oparte na prognozach, analizie trendów gospodarczych i społecznych oraz ocenie technologii.”	Uwaga częściowo uwzględniona w przeredagowanej wersji dokumentu.
55.	Centrum Łukasiewicz	Strona 42	SZKOLNICTWO WYŻSZE	Uwaga uwzględniona.

			PNP nie wspomina o doktoratach wdrożeniowych, jako potencjalnej możliwości rozwoju kadr oraz szansie zarówno dla przedsiębiorców, jak i dla młodych naukowców. W samej Sieci Badawczej Łukasiewicz z programu doktoratów wdrożeniowych skorzystało już 82 pracowników. Zasadne jest uzupełnienie zapisów w zakresie odnoszącym się do doktoratów wdrożeniowych.	Wprowadzono do dokumentu doktoraty wdrożeniowe.
56.	Centrum Łukasiewicz	Strona 47	Przy omawianiu Priorytetu III: „Zasoby i środowisko” nie zwrócono należytej uwagi na wykorzystanie zasobów naturalnych, a surowców lignocelulozowych w szczególności. Nie bez znaczenia jest tutaj ignorowanie wyjątkowej pozycji Polski w tej dziedzinie, głównie w produkcji i eksporcie mebli (czwarte miejsce na świecie), produkcji płyt drewnopochodnych (drugie miejsce w Europie), wytwarzaniu elementów stolarki budowlanej, elementów drewnianej architektury ogrodowej, produkcji celulozy i papieru.	Uwaga częściowo uwzględniona. Na skutek konsolidacji dokumentu, priorytet III został przerezegowany, wprowadzono zapisy dot. wykorzystania zasobów naturalnych.
57.	Centrum Łukasiewicz	Strona 45	Należy doprecyzować rolę instytutów badawczych w zakresie kształcenia kadry na potrzeby gospodarki. Unikatowe zaplecze laboratoryjne oraz wysokie kompetencje kadry powinny być wykorzystane w trakcie kształcenia studentów przede wszystkim kierunków technicznych.	Uwaga odrzucona. Rola Instytutów badawczych jest określona w przepisach prawa, PNP nie jest miejscem na doprecyzowania roli instytutów określonych w przepisach.
58.	Centrum Łukasiewicz	Strona 47	ŻYWNOŚĆ I BIOGOSPODARKA Brak informacji o marnowaniu żywności i przeciwdziałaniu marnotrawienia żywności. Brak informacji o wykorzystaniu części odpadów i ich przetwórstwie oraz odniesienia do zrównoważonego rolnictwa. Propozycja dodania zapisu: „Podjęcie działań zmierzających do znacznego zmniejszenia ilości wyrzucanego i marnotrawionego jedzenia. Prowadzenie analiz procesów socjologicznych i logistycznych związanych z zakupami i	Uwaga uwzględniona, dokument został przerezegowany i wprowadzono proponowane zapisy.

			<p>zaopatrywaniem w żywność oraz z ponownym wykorzystaniem żywności.”</p> <p>Ograniczenie strat i marnotrawienia żywności jest jednym z głównych priorytetów strategii „Od pola do stołu” Europejskiego Zielonego Ładu. Na poziomie UE odpady żywnościowe odpowiadają za co najmniej 227 mln ton ekwiwalentu dwutlenku węgla rocznie, tj. za około 6% całkowitych emisji w UE w 2012 r.</p> <p>[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52020DC0381]</p>	
59.	Centrum Łukasiewicz	Strona 50	<p>PRIORYTET IV: TECHNOLOGIE CYFROWE W GOSPODARCE I SPOŁECZEŃSTWIE</p> <p>1. Sformułowane na wstępie wyzwania (SI, digitalizacja, inteligentne miasta, cyfryzacja) nie korespondują z treścią opisywanych w tym rozdziale zagadnień (komunikacja kwantowa, open science, digitalizacja, Internet rzeczy). Ponadto warto zauważyć, że z jednej strony jako priorytet wskazana jest cyfryzacja, której pojęcie używane jest dla określenia szeregu działań, obejmujących swoim zakresem również digitalizację, inteligentne miasta czy wdrażanie różnego typu technologii, w tym SI.</p> <p>2. Warto rozważyć przeformułowanie brzmienia samego priorytetu. Aktualnie wskazany priorytet „Technologie cyfrowe w gospodarce i społeczeństwie” przyjmuje założenie, że działania realizowane w tym obszarze powinny koncentrować się na samych technologiach cyfrowych, chociaż jedynymi, które zostały opisane w tym rozdziale są technologia sztucznej inteligencji oraz technologia kwantowa. Natomiast digitalizacja czy cyfryzacja nie są technologiami. Być może bardziej trafne byłoby określenie priorytetu jako „Transformacja cyfrowa w gospodarce i społeczeństwie”.</p> <p>3. Brak jest powiązania wskazanych w rozdziale wyzwań z opisaną w nim komunikacją kwantową oraz uzasadnienia dla wyboru tego obszaru jako jednego z kluczowych obszarów polityki naukowej. Ponadto, niezrozumiałe jest dlaczego</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Ad.1 – Tekst został przeredagowany.</p> <p>Ad.2 Uwaga odrzucona. Istotnym elementem Open Science jest właśnie wykorzystanie technologii cyfrowych (repozytoria, API). Digitalizacja również siłą rzeczy wiąże się z wykorzystaniem technologii cyfrowych.</p> <p>Ad.3 Znaczenie komunikacji kwantowej zostało wskazane w rozdz. 4.4. Przeredagowano zapis dot. badań i zaangażowania przedsiębiorstw. Przez „łańcuch wartości sieci komunikacyjnych: należy rozumieć udział krajowego przemysłu w rozwoju technologii QKD oraz</p>

			<p>przyjmuje się, że „inwestycje w badania nad komunikacją kwantową będą warunkowały aktywny udział polskich przedsiębiorstw w łańcuchu wartości sieci komunikacyjnych, które będą powstawać w bliskiej przyszłości”. Jak rozumiany jest „łańcuch wartości sieci komunikacyjnych”?</p> <p>4. Do rozważenia poddajemy wyodrębnienie jako kluczowych wyzwań: SZTUCZNA INTELIGENCJA, CYBERBEZPIECZEŃSTWO, OPEN SCIENCE, ROLNICTWO 4.0, ROZWÓJ KOMPETENCJI CYFROWYCH.</p> <p>Ponadto każde z wyzwań powinno być opisane w takim samym zakresie - aktualnie przy niektórych wyzwaniach wskazane są pewne - dane czy planowane - działania, a przy innych już nie.</p>	<p>technologii powiązanych (np. fotonika) oraz jego udział w konsorcjach międzynarodowych działających np. w związku z europejskimi inicjatywami związanymi z rozwojem komunikacji kwantowej. Celem jest aktywizacja przemysłu w tym obszarze, przy jednoczesnym uniknięciu sytuacji, w której Polska trwale przyjmuje rolę biernego odbiorcy zagranicznych rozwiązań technologicznych.</p> <p>Ad. 4. Przywoływany fragment dokumentu został znacząco przeredagowany.</p>
60.	Centrum Łukasiewicz	Strona 54	<p>PRIORYTET V: SPOŁECZEŃSTWO I ZDROWIE</p> <p>Należy też doprecyzować co ustawodawca rozumie przez szeroko pojęte „Kwestie społeczne”. Wymieniono jedynie: ubóstwo i dobrostan, a dla demografii - niską dzietność i starzejące się społeczeństwo. Niejasne jest na jakiej podstawie zdefiniowano potrzebne obszary badań SSH. Wyzwania wymienione dla priorytetu V powinny być jasno zdefiniowane, zawężone do obszarów, w których obowiązuje PNP. Zasadne jest również wskazanie źródeł - w tej chwili nie wiadomo na jakich badaniach oparto twierdzenia zawarte w tekście.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona, tekst przeredagowano. termin „kwestie społeczne” został zastąpiony „jakością życia”.</p> <p>PNP nie jest opracowaniem naukowym, więc wykazywanie źródeł nie jest niezbędne.</p>
61.	Centrum Łukasiewicz	Strona 54-55	<p>Dodanie profilaktyki oraz epidemiologii do zakresu badań w obszarze zdrowia publicznego . Umożliwi to rozwój metod prognozowania i przeciwdziałania obecnym i przyszłym zagrożeniom zdrowia społecznego.</p>	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>PNP nie definiuje szczegółowych celów prac naukowych. Odnosi się ona w</p>

				ogólnie szeroki sposób do rozwoju badań naukowych w zakresie medycyny i obszarach pokrewnych.
62.	Centrum Łukasiewicz	Strona 55	Zasadne jest wskazanie istotności doskonalenia metod Health Technology Assessment (HTA) oraz rozwijania kompetencji naukowców w dziedzinie optymalizacji procesu planowania i rozwijania badań klinicznych i przedklinicznych.	Uwaga odrzucona. PNP nie definiuje szczegółowych celów prac naukowych. Odnosi się ona w ogólnie szeroki sposób do rozwoju badań naukowych w zakresie medycyny i obszarach pokrewnych.
63.	Centrum Łukasiewicz	Strona 55-58	punkt 5.5. Priorytet V Dodanie zakresu „diagnostyki, terapii i leczenia oraz rehabilitacji” do zdania „Pozwoliłoby to na stworzenie kompletnego programu finansowania badań medycznych – od badań podstawowych, poprzez wdrożeniowe, do klinicznych, umożliwiających zastosowanie danego urządzenia, terapii lub leku w profilaktyce zdrowotnej...”. Epidemia Covid-19 jednoznacznie wskazała na potrzebę rozwijania badań naukowych w tym obszarze. Strona 58: Jest: “Wspieranie badań zakresie fiskalnych...” Powinno być: “Wspieranie badań w zakresie fiskalnych...”	Uwaga odrzucona. PNP nie definiuje szczegółowych celów prac naukowych. Odnosi się ona w ogólnie szeroki sposób do rozwoju badań naukowych w zakresie medycyny i obszarach pokrewnych.
64.	Centrum Łukasiewicz	Strona 56	Podrozdział ZDROWIE powtarza informacje opisowe zawarte w innym dokumencie strategicznym - projekcie uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia polityki publicznej pt. „Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.”. Podobnie jak wspomniany dokument, tak i PNP jedynie opisuje obecną sytuację i nie określa wizji ani strategii potrzebnej do rozwoju sytuacji i podniesienia jakości życia społeczeństwa oraz wsparcia gospodarki dzięki Polityce Naukowej Państwa. Postęp nauk medycznych i nauk o zdrowiu nie jest możliwy bez	Podrozdział „Zdrowie” został przeredagowany i uzupełniony.

			efektywnego planowania oraz ewaluacji osiągnięć badań naukowych. Dodanie wskazanych zakresów do dokumentu pozwoli na rozwijanie obszarów szeroko rozumianego evidence based medicine.	
65.	Centrum Łukasiewicz	Strona 56	W PNP znajduje się informacja, że „w perspektywie najbliższych lat największym zagrożeniem zdrowotnym będą choroby cywilizacyjne...” - niestety już są, a pandemia tylko przyspieszyła ten proces. Sugeruje się nie używać czasu przyszłego w odniesieniu do sytuacji, która już zaistniała. Starzenie się społeczeństwa nie jest przyczyną chorób cywilizacyjnych. Na nowotwory, cukrzycę, otyłość czy choroby psychiczne cierpią w coraz większym stopniu dzieci i młodzież.	Uwaga uwzględniona. Tekst przeredagowano.
66.	Centrum Łukasiewicz	Strona 62- 66	punkt 5.7 PRIORYTET VII: BEZPIECZEŃSTWO PAŃSTWA Priorytet VII - Bezpieczeństwo Państwa skupia się raczej na aspektach militarnych, wspominając co prawda o cyberbezpieczeństwie, jednak nie akcentuje szczególnie jego istotności. Mając na uwadze Strategię Cyberbezpieczeństwa RP na lata 2019-2024 oraz Strategię Bezpieczeństwa Narodowego, których zapisy są spójne i wskazują wśród celów planowanych działań m.in.: wzmocnienie potencjału krajowego w obszarze badania, rozwijania i wdrażania nowoczesnych technologii czy też rozwijanie kompetencji kadr oraz podnoszenie świadomości społecznej na cyberzagrożenia, zasadne jest rozwinięcie zapisów przedmiotowego rozdziału o kwestie dot. bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni. pierwszy akapit str. 64: jest: “Dzieje się tak wielu innych państwach,...” powinno być: “Dzieje się tak w wielu innych państwach,..” drugi akapit str. 64 ponowna redakcja zdania: „Te pierwsze w takiej sytuacji powinny dostarczać najnowszej wiedzy i kompetencji, te drugie – przekładać ją na dopasowane do	Na skutek konsolidacji dokumentu, priorytet VII został przeredagowany. Uwagi częściowo uwzględnione w przeredagowanym tekście dokumentu.

			<p>współczesnego pola walki i specyfiki konfliktów zastosowania dla obronności i bezpieczeństwa” - zdanie jest niezrozumiałe, prawdopodobnie nie kontynuowano myśli w jego drugiej części, lecz tekst pozostawiono.</p> <p>drugi akapit str. 64 uzupełnienie treści o jednostki badawcze do brzmienia: „W tym celu należy stworzyć mechanizm budowy konsorcjów uczelni/jednostek naukowych i badawczych .../ jednostki badawcze bardzo często biorą udział w opracowywaniu i wdrażaniu rozwiązań dla przemysłu obronnego, nie będąc jednocześnie ośrodkami naukowymi lub akademickimi.”</p>	
67.	Centrum Łukasiewicz	Strona 68	<p>ad. punkt WIARYGODNOŚĆ W OCZACH WSZYSTKICH INTERESARIUSZY: TWÓRCÓW POLITYK, NAUKOWCÓW I SPOŁECZEŃSTW</p> <p>Działania i plany zalecane w ramach PNP powinny podlegać konsultacjom społecznym i ocenie wpływu społecznego. Produkty innowacyjne, jak wszystko co nieznanne, mogą budzić niepokój. Dlatego też należy prowadzić kampanie społeczne przygotowujące społeczeństwo, zapoznające je z nowymi technologiami i ułatwiającymi ich wdrożenia. Zasadne jest rozwinięcie zapisu w tym zakresie.</p>	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
68.	Centrum Łukasiewicz	Strona 68	<p>DORADZTWO NAUKOWE</p> <p>Mając na uwadze potencjał Sieci Badawczej Łukasiewicz, która dysponuje zapleczem eksperckim, mogącym efektywnie wesprzeć działanie systemu doradztwa naukowego, zasadne jest wskazanie SBŁ jako jednego z filarów planowanego do utworzenia systemu.</p> <p>Ponadto doradztwo naukowe i decyzje podejmowane w ramach PNP oraz przyjętej strategii działania powinny być oparte na racjonalnych, systematycznych ocenach uwzględniających parametryzację i monitorowanie. Wsparciem w tym zakresie mogliby być eksperci Sieci Badawczej Łukasiewicz, którzy mogliby dostarczać ocenę,</p>	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.

			selekcję i rankingowanie technologii oraz foresight technologiczny.	
69.	Polskie Lobby Przemysłowe im. Eugeniusza Kwiatkowskiego	Uwagi ogólne	<p>Polityka naukowa państwa nie może być jednostronna bez możliwości weryfikowania wyników badań. Nauka musi działać w systemie kontrolowanym polegającym na pełnej dostępności różnych naukowców, którzy uzyskali inne wyniki badań w określonej tematyce. Polityka naukowa państwa nie może zawierać indoktrynację opartą na ideologii np. lewicowo – liberalnej. W treści omawianego projektu są aż 23 zdania przy użyciu różnych słów, a zajmujących się tą samą ideologią zwaną zielonym łądem i alternatywną energią pochodzącą np. z odpadów (tzn. z plastików). Nauka nie może iść ideologiczną falą i być pseudonauką, zabarwioną potokiem zbędnych słów i zdań wypełniających dziesiątki lub setki stron tekstu.</p> <p>Czym jest nauka i jakie powinna stosować metody nauczania i poznawania wiedzy o otaczającym nas świecie materialnym. Powinna chronić i wspierać wolne od nacisków politycznych, rzetelne i zgodne z etyką prowadzenie wysokiej jakości badań naukowych, których celem jest dążenie do prawdy. Przy tak sformułowanej polityce naukowej państwa, dobór kadr będzie jasno określony i dlatego skuteczny. Środki finansowe będą dostępne tym zespołom naukowym które prowadzą wysokiej jakości badania naukowe z uznanymi przez innych badaczy, mierzalnymi efektami poznawczymi i odkrywczymi.</p> <p>Nie mogą być używane pojęcia niedefiniowalne, które zaciemniają obraz i treść projektu PNP, np. „alokacja środków w różne aspekty internacjonalizacji” lub „zasada neutralności technologicznej”. Projekt pn. Polityka Naukowa Państwa musi zapewnić niezależność od żadnej ideologicznej fali i zostać zapisany w sposób transparentny.</p> <p>Polityka naukowa państwa powinna być sformułowana na nie więcej niż 2 – 3 stronach, aby była skondensowana o bardzo czytelnym zapisie celów i zadań do wykonania.</p>	Uwaga o charakterze polemicznym, która nie odnosi się konkretnie do zapisów dokumentu.

			Zanim Ministerstwo Edukacji i Nauki sformułuje politykę naukową państwa, powinni profesorowie z fizyki i chemii oraz nauk przyrodniczych, pochylić się i zrobić wysiłek sprawdzający: dowody rzeczowe, dowody naukowe przedłożone w postaci krótkiego opracowania pn. Słońce i Ziemia jako doskonale zintegrowany ekosystem energetyczny. To nie CO2 zmienia klimat, a klimat decyduje o ilości CO2. Dwutlenek węgla nie jest gazem cieplarnianym.	
70.	Rada Główna Instytutów Badawczych	Uwagi ogólne	Dokument powinien być zatytułowany "Polityka Naukowa Państwa na lata 2020 - 20xx". Potrzeby i priorytety ulegają zmianie z upływem czasu. Zmienia się wiedza i możliwości działania. Także w art. 6 ust. 3 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce zapisano, że: "Realizacja polityki naukowej państwa podlega ewaluacji nie rzadziej niż raz na 5 lat".	Uwaga odrzucona. PNP nie jest ustalana na konkretny horyzont czasowy. Zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce - realizacja polityki naukowej państwa podlega ewaluacji nie rzadziej niż raz na 5 lat.
71.	Rada Główna Instytutów Badawczych	Uwagi ogólne	Zawartość dokumentu nie jest tożsama z tytułem. W związku z tym należałoby zmienić tytułu na: „Polityka państwa w zakresie nauki i szkolnictwa wyższego” lub wykreślić fragmenty dotyczące szkolnictwa wyższego. Główne akcenty opracowania powinny być ukierunkowane na problemy polskiej nauki, a nie edukacji akademickiej, która rządzi się własnymi prawami (np. Rozdział „Priorytet II: Udział Polski w rozwoju globalnym”) dotyczy prawie wyłącznie edukacji akademickiej.	Uwaga odrzucona. Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce – Rada Ministrów określa politykę naukową państwa. Zgodnie z ust. art. 6 ust. 2 - Polityka naukowa państwa jest dokumentem strategicznym wskazującym priorytety w zakresie funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki. Nazwa dokumentu wynika wprost z przepisów ustawy.

72.	Rada Główna Instytutów Badawczych	Uwagi ogólne	W PNP należy skupić się nad wyzwaniem dla Polski, a nie dla świata i Europy. Nacisk powinien być położony na służebną rolę nauki wobec potrzeb gospodarczych i społecznych naszego kraju (oczywiście z uwzględnieniem zmian o charakterze globalnym). W miejsce potrzeby zwiększenia wpływu naukowców zatrudnionych w polskich podmiotach na naukę światową (co zapisano w Priorytecie I) należy skupić się nad zwiększeniem wpływu na wzrost gospodarczy i rozwój społeczny kraju, przy jak najlepszym wykorzystaniu środków na badania naukowe (co wynika z definicji PNP).	Dokument został przeredagowany. Wyzwania istotne w skali Europy i świata definiują i przekładają się na wyzwania istotne dla Polski. Nie można określać polityki naukowej państwa w oderwaniu od uwarunkowań międzynarodowych.
73.	Rada Główna Instytutów Badawczych	Uwagi ogólne	Wskazane Priorytety nie precyzują czemu ma służyć szeroko pojęta działalność naukowa w Polsce, jakie konkretne problemy gospodarcze i społeczne powinny być rozwiązywane w przewidywanym horyzoncie czasu, co chcemy osiągnąć. Można odnieść wrażenie, że (z punktu widzenia potrzeb kraju) rozwój i doskonalenie "systemu nauki" jest celem samym w sobie.	Uwaga wyjaśniona. Cele działalności naukowej w Polsce są określone w celach PNP i zostały uwzględnione w dokumencie.
74.	Rada Główna Instytutów Badawczych	Uwagi ogólne	W przedstawionym do oceny projekcie PNP nie wspomniano o podjętych, udanych próbach konsolidacji branżowych instytutów badawczych wokół ministerstwa właściwego ds. transportu - sieć instytutów POLTRIN, instytutów energetycznych zgromadzonych obecnie w ramach Ministerstwa Aktywów Państwowych (wcześniej Ministerstwa Energii), planowanej sieci instytutów rolniczych, czy też zainicjowanych procesach utworzenia sieci branżowych w obszarze wojskowym.	Uwaga odrzucona. Wprowadzenie przedmiotowego zapisu stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP.
75.	Rada Główna Instytutów Badawczych	Uwagi ogólne	Mało odkrywcze są propozycje dotyczące edukacji akademickiej, które nie nadszają za zmianami jakie zaszły w polskiej gospodarce. Brak jest pomysłów na kształcenie energicznych i samodzielnych przedsiębiorców, np. I-stopień to kształcenie kierunkowe (np. inżynierskie, ekonomiczne), a II-stopień to kształcenie biznesowe, o tym jak zorganizować i prowadzić własne przedsiębiorstwo.	Uwaga wyjaśniona. Uczelnie kształcą zgodnie z zasadą autonomii programowej, która daje im prawo do swobodnego kształtowania swojej oferty dydaktycznej. W

				<p>związku z tym, wszelkie działania i decyzje dotyczące inicjatywy tworzenia studiów na określonym kierunku, pozostają w gestii uczelni i są autonomiczną decyzją jej władz. Uczelnie, jako podmioty wchodzące w skład systemu szkolnictwa realizują podstawowe zadania wynikające z art. 11 ust. 1 ustawy PSWN, w tym m.in. świadczenie usług badawczych oraz transfer wiedzy i technologii do gospodarki oraz działanie na rzecz społeczności lokalnych i regionalnych. Rozwiązania przyjęte w ustawie PSWN kładą duży nacisk na promowanie współpracy uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym, zwłaszcza w zakresie kształcenia na tych kierunkach studiów, na które istnieje realne zapotrzebowanie na rynku pracy. Uczelnie prowadząc studia szczególnie o profilu praktycznym, powinny szybko i elastycznie reagować na zmieniające się potrzeby rozwoju gospodarczego i rynku pracy. System szkolnictwa wyższego i nauki daje uczelniom wiele narzędzi, z których mogą, a niekiedy nawet muszą skorzystać, aby dostosować prowadzoną działalność do potrzeb rynku</p>
--	--	--	--	---

				pracy, m.in.: podział uczelni na akademickie i zawodowe, sprofilowanie kształcenia (profil praktyczny i profil ogólnoakademicki), studia dualne prowadzone z udziałem pracodawcy, studia we współpracy z organem nadającym uprawnienie do wykonywania zawodu, organem przeprowadzającym postępowanie egzaminacyjne w ramach uzyskiwania uprawnień do wykonywania zawodu, organem samorządu zawodowego, organizacją gospodarczą lub organem rejestrowym. Pracodawcy mogą współtworzyć programy studiów, wspólnie z uczelnią organizować praktyki zawodowe, prowadzić zajęcia teoretyczne i praktyczne dla studentów, a także opiniować jej kierunek rozwoju na przyszłość.
76.	Rada Główna Instytutów Badawczych	Uwagi ogólne	Przedstawiony dokument pomija wiele kluczowych problemów (np. upowszechnianie wiedzy).	Uwaga nie odnosi się do konkretnych zapisów w tekście projektu. Dokument został przeredagowany.
77.	Rada Główna Instytutów Badawczych	Uwagi ogólne	W wielu miejscach wyrażane są sprzeczne poglądy. Np. w jednym miejscu wskazuje się na potrzebę konsolidacji jednostek badawczych, a dwa akapity dalej ich dywersyfikację (str. 25). Jeśli uczelnie badawcze będą zajmowały się badaniami na najwyższym poziomie,	Uwaga wyjaśniona. Nie ma żadnej sprzeczności między łączeniem potencjału

			akademickie kształceniem kadr, a zawodowe dydaktyką o profilu praktycznym, to kto będzie zajmował się kreowaniem innowacji dla gospodarki? Ten obszar był i jest od wielu lat domeną instytutów badawczych.	jedynych podmiotów, a wspieraniem zróżnicowania podmiotów w systemie względem ich misji. Podstawowe zadania uczelni wynikają z art. 11 ustawy PSWN.
78.	Rada Główna Instytutów Badawczych	Uwagi ogólne	Niewłaściwie rozłożone są akcenty pomiędzy funkcjami poznawczymi nauki, a jej rolą w innowacyjności i rozwoju gospodarczym. Świadczą o tym m.in. założenia PNP (str. 3-4) oraz brak polskiej gospodarki wśród odbiorców PNP (str. 7).	Uwaga uwzględniona. Dokument został przerwany.
79.	Rada Główna Instytutów Badawczych	Uwagi ogólne	PNP powinna w większym wymiarze wspomagać działalność badawczo-rozwojową i wdrożeniową instytutów badawczych. W dokumencie brakuje podkreślenia wysokich kompetencji instytutów branżowych. Na przykład misja badawczo-wdrożeniowa instytutów badawczych z obszaru rolnictwa jest zgodna ze strategiami rozwoju gospodarczego w sektorze rolnictwa. Obecnie rozwój tych instytutów jest ukierunkowany na realizację celów „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030”, przyjętej 15.10.2019 roku uchwałą Rady Ministrów, w szczególności na wykorzystanie najnowszych technologii w produkcji rolnej, kreowanie innowacyjnych produktów, rozwój sektora biogospodarki i gospodarki w obiegu zamkniętym, działania na rzecz wzmocnienia konkurencyjnej pozycji gospodarstw rolnych i polskiej wsi na arenie międzynarodowej. Osiąga to znaczenie nie tylko na arenie polskiej, ale również międzynarodowej – globalnej. W rolniczych instytutach badawczych opracowuje się i wdraża zaawansowane metody agrotechniczne i biotechnologiczne, których celem jest wyhodowanie roślin bardziej odpornych na choroby, czy czynniki stresogenne, np. stres suszy, przy zminimalizowaniu stosowania chemicznych środków ochrony roślin oraz rozwój upraw	Uwaga odrzucona. Współpraca z instytutami badawczymi we wszystkich obszarach jest przez MEiN prowadzona na bieżąco. Ponadto, z dniem 10 stycznia 2022 r. Minister Edukacji i Nauki ustanowił przedsięwzięcie pod nazwą „Branżowe punkty kontaktowe dla programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji Horyzont Europa”.

		<p>ekologicznych. Rozwój innowacji produktowych jest przedmiotem działalności wielu instytutów badawczych. Oprócz tego, misja instytutów badawczych jest spójna w zakresie działań horyzontalnych Kierunku interwencji: Poszerzanie i rozwój rynków zbytu na produkty i surowce sektora rolno-spożywczego (w tym biogospodarka), w szczególności w pkt. rozwój innowacyjnych działań promocyjnych artykułów rolnych. Działania badawcze są ukierunkowane na rozwój innowacyjnych technologii wytwarzania i przetwarzania produktów na bazie roślin włóknistych i zielarskich, przy minimalizowaniu negatywnego oddziaływania na środowisko.</p> <p>Misja naukowa rolniczych instytutów badawczych stwarza możliwości zwiększenia doskonałości naukowej i osiągnięcia celu trwałego rozwoju, a w szczególności, stawianie czoła istotnym wyzwaniom globalnym, m.in. zapobieganie chorobom, zmiany klimatu, zachowanie różnorodności biologicznej, ochrona roślin, zgodnie z założeniami polityki naukowej państwa określonej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, wspieranej dokumentami opisującymi strategię rozwoju gospodarczego, badań i innowacji Komisji Europejskiej. W strategii opisanej w „Konstytucji dla nauki”, podkreślono, że badania naukowe są kołem zamachowym dla innowacyjności, nowych technologii czy przemysłu 4.0. Taką rolę spełniają instytuty badawcze.</p> <p>Wyniki badań są upowszechniane podczas wykładów, seminariów, na konferencjach i wystawach. Dzięki temu zwiększa się społeczne zaufanie oraz lepsze rozumienie roli nauki w codziennym życiu. Wielopłaszczyznowa misja instytutów badawczych jest zgodna z ogólnymi założeniami „Europejskiej Przestrzeni Badawczej” oraz „Europejskiej Otwartej Chmury Naukowej”, które dotyczą realizacji polityki naukowo-badawczej w Unii Europejskiej, szczególnie w obszarach priorytetowych dotyczących znaczenia i widoczności badań naukowych dla społeczeństwa oraz szerokiej integracji w badaniach.</p> <p>Rozwój tych instytutów koreluje z potrzebą trwałego wzrostu gospodarczego, opartego coraz silniej o wiedzę, dane i</p>	
--	--	--	--

			<p>doskonałość organizacyjną, która została ujęta w „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju”, przyjętej przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. Stanowi ona nową strategię rozwoju kraju.</p> <p>Takie działania instytutów badawczych powinny być brane pod uwagę w polityce naukowej państwa, ponieważ służą dobru społecznemu i znajdują odzwierciedlenie we wdrażaniu wyników badań naukowych do codziennej praktyki. Wysokie kompetencje instytutów badawczych pozwalają na prowadzenie szerokiej działalności doradczej, opiniotwórczej i konsultacyjnej.</p>	
80.	Rada Główna Instytutów Badawczych	Uwagi ogólne	<p>PNP ma charakter ogólny, formułując jedynie szerokie ramy rozwoju nauki i szkolnictwa wyższego. W odniesieniu do celów sformułowany jest językiem mało precyzyjnym, w niewystarczającym stopniu określając w jaki sposób realnie należałoby formułować politykę instytucji naukowych odpowiednią do problemów demograficznych, gospodarczych i społecznych, a zarazem stymulować wzrost innowacyjności badań naukowych w Polsce, uwzględniając różnorodność dyscyplin naukowych i jednocześnie potrzebę opierania badań naukowych na faktach (evidence-based policy). Brakuje kontekstu dotyczącego rozwoju nauki w Polsce wskazującego na jego konkretne mechanizmy organizacyjne i finansowe w odniesieniu do zidentyfikowanych problemów. Konstytucja dla Nauki weszła w życie w okresie ostatnich dwóch lat, a pierwsza parametryzacja będzie miała miejsce w 2022 r. trudno więc formułować dokument o charakterze policy na szczeblu bez - choćby częściowej - oceny zarówno stanu nauki w Polsce jak i tego, w jakim stopniu ostatnie zmiany wpłynęły na rozwój badań naukowych (bądź jego brak) w ramach poszczególnych dziedzin naukowych czy dla różnych typów instytucji.</p>	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>Charakter dokumentu wymusza jego ogólność.</p> <p>PNP jest dokumentem strategicznym wyznaczającym priorytety, a nie planem działań uwzględniającym konkretny harmonogram poszczególnych zadań.</p>
81.	Rada Główna Instytutów Badawczych	Uwagi ogólne	<p>Dokument w marginalnym stopniu odnosi się bezpośrednio do sytuacji instytutów naukowych spoza Sieci Badawczej</p>	<p>Dokument został przerehabilitowany.</p>

			<p>Łukasiewicz. Nie bardzo wiadomo, dlaczego w projekcie przedmiotem oddziaływania polityki naukowej uczyniono przede wszystkim szkolnictwo wyższe zapominając jednocześnie o instytucjach pozauczelnianych, które również biorą aktywny udział w tworzeniu szeroko rozumianej nauki. Jest to o tyle dziwne, gdyż w dalszej części tekstu jest mowa o konieczności rozwoju w Polsce sektora B+R. Przy czym brak nadzoru merytorycznego nad instytutami naukowymi wskazany jest jako jedna ze słabości polskiej nauki w przywołanej analizie SWOT. Jednocześnie brak jest wskazania źródeł tejże oceny czy jej uzasadnienia. Instytuty naukowe, prowadzące istotne badania w naukowe, niejednokrotnie o charakterze interdyscyplinarnym i innowacyjnym, będące jednocześnie badaniami o charakterze aplikacyjnym są niemalże pominięte jako istotny element rozwoju nauki a zarazem silnie ulokowany w systemie instytucjonalnym nauki polskiej. Należy podkreślić, że bliska współpraca instytutów z jednostkami administracji publicznej, której podlegają, sprzyja transferowi wiedzy naukowej do tworzenia odpowiedzialnej polityki publicznej.</p>	
82.	Rada Główna Instytutów Badawczych	Uwagi ogólne	<p>Stawiane są błędne lub mało odkrywczycze diagnozy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Czy potrzeba koncentrować środki i zasoby kadrowe, aby realizować interdyscyplinarne badania, gdy już obecnie można je prowadzić bez potrzeby konsolidacji wysiłku badawczego? Ponadto mniejsze jednostki są bardziej elastyczne w działaniu (str. 28). - Czy potrzebny jest efekt skali, gdy polska gospodarka nie dysponuje ponadnarodowymi koncernami i opiera się na mikro i MŚP? (str. 32). - Stwierdzenie, że <i>Zmianie ulega również stopniowo sposób myślenia o innowacjach – obok absorpcji gotowych technologii przedsiębiorstwa dostrzegają potrzebę opracowywania własnych rozwiązań, w tym opartych na wynikach prac B+R, i budowania na nich przewagi konkurencyjnej</i> (str. 22) nie znajduje 	<p>Uwaga o charakterze polemicznym.</p> <p>Dokument został przereklamowany.</p>

			potwierdzenia w obecnie obowiązującym rozporządzeniu rozporządzenia MNiSzW w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym, którego parametry są antyinnovacyjne.	
83.	Rada Główna Instytutów Badawczych	Uwagi ogólne	Rola instytutów badawczych została w tym dokumencie zmarginalizowana, w szczególności rola instytutów medycznych, takich jak Instytut „Pomnik - Centrum Zdrowia Dziecka”. Instytuty badawcze w myśl ustawy o nauce i szkolnictwie wyższym wchodzi w skład jednostek tworzących system szkolnictwa wyższego i nauki, i podobnie jak różnego typu uczelnie wyższe stanowią istotny wkład w realizację Polityki Naukowej Państwa. IPCZD prowadzi swą działalność naukową w obszarze nauk medycznych (pediatria) opartą zarówno na współpracy krajowej, jak i międzynarodowej. Często jest partnerem bądź liderem współpracy w formie sieci np. ramach sieci POLPEDNET. Brak uwzględnienia takich inicjatyw w PNP utrudnia, a czasem wręcz uniemożliwia realizację takich inicjatyw.	Uwaga odrzucona. PNP jest dokumentem o charakterze ogólnym, nie zawiera charakterystyk ani enumeracji poszczególnych odbiorców oraz wykonawców PNP. Rola tych instytutów jest bezsprzecznie ważna.
84.	Rada Główna Instytutów Badawczych	Spis treści	Proponuje się następującą zmianę: Obecny zapis: <i>5.5. Priorytet V: Społeczeństwo i zdrowie</i> <i>5.6. Priorytet VI: Budowanie wspólnoty, kultury i tradycji (tożsamości narodowej)</i> Proponowany zapis: <i>5.5. Priorytet V: Żywność i zdrowie</i> <i>5.6. Priorytet VI: Społeczeństwo, budowanie wspólnoty, kultury i tradycji (tożsamości narodowej)</i> <u>Uzasadnienie:</u> W rozdziale 5.5. należy pozostawić zagadnienia dotyczące zdrowia i żywności, które są ze sobą powiązane, choć zamieszczony opis dotyczący żywności jest niewystarczający. Problemy poruszone w podrozdziale „Społeczeństwo” dotyczą zagadnień społecznych, a nie medycznych i dlatego są one bliższe tematyce zawartej w rozdziale 5.6.	Dokument został preredagowany.

85.	Rada Główna Instytutów Badawczych	1.1 Założenia PNP	<p>– W punkcie 1.1. określono m.in., że PNP „<i>powinna zapewniać adekwatne środki finansowe</i>”. Proponuje się zapis: „<i>PNP powinna definiować (lub określać) adekwatne potrzeby finansowe...</i>”.</p> <p>– dot. zapisu – <i>uwzględnić tradycyjne obszary doskonałości Polski w obszarach kształcenia i badań naukowych,</i></p> <p><u>Uzasadnienie:</u> Brakuje ścisłego określenia czym one są i jak ich uwzględnienie może wpływać na rozwój nauki.</p>	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
86.	Rada Główna Instytutów Badawczych	2.2. Odbiorcy	<p>– Proponuje się dodać:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Przedsiębiorcy i rolnicy</i> • <i>Administracja państwowa i samorządowa</i> <p><u>Uzasadnienie:</u> Polska gospodarka powinna być kluczowym odbiorcą PNP.</p> <p>– W punkcie <i>Wszyscy realizatorzy</i> mieści się także gospodarka, ale przecież część badań jest prowadzona z inicjatywy podmiotów gospodarczych i służą rozwojowi gospodarki, więc mnie brakuje tutaj GOSPODARKI, jako jednego z głównych i ważnych odbiorców. To w gospodarce pieniądze zainwestowane w badania się zwracają. Dlatego mimo, że gospodarka jest w grupie realizatorów to jako główny odbiorca produktów generowanych przez naukę powinna tu być wymieniona.</p> <p>Ponadto to gospodarka daje impuls do prowadzenia badań i na to powinno się zwrócić uwagę. Nowe kierunki badań powinny być inspirowane przez przedsiębiorstwa i ich potrzeby <i>wide</i> Szybka ścieżka.</p>	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.

87.	Rada Główna Instytutów Badawczych	3. Analiza SWOT stanu nauki i szkolnictwa wyższego	<p>– Niezgodne ze stanem faktycznym jest stwierdzenie zawarte w rozdziale 3. w którym do <i>słabych stron</i>, zaliczono „<i>Formalny, a nie merytoryczny nadzór nad instytutami badawczymi (spoza Sieci Badawczej Łukasiewicz)</i>”. Taka sytuacja miała miejsce przed utworzeniem Sieci Badawczej Łukasiewicz w ministerstwie właściwym ds. gospodarki, gdzie instytuty (ok. 50 podmiotów) o skrajnie różnych obszarach działania były nadzorowane przez jeden departament ds. nadzoru nad instytutami (zastąpiony obecnie w części przez Centrum Łukasiewicz). W innych resortach, nadzór nad każdym z instytutów pełniły i pełnią nadal, w imieniu ministrów nadzorujących, departamenty merytorycznie związane z danym obszarem badań. Proponujemy zatem to zdanie wykreślić, jako nieprawdziwe.</p> <p>– Nauka powinna wzmacniać potencjał gospodarczo-społeczny państwa. Analiza SWOT stanu nauki i szkolnictwa wyższego powinna być poprzedzona analizą potrzeb i oczekiwań państwa względem "sektora nauki" oraz oceny w jakim stopniu te oczekiwania są spełniane. Dopiero na tej podstawie można analizować i oceniać stan nauki w Polsce i proponować kierunki jej rozwoju.</p> <p>– Zgodnie z ustawą <i>Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce</i>, w dziale pierwszym, art. 7. 1. określono główne piony nauki, z których jako istotne należy wymienić:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uczelnie, • Polską Akademię Nauk i instytuty PAN, • Instytuty badawcze, 	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
-----	-----------------------------------	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> • Centrum Łukasiewicz i instytuty działające w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz, • Polską Akademię Umiejętności. <p>PNP powinna zatem uwzględniać różnicę w uwarunkowaniach i celach działania wymienionych instytucji oraz ich specyfikę.</p> <p>Z powyższych względów analiza SWOT wymaga nowego podejścia i dopracowania (w tym zapewnienia spójności z rozdz. 5. PNP tj. <i>Wyzwania</i>). Umieszczenie jej w PNP ma sens, ale w odniesieniu indywidualnie do każdego z wymienionych głównych pionów nauki. Wyszczególnienie mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń powinno zostać zakończone analizą i wnioskami, czego w przedstawionym do oceny projekcie niestety zabrakło. Priorytety polityki naukowej powinny wynikać z analizy SWOT i być wydzielone i określone indywidualnie dla każdego z wymienionych pionów nauki (niektóre mogą się powtarzać).</p> <p>Ponadto nieuwzględnienie w równym stopniu wymienionych pionów nauki, spowodowało dominację w dokumencie problematyki szkolnictwa wyższego, przy marginalizacji pozostałych obszarów (w tym dotyczących instytutów badawczych), a nawet pominięcia tak istotnych obszarów jak techniki i technologii. A różnice te są dosyć znaczne, skoro w tak ważnym elemencie jak ewaluacja nauki, stosowane są odmienne kryteria dla każdego z tych pionów (np. Sieć Badawcza Łukasiewicz nie podlega ewaluacji), a powinny się one odnosić do PNP.</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>W silnych stronach</i>, określono m.in.: „<i>Kapitał ludzki: młodzi naukowcy w polskich instytucjach naukowych</i>”. Dlaczego pominięto naukowców doświadczonych, ze stopniami i tytułem naukowym? Nie jest to kapitał ludzki dla nauki? Proponuje się uzupełnić zapis. – <i>W silnych stronach</i> – proponuje się wykreślić punkt: 	
--	--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Istnienie rozwiązań prawnych sprzyjających podnoszeniu poziomu innowacyjności gospodarki przy wsparciu nauki i szkolnictwa wyższego</i> <p><u>Uzasadnienie:</u> Obecne regulacje prawne, w tym zwłaszcza rozporządzenie w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej, są antyinnovacyjne, ponieważ nie uwzględniają działalności upowszechnieniowej. Jest to obecnie jedyny sposób rozprzestrzeniania innowacji w środowisku odbiorcy rozproszonego, czyli dla ok. 60-70% gospodarki.</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>W silnych stronach – punkt środowisko naukowe o bardzo dużym potencjale współpracy</i> <p>Ten zapis wymaga doprecyzowania. Należy doprecyzować, że jest to współpraca naukowa nie tylko na polu krajowym, ale przede wszystkim na arenie międzynarodowej. Jedynie tak szeroka współpraca pozwoli polskim grupom badawczym konkurować na polu naukowym z grupami naukowców ze światowych, czołowych jednostek naukowych. Wśród silnych stron należy wymienić również aktywność polskich grup badawczych w realizacji innowacyjnych, przełomowych, międzynarodowych projektów badawczych.</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>W słabych stronach – proponuje się skreślić zapis:</i> <p><i>Formalny, a nie merytoryczny nadzór nad instytutami badawczymi (spoza Sieci Badawczej Łukasiewicz).</i></p> <p><u>Uzasadnienie:</u> Obecnie instytuty w poszczególnych resortach są nadzorowane przez odpowiednie departamenty. Nadzór ten ma również charakter merytoryczny.</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>W słabych stronach – proponuje się dodać zapis:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Brak wykładowców z dużym doświadczeniem praktycznym wywodzących się z przemysłu i rolnictwa.</i> <p><u>Uzasadnienie:</u></p>	
--	--	---	--

			<p>Wykładowcy zatrudnieni lub wywodzący się z przemysłu i rolnictwa są niezbędni w przekazie aktualnych problemów środowisk gospodarczych, co zniweluje deficyt kompetencji obecnej kadry dydaktycznej.</p> <ul style="list-style-type: none"> – W <i>słabych stronach</i> – należałoby ująć: <ul style="list-style-type: none"> • <i>niski poziom finansowania prac badawczo-rozwojowych w instytutach badawczych,</i> • <i>skomplikowane procedury konkursowe dot. zdobywania projektów przez instytuty badawcze i partnerów przemysłowych.</i> • <i>nadmierne sformalizowanie i przerost prac administracyjnych dotyczących ewaluacji działalności naukowej i obsługi wielu systemów sprawozdawczych (np. POL-on).</i> • <i>Słaba aktywność patentowa naukowców, zwłaszcza na arenie międzynarodowej.</i> <p>Metody oceny indywidualnego dorobku naukowego opierają się głównie na liczbie punktów uzyskanych za publikacje, co prowadzi do tego, że działalność publikacyjna staje się dla wielu naukowców swoistą „pogonią za punktami” i celem samym w sobie. Wartości pracy naukowej nie można oceniać wyłącznie parametrami bibliometrycznymi, gdyż nie odzwierciedlają one rzeczywistej, merytorycznej jej wartości.</p> <ul style="list-style-type: none"> – W <i>szansach</i> brakuje informacji o wysokim poziomie realizacji prac badawczych przez instytuty badawcze dla gospodarki. – Działalność instytutów badawczych na rzecz otoczenia społeczno-gospodarczego i administracji publicznej powinna być wskazana jako jedna z szans na tworzenie polityki publicznej opartej na ugruntowanej wiedzy naukowej opartej na faktach (<i>evidence-based</i>). 	
--	--	--	---	--

				<p>– W <i>słabych stronach</i> – Należy doprecyzować, co rozumiane jest pod pojęciem niski współczynnik finalizacji studiów doktoranckich.</p> <p>Wśród słabych stron trzeba wskazać stosunkowo niewielki udział polskich badaczy w grupie ok. 160 tys. naukowców z całego świata - TOP 2% Scientists (naukowców mających największy wpływ na kształtowanie nauki w swojej dyscyplinie naukowej) publikowanego przez naukowców ze Stanford;</p>	
88.	Rada Główna Instytutów Badawczych	4.1. Wprowadzenie		<p>W punkcie tym powinno znaleźć się odniesienie do 5 misji jakie KE powołała do programu HORYZONT EUROPA, a dotyczące globalnych problemów z jakimi boryka się świat. Misje: Soil Health and Food, Healthy oceans, seas, coastal and inland waters, Climate-neutral and smart cities, Cancer oraz Adaptation to climate change, including societal transformation.</p>	Uwaga uwzględniona.
89.	Rada Główna Instytutów Badawczych	4.2.2. Zasoby naturalne i energia		<p>– Należałoby ująć zwiększenie udziału wykorzystania w produkcji corocznie odtwarzalnych i biodegradowalnych surowców naturalnych i wykorzystywanie ekologicznych procesów ich wykorzystania zgodnie z zasadami biogospodarki i dbałości o środowisko naturalne.</p> <p>– Brak informacji o energii odnawialnej (fotowoltaika, wiatr, wodór, ogniwa paliwowe itp.).</p> <p>Powinno się uwzględnić odniesienie do ujemnych skutków zmian klimatycznych na jakości gleb, wysokiej jakości żywność i pasze.</p>	Uwaga częściowo uwzględniona, dokument został przerezegowany.
90.	Rada Główna Instytutów Badawczych	4.2.3. Klimat i środowisko		Brak adnotacji o Porozumieniu Paryskim (cele EU na 2030).	Uwaga uwzględniona.
91.	Rada Główna Instytutów Badawczych	4.2.5. Zdrowie i żywność		– Proponuje się zapis:	Uwaga uwzględniona.

			<p>Globalny system rolnictwa również staje przed wieloma wyzwaniami. Zwiększająca się i coraz zamożniejsza populacja oznacza rosnące zapotrzebowanie na żywność oraz bardziej zróżnicowaną dietę, <i>pojawienie się zjawiska marnotrawienia żywności.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Konieczne jest dodanie zapisu o znaczeniu ochrony gleb i ich bioróżnorodności jako podstawy do produkcji żywności oraz znaczenia dla ochrony klimatu. Strategia Bioróżnorodności UE, „Od Pola do stołu”. 	
92.	Rada Główna Instytutów Badawczych	4.3. Wyzwania dla Unii Europejskiej	<p>Brak zapisów dotyczących European Defence Fund (EDF) w omawianym punkcie – dotyczy to obszaru obronności, pierwszej inicjatywie UE w tym obszarze.</p> <p>W pkt. 4.3 omawiając wyzwania dla UE należy podkreślić, że wdrażanie polityki Zielonego Ładu musi uwzględniać specyfikę wszystkich krajów UE, i powinno to mieć odzwierciedlenie również w kształtowaniu polityki naukowej wszystkich krajów UE.</p>	<p>Na skutek konsolidacji struktura dokumentu uległa zmianie.</p> <p>Wprowadzenie przedmiotowego zapisu stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP.</p>
93.	Rada Główna Instytutów Badawczych	4.4. Wyzwania dla Polski	<p>W pkt. 4.4 dot. wyzwań dla Polski należy doprecyzować, co rozumie się pod pojęciem „zaprojektowania najlepszych metod rozwoju...” co „należy do fundamentalnych obowiązków współczesnego państwa”.</p>	<p>Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.</p>
94.	Rada Główna Instytutów Badawczych	4.4.2. Choroby cywilizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> – Brak zapisów dotyczących wpływu pandemii COVID-19 na obszar badań i technologii, w tym brak zapisów dotyczących wpływu wirusów na choroby cywilizacyjne. Należy przypuszczać, że pandemia koronawirusa będzie miała wpływ na naszą cywilizację, w tym kierunki badań naukowych i prac rozwojowych. SARS-CoV-2 jest jedynie wymieniony na str. 57, a zagrożenia epidemiologiczne na str. 63. – Promuje się zmianę zapisu: 	<p>Uwaga częściowo uwzględniona w przeredagowanym tekście.</p>

			<p>Obecny zapis: 4.4.2. Choroby cywilizacyjne Proponowany zapis: 4.4.2. Żywność i zdrowie Uzasadnienie: Choroby cywilizacyjne, nie są jedynym problemem dotyczącym zdrowia Polaków, należy go rozpatrywać w szerszym kontekście przyczynowo-skutkowym.</p> <p style="padding-left: 40px;">– Proponuje się dodać zapis (przed 2-gim zdaniem od końca podrozdziału):</p> <p><i>Przyczyną większości współczesnych chorób cywilizacyjnych, (np. otyłości, układu krążenia, cukrzyca) jest niewłaściwe odżywianie, w tym zwłaszcza zbyt niskie spożycie warzyw i owoców. Istotnym wyzwaniem staje się poszerzenie listy uprawianych w kraju płodów ogrodniczych, co przyczyni się do zwiększenia ich spożycia.</i></p>	
95.	Rada Główna Instytutów Badawczych	4.4.6. Dostęp do energii	<p>W punkcie tym mowa jest o ograniczeniu emisji zanieczyszczeń i przechodzeniu na gospodarkę nisko- i zeroemisyjną, tak by przełożyło się to na realną redukcję kosztów społecznych i środowiskowych, nie tylko bezpośrednio, ale i w perspektywie średnio- i długoterminowej. Nie określono jednak jakie kroki w obszarze badań powinny zostać podjęte, co jest kluczowe do wyznaczenia jasnego kierunku rozwoju nauki w tym obszarze.</p>	Uwaga uwzględniona, dokument został przereferowany.
96.	Rada Główna Instytutów Badawczych	4.4.7. Rozwój sektora B+R	<p>Proponuje się dodać zapis: <i>Kluczowym wyzwaniem jest podniesienie innowacyjności polskiej nauki. Wymaga to zasadniczej zmiany zasad ewaluacji jednostek naukowych, w tym zwłaszcza poprzez zwiększenie znaczenia działalności wdrożeniowej i upowszechnieniowej kosztem wysoko punktowanych publikacji, do których polski przedsiębiorca i rolnik nie mają dostępu. Konieczne jest także zmniejszenie, bardzo kosztownego społecznie i finansowo, konkursowego trybu pozyskiwania środków na projekty (patrz: „grantowa”) na</i></p>	Wprowadzenie przedmiotowego zapisu stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP.

			<p>rzecz badań statutowych, z których finansowane są tzw. badania wyprzedzające będące zacznym najbardziej innowacyjnych przedsięwzięć.</p> <p>Nie mniej istotnym wyzwaniem jest podwojenie nakładów budżetowych na naukę, co umożliwi zatrzymanie ucieczki istniejącej kadry naukowej i ułatwi dopływ do sektora B+R najlepszych absolwentów szkół wyższych.</p> <p>Rozdział nie mówi ogólnie o sektorze B+R tylko o innowacyjności w przedsiębiorstwach, ich zaangażowaniu w innowacyjne projekty i badania. Brak informacji o uczelniach i instytutach badawczych, instytutach Sieci Badawczej Łukasiewicz, które B+R głównie tworzą.</p> <p>Ponadto tytuł tego rozdziału powinien brzmieć: <i>Innowacyjność w gospodarce</i>.</p>	Uwaga częściowo uwzględniona w przeredagowanym dokumencie.
97.	Rada Główna Instytutów Badawczych	4.4.9. Transport i mobilność	<p>Wśród wyzwań o szczególnym znaczeniu dla Polski wskazano <i>Transport i mobilność</i>. Tu zwrócono uwagę na jedyną bolączkę polskiego systemu transportowego: <i>"Analiza danych wskazuje, że polska infrastruktura drogowa wymaga w dalszym ciągu nakładów na rozwój i modernizację, a także ochronę (.....) przed nadmierną degradacją, ..."</i>. Jako przykład działań w zakresie wdrożenia nowoczesnych rozwiązań technologicznych wskazano samochody elektryczne z ogniwami paliwowymi. Inne rodzaje transportu nie są znane autorom dokumentu. W Priorytecie III wśród wyzwań wymieniono transport i mobilność, nie poświęcając temu zagadnieniu ani jednego akapitu.</p>	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
98.	Rada Główna Instytutów Badawczych	5.1. Priorytet I: Rozwój sektora nauki, szkolnictwa wyższego oraz innowacyjności	<ul style="list-style-type: none"> – W rozdziale omawiającym rozwój instytucjonalny podmiotów sektora nauki, szkolnictwa wyższego oraz innowacyjności należy zauważyć, że rolą uczelni badawczej powinno być na równi prowadzenie badań naukowych na najwyższym poziomie, i kształcenie kolejnych pokoleń. Niewłaściwym wydaje się więc zapis, że rolą 	<p>Na skutek konsolidacji dokumentu, priorytet I został przeredagowany.</p> <p>Tradycyjną misją uczelni jest zarówno kształcenie, jak i prowadzenie badań naukowych - są one wzajemnie ze sobą</p>

			<p>uczelni badawczej jest prowadzenie badań naukowych na najwyższym poziomie, a także kształcenie skierowane do najzdolniejszych studentów i doktorantów.</p> <ul style="list-style-type: none"> – W części dotyczącej „Współpracy z sektorem gospodarczym”, w 5. akapicie, sformułowanie „kształcenie odpowiednich kompetencji” proponuje się zamienić na „budowanie (lub kształtowanie) odpowiednich kompetencji”. – W tym samym punkcie fragment dotyczący „szkolnictwa wyższego” proponuje się usunąć, gdyż w swej treści nie dotyczy nauki lecz kształcenia. – W pkt. 5 omawiane są priorytety PNP. Pkt. 5.1. poświęcony jest rozwojowi sektora nauki, szkolnictwa wyższego oraz innowacyjności. W dokumencie stwierdzono, że „pierwszym krokiem na drodze rozwoju sektora jest optymalne wykorzystanie potencjału, który jest w nim obecny”. Stwierdzono również, że „rozproszenie dotyczy także tych instytutów badawczych, które nie zostały włączone do Sieci Badawczej Łukasiewicz. Priorytetem rządu jest dążenie do konsolidacji potencjału tych podmiotów.” Należy stwierdzić, że nie w każdym przypadku jest to działanie zasadne. Konsolidacja sama w sobie nie spowoduje wzrostu poprawy poziomu naukowego i dydaktycznego tychże instytutów. Są instytuty badawcze, które działając niezależnie biorą udział w realizacji wielu międzynarodowych projektów naukowych i z sukcesem realizują prace badawcze w kraju, jak i za granicą. Efekty tych prac przekładają się zarówno na dużą 	<p>powiązane. Są to podstawowe zadania uczelni.</p> <p>W uczelniach badawczych charakter kształcenia powinien mieć swoją specyfikę (np. większy udział kształcenia związanego z prowadzeniem badań) a selektywność przy naborze studentów powinna być większa (w IDUB wszystkie uczelnie obowiązkowo deklarują osiągnięcie wskaźnika SSR nie większego niż 10:1).</p> <p>W odniesieniu do infrastruktury badawczej istnieje możliwość realizacji na infrastrukturze badawczej pełnego spektrum usług badawczych. Jedynym ograniczeniem jest poziom gospodarczego wykorzystania infrastruktury badawczej, który wynika z przepisów dotyczących pomocy publicznej. Kwestia zmian zasad otwierania IB na współpracę z przemysłem odnosi się do niektórych organizacji badawczych, które pomimo przepisów ustawowych nie wdrożyły jeszcze odpowiednich procedur wewnętrznych.</p>
--	--	--	--	---

			<p>liczbę publikacji naukowych w prestiżowych czasopismach naukowych (upowszechnianie nauki), jak i na realizację komercyjnych prac zleconych (rynek).</p> <ul style="list-style-type: none"> – W podrozdziale dot. <i>Infrastruktury badawczej</i> podkreślono znaczenie strategicznej infrastruktury badawczej stwierdzając, że "ma kluczowe znaczenie dla doskonałości w badaniach naukowych, możliwości realizowania przełomowych programów badawczych" a także "Posiadanie doskonałych laboratoriów, stosujących najwyższe standardy badań oraz kształcenia, stanowiąc zatem naszą rozwojową konieczność". Jednocześnie w PNP definiuje się obszary problemowe nad którymi "należy zastanowić się". Zwrócono uwagę na konieczność zapewnienia finansowania tych infrastruktur w całym ich cyklu życia. Rekomenduje się, aby opis obszarów problemowych uzupełnić o zagadnienia możliwości realizacji pełnego spektrum usług niezależnie od schematu finansowania infrastruktur. Zagadnienie to zostało częściowo ujęte w kolejnym podrozdziale <i>Współpraca z sektorem gospodarczym</i>, gdzie zapisano, że "należy usprawnić mechanizmy umożliwiające udział firm w rozwoju infrastruktury sektora nauki oraz zreformować procedury otwierania laboratoriów naukowych na współpracę z przemysłem". – W podrozdziale dot. <i>Podnoszenia jakości badań</i> praktycznie pominięto instytuty badawcze. Pisze się co prawda o wiodących ośrodkach badawczych, ale pozostaje 	
--	--	--	--	--

			<p>wrażenie, że mowa o uczelniach. To dotyczy także całej PNP, jeżeli już pisze się o instytutach to o instytutach naukowych.</p> <ul style="list-style-type: none"> – W świetle dokumentu ocena funkcjonowania instytutów badawczych jest bezzasadnie krytyczna, a zmiany w obszarze rozwoju instytucjonalnego sektora mają obejmować konsolidację instytutów: <i>„Rozproszenie potencjału dotyczy także tych instytutów badawczych, które nie zostały włączone do Sieci Badawczej Łukasiewicz. Priorytetem rządu jest dążenie do konsolidacji potencjału tych podmiotów, co będzie skutkowało poprawą ich poziomu naukowego i dydaktycznego, a także zwiększeniem ich międzynarodowej konkurencyjności oraz widoczności w światowym obiegu nauki osiągnięć zatrudnionych w nich pracowników naukowych.”</i> <p>Przywołana ocena nie jest poparta odwołaniem do ewaluacji funkcjonowania i działalności naukowej instytutów biorąc pod uwagę ich dualną rolę: ciał naukowych i ciał doradczych, realizujących badania o charakterze wdrożeniowym, co zgodne jest z priorytetami rozwoju nauki na rzecz wdrożenia osiągnięć naukowych do praktyki gospodarczej i społecznej sformułowanymi wobec instytucji naukowych przez Unię Europejską. Brak jest uzasadnienia powodów, dla których konsolidacja miałaby przyczynić się do poprawy funkcjonowania instytutów naukowych oraz zakresu konsolidacji. Jednocześnie dokument nie odnosi się do faktycznych problemów funkcjonowania i oceny działalności naukowej instytutów, ograniczeń związanych z jednolitym traktowaniem dużych instytucji naukowych (np. uniwersytetów) i małych jednostek (w tym instytutów badawczych), do których często należą instytuty naukowe, co skutkuje niedostatkami zasobów finansowych pozwalających na prowadzenie własnych badań naukowych.</p>	
--	--	--	---	--

			<p>Kwestia zapewnienia adekwatnych mechanizmów i źródeł finansowania w ogóle nie jest zaadresowana w dokumencie.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Dokument wskazuje na interdyscyplinarność jako istotny czynnik rozwoju nauki, jednocześnie system oceny parametrycznej zmusza instytucje, w których od dawna funkcjonują interdyscyplinarne zespoły naukowe i realizuje się badania o charakterze międzydziedzinowym, a takimi są instytuty badawcze, do określenia działalności w ramach jednej dyscypliny naukowej na potrzeby systemu parametryzacji. Wydaje się, że stymulowanie interdyscyplinarności w badaniach naukowych winno również uwzględniać nie tylko realizowanie interdyscyplinarnych projektów, ale specyfikę poszczególnych instytucji naukowych wprowadzając system preferencji dla instytucji funkcjonujących w sposób interdyscyplinarny. – <i>Rozwój instytucjonalny podmiotów sektora nauki, szkolnictwa wyższego oraz innowacyjności</i> <p>W przypadku instytutu pediatrycznego to wąska specjalizacja jest atutem i mocną stroną. Proponuję dodać zdanie: <i>Istotny jest jednocześnie dalszy rozwój i wspieranie wysokospecjalistycznych instytutów badawczych, np. w obszarze medycyny pediatrycznej.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Str. 31 – fragment tekstu - <i>Dotyczy to szczególnie niektórych dyscyplin nauki, takich jak fizyka czy astronomia, ale coraz częściej infrastruktury badawczej, rozumiane jako zasoby oparte na wiedzy (zbiory, archiwa, uporządkowane informacje naukowe, bazy danych), stają się ważnym czynnikiem prowadzenia doskonałych</i> 	
--	--	--	---	--

			<p><i>naukowo badań także w naukach społecznych i humanistycznych.</i></p> <p><u>Uzasadnienie:</u> Tworzenie i prowadzenie jednolitych zasobów archiwalnych i baz danych jest bezwzględnie składową budowania przewag polskiego sektora badawczego. Niemniej brak standardów oraz wydzielonych funduszy na ten cel skutkuje daleką idącą defragmentacją oraz brakiem możliwości ich analizy czy konsolidacji.</p> <p>– Str. 31 – fragment tekstu - <i>Aby to umożliwić, należy zmodernizować sposoby tworzenia programów strategicznych tak, aby przede wszystkim realizowały priorytety rozwojowe państwa oraz uwzględniały nie tylko aktualne, ale i przewidywane potrzeby gospodarki.</i></p> <p><u>Uzasadnienie:</u> Krajowe priorytety rozwojowe i obszary intensywnej współpracy nauka-przemysł zostały między innymi określone w Krajowych Inteligentnych Specjalizacjach. Ich odpowiednikiem na poziomie regionalnym są obszary koncentracji interwencji publicznej w ramach regionalne inteligentnych specjalizacji.</p>	
99.	Rada Główna Instytutów Badawczych	5.2. Priorytet II: Udział Polski w rozwoju globalnym	<p>– Fragment – <i>Obszary do poprawy</i> Po zdaniu - <i>Wspierać też należy kandydatury polskich naukowców na ważne stanowiska w organizacjach międzynarodowych i w zagranicznych laboratoriach. Proponujemy dodać oraz uczestnictwo w sieciach międzynarodowych umożliwiających kooperację polskich naukowców z międzynarodowym środowiskiem naukowym.</i></p> <p>– Fragment – <i>Obszary do wzmocnienia</i> <i>Pozwala on na wykorzystywanie stosunkowo niewielkich kwot z funduszy strukturalnych w celu budowania współpracy z partnerami zagranicznymi lub dofinansowywania tych inicjatyw, na które nie wystarcza środków z budżetu UE (np. projekty ERC, które otrzymawszy ocenę „A”, nie uzyskują</i></p>	<p>Dokument został przeredagowany.</p> <p>Uwaga częściowo uwzględniona, wprowadzenie całości uwagi stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP.</p>

			<p>dofinansowania z uwagi na brak środków). Może to pozwolić na efektywne realizowanie interesów krajowych, przy wykorzystywaniu środków europejskich, przy jednoczesnym wzmacnianiu międzynarodowej pozycji Polski, jako beneficjenta, ale też inicjatora współpracy naukowo-badawczej.</p> <p><u>Uzasadnienie:</u></p> <p>Bardzo istotny element budowania partnerstw dla rozwiązywania specyficznych problemów i podejmowania współpracy naukowej w obszarach współczesnych wyzwań tematycznych np. technologie i rozwiązania dla gospodarki nisko- i zeroemisyjnej, ekoprojektowania, wdrażania technologii utylizacji i zagospodarowania specyficznych odpadów w ramach paradygmatu gospodarki obiegu zamkniętego czy planów adaptacji do zmian klimatu.</p>	
100.	Rada Główna Instytutów Badawczych	5.3. Priorytet III: Zasoby i środowisko	<ul style="list-style-type: none"> – W rozdziale wskazano na bardzo istotne wyzwania w zakresie ochrony zasobów, produkcji energii i biogospodarki. Nie odniesiono się do istotnego zagadnienia ujętego zarówno w politykach unijnych, jak i krajowych jakim jest gospodarka obiegu zamkniętego. Jest to ważna składowa pakietu polityk <i>Nowego Zielonego Ładu</i> i jedna z <i>Krajowych Inteligentnych Specjalizacji</i>. Jest to szczególnie istotne ze względu na interdyscyplinarny charakter, jak i konieczność przeprowadzenia wielu procesów adaptacyjnych w sektorze komunalnym i przemysłowym. – Brak informacji o marnowaniu żywności i przeciwdziałaniu marnotrawienia żywności. Brak informacji o wykorzystaniu części odpadów i ich przetwórstwie. Należałoby dodać „<i>Podjęcie działań zmierzających do znacznego zmniejszenia ilości wyrzucanego i marnotrawionego jedzenia. Prowadzenie</i> 	Uwaga uwzględniona. Dokument został przerezegowany.

			<p><i>analiz procesów socjologicznych i logistycznych związanych z zakupami i zaopatrywaniem w żywność oraz z ponownym wykorzystaniem żywności.”</i> Brak odniesienia do zrównoważonego rolnictwa.</p> <ul style="list-style-type: none"> – W punkcie dotyczącym <i>Energii</i> powinno się umożliwić wzmocnienie systemu weryfikacji innowacyjnych technologii, aby wdrażać te najbardziej przyjazne dla środowiska i najbardziej efektywne. <p>Ponadto rozdział <i>Energia</i> zawiera bardzo wiele ogólników oraz praktycznie żadnych propozycji konkretnych instrumentów, które pozwoliłyby na zwiększenie tempa badań i wdrożeń w tym zakresie, a problem należy traktować jako pilny.</p> <p>Odnosnie treści - <i>Także część środków Funduszu Sprawiedliwej Transformacji powinna być przeznaczona na prace badawczo-rozwojowe służące innowacjom w energetyce.</i> - Takie podejście zostało ujęte w Krajowym Planie Sprawiedliwej Transformacji, gdzie jednym z priorytetów jest realizacja przedsięwzięć pilotażowych, demonstracyjnych i wspólnych prac nad rozwojem krajowych technologii wspomagających proces transformacji.</p> <p>W punkcie <i>Żywność i Biogospodarka</i> nie ma odniesienia do gleb, ich ochrony, konieczności utrzymania dobrej jakości i bioróżnorodności w glebie, monitorowania bioróżnorodności gleby, odzyskania gleb zanieczyszczonych. Podstawą dobrej jakości żywności jest dobra jakość gleb. Ponadto <i>Soil healthy and food</i> – jedna z 5 misji ogłoszonych przez KE do programu HORYZONT EUROPA dotyczy właśnie gleb, oceny stanu, jakości, monitoringu itd.</p>	
101.	Rada Główna Instytutów Badawczych	5.4. Priorytet IV: Technologie cyfrowe w gospodarce i w społeczeństwie	<ul style="list-style-type: none"> – Wyzwania pomijają całkowicie wiele zagadnień współczesnej telekomunikacji i technik informacyjnych, takich jak: radiokomunikacja, nanotechnologie, optoelektronika, techniki satelitarne. Zostały 	Projekt Polityki Naukowej państwa identyfikuje i wskazuje obszary uznane za priorytetowe. Ścisłe opisanie specyfiki technologii

			<p>one całkowicie pominięte. Nie wspomina się o nich nawet w części wspólnej dokumentu.</p> <ul style="list-style-type: none"> – W punkcie <i>Open Science</i> proponuje się dopisać po słowach: <p>Potrzebna jest również infrastruktura w postaci repozytorium krajowego i repozytoriów lokalnych (obecnie repozytorium CeON pełni rolę tzw. repozytorium sierocego) oraz <i>działania edukacyjne dla naukowców i kadry zajmującej się wsparciem pionów naukowych i badawczych w zakresie korzyści płynących z realizacji otwartego dostępu, sposobów publikowania w tej formule oraz metod deponowania zasobów.</i></p>	<p>komunikacyjnych wymagałoby opracowania osobnego dokumentu skupiającego się ściśle na tych zagadnieniach. Uwaga nt. Open Science częściowo uwzględniona. Zaznaczono potrzebę budowania infrastruktury w postaci repozytoriów–cyfrowych.</p>
102.	Rada Główna Instytutów Badawczych	5.5. Priorytet V: Społeczeństwo i zdrowie	<ul style="list-style-type: none"> – W rozdziale tym, jako sposób zaradzenia problemom zdrowotnym społeczeństwa wskazano prowadzenie badań naukowych w dziedzinach powiązanych ze zdrowiem. Wśród tych dziedzin oprócz medycyny i farmacji wymieniono technologię IT i elektronikę, ale zupełnie pominięto powiązania z jakością środowiska i zagadnieniami urbanistyczno-społecznymi. – Jako element niezbędny dla zapewnienia zdrowia obywateli wymienia się bezpieczeństwo żywnościowe, natomiast pomija się odpowiednią jakość szeroko rozumianego środowiska, w którym żyje człowiek. – Proponuje się zmienić zapis: <p>Obecny zapis: Wyzwania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Zdrowie</i> • <i>Kwestie społeczne (ubóstwo, dobrostan)</i> • <i>Migracje</i> • <i>Demografia (niska dzietność, starzejące się społeczeństwo)</i> 	<p>Na skutek konsolidacji dokumentu, priorytet V został przeredagowany (nazwa po zmianie: Społeczeństwo i jakość życia).</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • Choroby cywilizacyjne <p>Proponowany zapis: Wyzwania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zdrowie • ~~Kwestie społeczne (ubóstwo, dobrostan)~~ (przenieść do: 5.6) • ~~Migracje~~ • ~~Demografia (niska dzietność, starzejące się społeczeństwo)~~ (przenieść do: 5.6) • Choroby cywilizacyjne i dietozależne • Żywność <p><u>Uzasadnienie:</u> Należy uporządkować Priorytety V i VI, z których pierwszy powinien dotyczyć problemów dotyczących zdrowia, a drugi szerokorozumianych problemów społecznych, ponieważ mieszczą się one w innych dziedzinach nauki. Do priorytetu V należy dołączyć żywność oraz choroby dietozależne, które są ze sobą ściśle powiązane.</p> <ul style="list-style-type: none"> – W punkcie <i>Zdrowie</i> brak informacji dot. wpływu żywności i rolnictwa ekologicznego na stan zdrowia. Możliwość poprawy jakości produktów rolnych i produkowanej żywności. – Proponuje się zmienić zapis: <p>Obecny zapis: <i>Powinny również uwzględniać trendy w zakresie zmian konsumpcji, obejmujące stale rosnącą różnorodność spożywanej żywności, zmianę nawyków żywieniowych i różnice w diecie między bogatymi a biednymi, tzw. luki w zdrowiu (health gap), wpływu żywności na zdrowie człowieka i chorób dietozależnych.</i></p> <p>Proponowany zapis: <i>Powinny również uwzględniać wpływ żywności na zdrowie człowieka i choroby dietozależne poprzez kreowanie nowych trendów w zakresie zmiany nawyków żywieniowych, w tym</i></p>	
--	--	--	---	--

			<p><i>zwłaszcza zwiększonego spożycia warzyw i owoców oraz żywności niskoprzetworzonej.</i></p> <p><u>Uzasadnienie:</u> Oryginalny tekst jest zbyt ogólny i niezrozumiały.</p> <p>Fragment Zdrowie Pierwszy akapit proponujemy uzupełnić o następujący zapis - <i>Badania naukowe w populacji pediatrycznej, w tym w zakresie nowych zastosowań dostępnych leków dla dzieci, celem umożliwienia realizacji długofalowej polityki demograficznej Polski.</i></p>	
103.	Rada Główna Instytutów Badawczych	5.7. Priorytet VII: Bezpieczeństwo państwa	<p>W priorytecie VII pominięto technologie i produkty podwójnego zastosowania, które mogą być użyte zarówno do celów cywilnych, jak i wojskowych.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Na skutek konsolidacji dokumentu, priorytet VII został przerezegowany.</p>
104.	Rada Główna Instytutów Badawczych	6. Doradztwo naukowe	<p>– Proponuje się zmienić zapis:</p> <p>Obecny zapis: <i>Powyższe kryteria może spełnić tylko zinstytucjonalizowany system doradztwa, określający procedury zgłaszania zapotrzebowania przez decydentów (rząd, parlament) oraz przygotowywania odpowiedzi. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki dysponuje zapleczem eksperckim niezbędnym do funkcjonowania takiego systemu. Rekomendacje wypracowane przez system powinny być jednak kierowane bezpośrednio do Prezesa Rady Ministrów. Stworzenie systemu doradztwa naukowego powinno być jednym z głównych priorytetów polityki naukowej państwa.</i></p> <p>Proponowany zapis: <i>Powyższe kryteria może spełnić tylko zinstytucjonalizowany system doradztwa, w znaczącej mierze oparty na państwowych instytutach badawczych, określający procedury zgłaszania zapotrzebowania przez decydentów</i></p>	<p>Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.</p>

		<p><i>(rząd, parlament) oraz przygotowywania odpowiedzi. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki dysponuje zapleczem eksperckim niezbędnym do funkcjonowania takiego systemu. Rekomendacje wypracowane przez system powinny być jednak kierowane bezpośrednio do Prezesa Rady Ministrów. Stworzenie systemu doradztwa naukowego powinno być jednym z głównych priorytetów polityki naukowej państwa.</i></p> <p>Instytuty badawcze posiadają potencjał, zaplecze badawcze i są szczególnie zainteresowane realizacją tej formy działalności. Ustalenie zasad oraz zakresu oczekiwań pozwoli instytutom badawczym na ukierunkowanie aktywności badawczej, konsolidację wiedzy i różnych źródeł informacji w ramach działalności wpieranej środkami subwencji.</p> <p>W rozdziale bardzo dobrze nakreślono znaczenie i rolę jaką powinno odgrywać doradztwo naukowe w kształtowaniu PNP. Autorzy przyznają, że "tradycyjny mechanizm doradztwa oparty na indywidualnych opiniach ekspertów nie zdaje dziś egzaminu". Potwierdzeniem tej tezy jest dotychczas stosowany "obiegowy" system zbierania opinii i wnoszenia uwag do projektów zmian prawnych lub innych dokumentów strategicznych, których status i stan zaawansowania wyklucza możliwość formułowania "konkretnych rekomendacji" dla decydentów, a tym bardziej postulowanych scenariuszy. Pojawia się zatem konieczność wdrożenia skutecznych mechanizmów zapewnienia instytucjonalnego wsparcia procesów decyzyjnych. Ważną rolę mają tutaj do odegrania instytuty branżowe dysponujące wykwalifikowaną kadrą i pozostające w stałej relacji ze swoim otoczeniem gospodarczym oraz odpowiednio "usięciwione" poprzez uczestnictwo w krajowych i międzynarodowych gremiach. Projekt PNP zawiera słuszne postulaty, ale nie wskazuje kierunkowych rozwiązań w tym obszarze np. poprzez określenie roli, zasad odpowiedzialności i jasnych zasad finansowania podmiotów, które mogą (i powinny)</p>	
--	--	---	--

			współtworzyć zaplecze doradztwa naukowego w kluczowych dla Państwa obszarach.	
105.	Konfederacja Lewiatan	Uwagi ogólne	<p>Na wstępie wymaga podkreślenia, iż dokument jest konsultowany w czasie wakacji akademickich, kiedy pracownicy uczelni są praktycznie na urloпах. Konieczne jest przedłużenie konsultacji, co najmniej do 1.10.2021.</p> <p>Część wprowadzająca Polityki Naukowej Państwa jest wymaga poprawienia. Obecnie tekst jest zbiorem bardzo powierzchownych refleksji publicystycznych, pozbawiony konkretnych ocen dotychczasowych postępów w tym obszarze. Kwantyfikatory są bardzo generalne: za mało, za niski poziom, niedostatecznie, niewystarczająco, itp. co oznacza brak odpowiednio indeksowanych wcześniej celów poprzedniej polityki naukowej. To nie jest dobrą podstawą dla przyszłej polityki.</p> <p>Dokument odwołuje się do Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju, choć dziś jest to już dokument nieaktualny i trzeba się odnosić do nowych wyzwań wynikających z Krajowego Programu Odbudowy, z wyzwań, które stawiają strategię unijną, w tym kwestie Zielonego Ładu, Cyfryzacji, budowy odporności gospodarki europejskiej, unijnych strategii: walki z rakiem, niezależności technologicznej, farmaceutycznej, rynkiem danych, technologią wodorową, zieloną mobilnością, wykorzystaniem klastrów, itp.</p> <p>W dokumencie nie ma dobrych i konkretnych odniesień do potrzeb rynku pracy, choć są ogólne wskazania dla uczelni typu edukacyjnego. Trzeba podkreślić, iż poprawa jakości uczelni wyższych i akademickich zależy od szkolnictwa podstawowego i średniego. Nie będzie dobrej polityki naukowej państwa i jej umiędzynarodowienia bez doinwestowania całego systemu oświaty, począwszy od płac nauczycieli, przez wyposażenie szkół, zmianę podstaw programowych i dostosowanie ich do wymogów współczesności, cyfryzacji placówek i procesów nauczania, edukacji samych nauczycieli.</p>	<p>Dokument został przeredagowany.</p> <p>Charakter dokumentu wymusza jego ogólność.</p> <p>Użyta w dokumencie nomenklatura jest spójna z terminologią przyjętą w strategicznych dokumentach krajowych i międzynarodowych.</p>

			<p>Dokument nie odnosi się do wcześniej wymyślonych inteligentnych specjalizacji, które miały stymulować rozwój uczelni i badań w poszczególnych regionach.</p> <p>Dokument, i słusznie wskazuje umiędzynarodowienie polskiej nauki jako jeden z priorytetów, co jest sprzeczne z wypowiedziami obecnego Ministra Edukacji i Nauki, zapowiadającego we wpisie internetowym z 23 lipca br. odejście od ściślejszego powiązania polskiej nauki z nauką światową na rzecz hasel „polskie uczelnie są dla polskich studentów” a „polska nauka dla Polaków”. Praktyka międzynarodowej współpracy naukowców jest, zgodnie ze stanowiskiem PNP, fundamentalnym standardem obowiązującym w nauce, warunkiem przyspieszonego rozwoju gospodarczego i kulturalnego społeczeństw i państw, zasadą organizującą badania w wolnym świecie.</p> <p>Niskie nakłady publiczne na badania w połączeniu z ksenofobicznymi hasłami Ministra Edukacji i Nauki stawiają proponowaną Politykę Naukową Państwa pod znakiem zapytania.</p> <p>W dokumencie podkreśla się znaczenie podziału uczelni na różne kategorie, na potencjalne łączenia lub likwidacje, co ma zapewnić lepsze wykorzystanie funduszy i optymalizację na poziomie regionalnym, jednak nie ma podanych żadnych kryteriów, wskaźników, co zagraża istniejącym strukturom i prowadzonym badaniom. Na dodatek, można się spodziewać, iż wobec braku jasnych kryteriów, decyzje będą polityczne, szczególnie w regionach o innych preferencjach politycznych obywateli.</p> <p>Istotną kwestią jest dopasowanie priorytetów przyszłej polityki naukowej do wyzwań. Na przykład: wyzwaniem słusznie wskazanym jest starzenie się ludności (błędnie określane starzeniem się społeczeństwa), ale jednocześnie wśród obszarów priorytetowych nie są wskazane badania demograficzne - w tym skutków procesów ludnościowych.</p> <p>Kolejna uwaga dotyczy infrastruktury badawczych – tutaj słusznie wskazuje się, że taką infrastrukturą w badaniach społecznych są bazy danych, ale też warto podkreślić także ich tworzenie i udostępnianie. Takimi badaniami są na</p>	
--	--	--	---	--

			przykład badania Generacje i Rodziny (GGS) i Badanie Zdrowia, Starzenia się i Procesów Przechodzenia na Emeryturę (SHARE) stanowiące część europejskiej infrastruktury badawczej. Utrzymanie tych badań (wpisanych na polską Mapę Drogową) jest kluczowe dla uczestnictwa polskich badaczy w międzynarodowych przedsięwzięciach badawczych w obszarze badań demograficznych i społecznych.	
106.	Konferencja Rektorów Akademickich Uczelni Medycznych	Doskonałość naukowa powinna być jedną z najważniejszych wartości, którą agencje finansujące badania (NCN, NCBiR) oraz mobilność międzynarodową (NAWA) biorą pod uwagę przy formułowaniu programów: granty powinny być przyznawane na projekty, które są z jednej strony ambitne i mają szansę wpłynąć na światowy obieg myśli, a z drugiej strony – realistyczne i realizowane przez osoby, których dotychczasowe osiągnięcia dowodzą, że przeprowadzone	Proponowany zapis: „Doskonałość naukowa powinna być również jedną z najważniejszych wartości, którą agencje finansujące badania (Narodowe Centrum Nauki, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju i Agencję Badań Medycznych) i mobilność międzynarodową (Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej) biorą pod uwagę przy formułowaniu programów: granty powinny być przyznawane na projekty, które są z jednej strony ambitne i mają szansę wpłynąć na światowy obieg myśli, a z drugiej strony – realistyczne i realizowane przez osoby, których dotychczasowe osiągnięcia uprawniają do przypuszczenia, że przeprowadzone badania będą wysokiej jakości. Jednocześnie system grantowy powinien wspierać rozwój młodych badaczy o dużych ambicjach, z jeszcze niewielkim dorobkiem, lecz obiecującym na przyszłość, np. poprzez umożliwienie zakładania pierwszego zespołu naukowego.”	Uwaga częściowo uwzględniona.

			<p>badania będą wysokiej jakości. Jednocześnie system grantowy powinien wspierać rozwój młodych badaczy o dużych ambicjach, z jeszcze niewielkim dorobkiem, lecz obiecującym na przyszłość, np. poprzez umożliwianie zakładania pierwszego zespołu naukowego.</p>		
107.	Konferencja Akademickich Medycznych	Rektorów Uczelni	<p>Uwaga ogólna: współpraca z sektorem gospodarczym str. 33</p>	<p>1. Należy rozważyć zmianę zasad i procedur wykorzystania laboratoriów finansowanych ze środków publicznych do celów komercyjnych.</p> <p>2. Infrastruktura badawcza i dydaktyczna podlega przepisom KE dotyczącym możliwości ich komercyjnego wykorzystania na zasadach określonych w KOMUNIKAT KOMISJI EUROPEJSKIEJ Zasady ramowe dotyczące pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (2014/C 198/01) rozporządzeniu, co uniemożliwia częściowo wykorzystanie infrastruktury na rzecz prowadzenia działalności gospodarczej.</p> <p>3. Rolą MEiN jest wypracowanie mechanizmów ułatwiających komercyjne wykorzystanie infrastruktury na rzecz przedsiębiorców i przedstawienie rozwiązań legislacyjnych wspierających komercjalizację wyników badań i tworzenie CORE FASCILITY.</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Zasady KE dotyczące gospodarczego wykorzystania infrastruktury badawczej umożliwiają takie wykorzystywanie, nakładają jedynie poziom takiego wykorzystania, który definiuje dane laboratorium jako infrastrukturę badawczą lub komercyjną. To zdefiniowanie ma przełożenie na poziom finansowania ze środków publicznych. Do wyjątków należą sytuacje, kiedy dana organizacja badawcza przekracza poziomy wskazane w ww. komunikacie KE. Jeżeli jakaś organizacja badawcza chce stworzyć infrastrukturę przeznaczoną</p>

					wyłącznie do wykorzystania komercyjnego ma taką możliwość jak każdy podmiot komercyjny w Polsce, w oparciu o zasoby własne lub pozyskane z rynku. Tak stworzona infrastruktura może również być wykorzystywana do celów badawczych, zgodnie z decyzjami jej właściciela. Nie jest jasne rozumienie oraz uzasadnienie tworzenia CORE FACILITY.
108.	Konferencja Akademickich Medycznych	Rektorów Uczelni	Uwaga ogólna: rozwój kadr str. 29	<p>W obszarze pominięto:</p> <p>1. Kluczowy aspekt dotyczący stworzenia efektywnego systemu premiowania najlepszych naukowców. Brak jasnych i bezpiecznych dla jednostek naukowych zasad wynagradzania w projektach, zarówno krajowych, jak i zagranicznych.</p> <p>Za jedną z głównych przeszkód na drodze do zwiększenia zainteresowania prowadzeniem działalności naukowej jest brak odpowiednio wysokiej gratyfikacji finansowej za wymagającą pracę w projektach badawczy w tym w szczególności programach ramowych.</p> <p>Wypracowanie regulacji przez MEIN dla agencji rządowych finansujących naukę w zakresie zasad i stawek wynagradzania, oprócz korzyści dla naukowców, przyniesie jeszcze większy zysk uczelniom i instytutom. Całość wynagrodzeń może być pokrywana ze środków instytucji finansującej, zwiększą się tzw. koszty pośrednie od wyższych wynagrodzeń i dzięki większemu udziałowi naukowców.</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>PNP jest dokumentem strategicznym wskazującym priorytety w zakresie funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki.</p> <p>Przygotowując się do udziału w programie Horyzont i wychodząc naprzeciw oczekiwaniom środowiska akademickiego, Ministerstwo zainicjowało projekt PAKT, czyli „Premia dla AKTywnych”. Będzie on służył stworzeniu efektywnego systemu premiowania najlepszych naukowców. Regulacje opracowane w ramach projektu PAKT, czyli „Premia dla AKTywnych” to swego rodzaju</p>

				<p>umowa uczelni czy instytutu z aktywnymi naukowcami. Ułatwią one realizację projektów, m.in. programu Horyzont Europa.</p> <p>Wypracowane rozwiązania zostaną wykorzystane przy konstruowaniu regulacji NCBR i NCN, tworząc jeden, spójny z europejskimi zasadami, system premiowania najlepszych naukowców.</p> <p>Projekt PAKT został skonsultowany ze służbami Komisji Europejskiej w kwestii zgodności z wytycznymi programu Horyzont Europa oraz przepisami finansowymi i audytowymi. W efekcie tych konsultacji Komisja potwierdziła prawidłowość zasad przygotowanych przez Ministerstwo Edukacji i Nauki.</p> <p>Wprowadzenie szczegółów odnośnie poruszanych kwestii stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP.</p>
--	--	--	--	--

109.	Konferencja Akademickich Medycznych	Rektorów Uczelni	Uwaga ogólna : 5.5. Priorytet V: Społeczeństwo i zdrowie str. 53	<p>W obszarze pominięto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Badania i rozwój produktów leczniczych w szczególności opartych na kwasach nukleinowych (RNA, DNA) - który jest obecnie najbardziej obiecującym trendem współczesnej biotechnologii - i mogą być wykorzystywane w leczeniu pacjentów (terapię rdzeniowego zaniku mięśni, regeneracji mięśnia sercowego, opracowywanie szczepionek, leczeniu chorób metabolicznych). 2. Produkty lecznicze terapii zaawansowanych (ATMP) oraz biologiczne. Spośród różnych rodzajów immunoterapii przeciwnowotworowej jednym z najciekawszych dokonań ostatnich lat jest opracowanie zaawansowanych terapii komórkowych w połączeniu z nowoczesną inżynierią genetyczną, w tym terapii z użyciem chimerowych receptorów antygenowych (np. CAR-T). 3. Badania kliniczne udziałem pacjentów i/lub osób zdrowych, prowadzone dla oceny skuteczności i/lub bezpieczeństwa nowych, innowacyjnych metod terapeutycznych, z zastosowaniem leków i/lub wyrobów medycznych. 4. Oceny farmako-toksykologicznej i toksykokinetycznej (ADME-TOX) innowacyjnych produktów leczniczych tworzonych na bazie nanocząstek i nanomateriałów nowych generacji w (i) onkologii, (ii) chorobach neurodegeneracyjnych, (iii) chorobach metabolicznych, (iv) chorobach sercowo-naczyniowych, (v) terapiach komórkowych i genowych, (vi) medycynie regeneracyjnej i (vii) personalizowanej diagnostyce medycznej. 	<p>Na skutek konsolidacji dokumentu, priorytet V został preredagowany.</p> <p>Wprowadzenie przedmiotowych zapisów stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP.</p>
110.	Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej		Uwaga ogólna	<p>Ramy dokumentu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nie zaproponowano harmonogramu i kamieni milowych kluczowych dla osiągnięcia celów ani instytucji odpowiedzialnych za realizację poszczególnych etapów czy zadań (rozdział 2 „Realizatorzy i odbiorcy Polityki Naukowej Państwa” jedynie w sposób ogólny wskazuje 	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>PNP jest dokumentem strategicznym wskazującym priorytety w zakresie funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki.</p>

			<p>aktorów o istotnej dla dokumentu roli, nie przypisując ich do konkretnych zadań).</p> <ul style="list-style-type: none"> W dokumencie nie przyjęto wskaźników do osiągnięcia w związku z realizacją poszczególnych celów. Brak mierników utrudni monitorowanie prawidłowości wdrażania dokumentu, a także jego ewaluację. <p>Mając na uwadze powyższe, NAWA proponuje określenie kamieni milowych oraz podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację w określonym harmonogramem okresie.</p>	<p>PNP definiuje najważniejsze wyzwania rozwojowe stojące przed polską gospodarką i polskim społeczeństwem, na które odpowiedzią powinny być badania naukowe prowadzone na najwyższym poziomie oraz kształcenie w ramach studiów wyższych i szkół doktorskich wysokiej klasy specjalistów posiadających najwyższe kompetencje.</p>
111.	Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej	5.2	<p>Priorytety współpracy międzynarodowej</p> <p>Z perspektywy NAWA szczególnie istotny jest priorytet II Polityki Naukowej Państwa „Udział Polski w rozwoju globalnym”. Bardzo cenne byłoby wskazanie w tym podrozdziale priorytetowych dla polskiej nauki kierunków (czy w niektórych przypadkach krajów) współpracy. Pozwoliłoby to wykonawcom polityki naukowej na lepsze profilowanie swoich działań i adresowanie części z nich z uwzględnieniem tych priorytetów. Niezbędne byłoby zapewne ich przygotowanie we współpracy z Ministerstwem Spraw Zagranicznych. Wyznaczenie priorytetowych państw współpracy pozwoliłoby na podjęcie systemowych i systematycznych działań na rzecz rozwoju partnerstw międzynarodowych, wzmocnienia dyplomacji naukowej i kulturalnej (uwagi NAWA nr 3, 5 i 7), a także rozbudowy bazy traktatowej, o której również mowa w dokumencie strategicznych (uwaga NAWA nr 6) [nr 115]</p>	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>Określanie priorytetów geograficznych współpracy nie stanowi elementu PNP, lecz powinno być wkomponowane w dokumenty kierunkowe na niższym poziomie. Przypisane do poszczególnych obszarów działania - przykładowo w obszarze umiędzynarodowienia nauki i szkolnictwa wyższego – w Strategii działania NAWA. Ponadto priorytety geograficzne współpracy międzynarodowej są przyjmowane corocznie w Planie Współpracy z zagranicą MEIN.</p>
112.	Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej	5.2; s. 44	<p>Dyplomacja naukowa i kulturalna</p> <p>W tekście pojawia się postulat aktywizacji instytucjonalnej obecności polskiej nauki w skali międzynarodowej, poprzez tworzenie sieci polskich instytucji naukowych za granicą. W opinii NAWA to bardzo cenny postulat, warto jednak</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona w przeredagowanym dokumencie.</p>

			doprecyzować zakres tego działania (tworzenie filii polskich instytutów lub uczelni za granicą). Ponadto, z punktu widzenia NAWA istotną wartością dodaną byłoby stworzenie w kluczowych placówkach dyplomatycznych stanowisk ds. nauki i szkolnictwa wyższego. Propozycja dodania punktu: „Ważnym elementem wsparcia dyplomacji naukowej będzie powołanie w kluczowych placówkach dyplomatycznych stanowisk, dedykowanych wzmacnianiu współpracy naukowej”.	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga w zakresie postulatu tworzenia sieci polskich instytucji naukowych za granicą odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
113.	Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej	5.2; s. 40	Ponownego przemyślenia wymagają kwestie dotyczące odniesienia nauki do polityki zagranicznej RP (str. 40). Trudno zrozumieć, na czym miałyby polegać przypisana w PNP dyplomacji naukowej rola „zwoznika naukowego” między Wschodem i Zachodem. Polska nauka takiej roli nie pełni i nie ma przesłanek, aby taką rolę miała pełnić w przyszłości biorąc pod uwagę globalne kierunki internacjonalizacji szkolnictwa wyższego i nauki oraz polskie priorytety w tym obszarze (przede wszystkim UE oraz USA i Daleki Wschód). Trudno również zrozumieć postulat odgrywania przez Polskę ważnej roli „w procesie reform zagranicznych systemów szkolnictwa wyższego i nauki”. Mając na względzie aktualną pozycję polskiej nauki i szkolnictwa wyższego w świecie oraz priorytety w bilateralnej i wielostronnej współpracy międzynarodowej w ww. dziedzinach, należy uznać taki postulat za dosyć abstrakcyjny, szczególnie gdy nie jest skonkretyzowany geograficznie.	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
114.	Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej	5.6; s. 60	Dyplomacja naukowa i kulturalna W kontekście dyplomacji naukowej jako elementu polskiej <i>soft power</i> należy podkreślić znaczenie tworzenia i wspierania tzw. <i>Polish studies</i> na zagranicznych uczelniach, szczególnie na najbardziej prestiżowych uniwersytetach świata. Ponadto warto podkreślić w PNP konieczność promowania tematów związanych z polską historią i kulturą w międzynarodowym obiegu akademickim poprzez	Uwaga uwzględniona.

			zachęcanie zagranicznych naukowców do podejmowania badań w ww. zakresie.	
115.	Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej	5.2; s. 42	Dyplomacja naukowa i kulturalna Na stronie 42 stwierdza się, iż <i>Dalszej rozbudowy wymaga także baza traktatowa i oficjalne kontakty międzynarodowe na szczeblu ministerialnym i międzyuczelnianym. Nowe mechanizmy współpracy umożliwią jeszcze szerszy dostęp do studiów i badań naukowych w Polsce.</i> Poszerzenie bazy traktatowej na szczeblu ministerialnym jest bardzo czasochłonnym przedsięwzięciem (negocjacja nowej umowy międzynarodowej trwa kilka lat) i nie zawsze rodzi oczekiwane skutki. Propozycja dodania: <i>Podjęcie prac nad poszerzeniem bazy traktatowej poprzedzone będzie analizą strategiczną kierunków tejże rozbudowy, przeprowadzoną we współpracy z Ministerstwem Spraw Zagranicznych, ministrem właściwym ds. nauki oraz agencjami wykonawczymi realizującymi postanowienia planowanych aktów prawnych.</i>	Uwaga odrzucona. Wprowadzenie przedmiotowego zapisu stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP. Ponadto, każdorazowe podjęcie prac nad poszerzeniem bazy traktatowej poprzedzone jest dokładną analizą we współpracy z MSZ oraz podmiotami tworzącymi system szkolnictwa wyższego i nauki.
116.	Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej	5.2; s. 43	Dyplomacja naukowa i kulturalna Akapit: <i>Należy budować partnerstwa pomiędzy agencjami wykonawczymi a dużymi przedsięwzięciami czy infrastrukturami badawczymi, w których polskie agencje w ramach umów ramowych byłyby odpowiedzialne za wysyłanie polskich naukowców czy stażystów</i> – wymaga doprecyzowania, przede wszystkim w zakresie wskazania strategicznych partnerów zagranicznych.	Uwaga odrzucona. Wprowadzenie przedmiotowego zapisu stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP.
117.	Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej	3; s. 11	Uwagi szczegółowe Słabe strony: <ul style="list-style-type: none"> • <i>„Ograniczone zainteresowanie podjęciem studiów w naszym kraju przez utalentowaną młodzież z zagranicy, w tym także przez Polaków oraz Polonię dysponującą Kartą Polaka”</i> Doświadczenie NAWA, realizującej program Anders NAWA dla młodzieży polonijnej (w edycji 2021 roku również dla osób	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.

			<p>posiadających równocześnie polskie obywatelstwo oraz obywatelstwo innego kraju), pokazują, że zainteresowanie podjęciem studiów w Polsce od lat jest duże. Przykładowo w 2021 r. do programu na studia I i jednolite studia magisterskie oraz na studia II stopnia zgłosiło się 2122 chętnych.</p> <p>Z kolei do programu Banacha, dla młodzieży z krajów rozwijających się (studia II stopnia), wpłynęło 1966 aplikacji.</p> <p>Tendencję wzrostową bardzo wyraźnie obrazują dane z systemu POL-on. W roku akademickim 2016/17 studiowało w Polsce niespełna 2000 os z Kartą Polaka (1907 os), natomiast w roku akademickim 2021/21 było to już ponad 8000 studentów (8266 os). Przyrost liczby studentów z Kartą Polaka pomiędzy latami 2020/2021 a 2016/2017 kształtuje się zatem na poziomie ponad 300%.</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Słaba dostępność oferty studiów prowadzonych w języku angielskim”. <p>Ten element diagnozy nie znajduje potwierdzenia w faktach. Wg danych OPI BI, w dniu 24 maja 2021 r. w języku angielskim prowadzonych było 739 kierunków.</p> <p>Proponujemy zrezygnować z tych dwóch podpunktów.</p>	
118.	Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej	3; s. 11	<p>Uwagi szczegółowe</p> <p>Propozycja korekty zapisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Często niski poziom obsługi administracyjnej w podmiotach systemu, w tym niewystarczające kompetencje naukowe w przypadku obsługi studentów i naukowców z zagranicy”. <p>Propozycja wykreślenia przymiotnika „naukowy” odnoszącego się do kompetencji kadry administracyjnej oraz uwzględnienia kwestii obsługi zagranicznych naukowców, która obecnie stanowi znacznie większe wyzwanie.</p>	Uwaga uwzględniona, dokument został przeredagowany.
119.	Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej	3; s. 12	<p>Uwagi szczegółowe</p> <p>Propozycja uzupełnienia zapisu: „Agencje finansujące badania i współpracę międzynarodową: NCN, NAWA i NCBR.</p>	Uwaga uwzględniona.

120.	Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej	5.5; s. 57	Uwagi szczegółowe Propozycja uzupełnienia zapisu. Wśród podmiotów finansujących badania z zakresu nauk medycznych, obok NCN, NCBR i ABM proponujemy uwzględnić NAWA , która realizuje dwa programy o takim charakterze: Medyk NAWA i Walczak NAWA, a także inne programy dla naukowców, otwarte na wszystkie dziedziny nauki.	Uwaga odrzucona. Wskazano główne agencje finansujące badania naukowe. Wprowadzenie przedmiotowego zapisu stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP.
121.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Całość dokumentu	Zmiany wprowadzone w poprawionej wersji dokumentu (przekazanej przy piśmie z dnia 21.07.21) mają charakter jedynie zmian redakcyjnych. Nie uwzględniono większości uwag merytorycznych zgłoszonych przez NCBR w piśmie z 11 stycznia 2021 r. W związku z tym, dokument wciąż sformułowany jest na zbyt wysokim poziomie ogólności, zawiera też wiele niefortunnnych i niejasnych sformułowań, a także pewne niespójności i błędy. Szczegółowe uwagi przekazujemy poniżej.	Uwaga uwzględniona. Tekst dokumentu przeredagowano.
122.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	ROZDZIAŁ 3. Analiza SWOT stanu nauki i szkolnictwa wyższego	Brakuje w dostatecznym stopniu elementów diagnozy. Mamy jedynie analizę SWOT, ale brakuje analizy potencjału naukowego do rozwoju wskazanych wyzwań, priorytetów. Ponadto brakuje odwołań do dostępnych badań, baz danych, ewaluacji. Analiza SWOT nie ma ponadto powiązania z priorytetami. Brakuje kontynuacji tej analizy, czyli w jaki sposób silne strony i szanse systemu nauki i szkolnictwa wyższego zostaną wykorzystane żeby redukować słabe strony i likwidować zagrożenia na drodze do realizacji celu, jakim jest optymalne wykorzystanie potencjału polskiej nauki i szkolnictwa wyższego do finalnej realizacji wyzwań. Dopiero w konsekwencji połączenia szans i barier możliwe jest wskazanie konkretnych obszarów problemowych, dla których	Art. 6 ust. 1 ustawy PSWN określa, że dokument w odniesieniu do funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki wskazuje priorytety, a nie cele systemu szkolnictwa wyższego i nauki. Dokument określa priorytety systemu z uwzględnieniem wyzwań cywilizacyjnych (ujętych w perspektywie globalnej,

			poszukiwane będą rozwiązania (strategie cząstkowe), czyli docelowo priorytety PNP.	<p>europejskiej i krajowej), na które system powinien odpowiedzieć.</p> <p>Tym samym brak jest formalnego obowiązku opracowania diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.</p>
123.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	ROZDZIAŁ 3. Analiza SWOT stanu nauki i szkolnictwa wyższego – <i>Słabe strony/ zagrożenia</i>	Jako zagrożenie w diagnozie SWOT dot. stanu nauki i szkolnictwa wyższego powinno wskazać się trudność zachowania ciągłości finansowania badań naukowych od najniższych do najwyższych stopni gotowości technologicznej. W dokumencie - w części diagnostycznej - brakuje odniesienia do finansowania nauki.	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
124.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	ROZDZIAŁ 5: Priorytety Polityki Naukowej Państwa	Priorytety PNP powinny wynikać w sposób bezpośredni przede wszystkim z przeprowadzonej diagnozy i zawartej w dokumencie analizy SWOT. Priorytety w aktualnej postaci nie wskazują jasno jakie działania należy podjąć i które z nich są priorytetowe (a to można określić bazując na słabych i mocnych stronach, oraz szansach i zagrożeniach określonych w SWOT) w odniesieniu do głównych celów postawionych przez PNP.	<p>Na skutek konsolidacji dokumentu, rozdział V został przerezegowany, a analiza SWOT usunięta z dokumentu.</p> <p>Z uwagi na charakter dokumentu, brak jest formalnego obowiązku opracowania diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy o</p>

				zasadach prowadzenia polityki rozwoju.
125.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	ROZDZIAŁ 7. Ewaluacja wdrażania i aktualizacja Polityki Naukowej Państwa	<p>Z punktu widzenia możliwości operacjonalizacji realizacji zadań związanych z ewaluacją oraz monitorowaniem realizacji zadań PNP kluczowe jest zapewnienie klarownej struktury polityki. Istnieje potrzeba uporządkowania i dookreślenia podstawowej struktury PNP – jej celów wraz z przypisaniem do nich priorytetów i zadań przewidzianych do realizacji w ramach tych priorytetów.</p> <p>W obecnym kształcie dokument odnosi się do kilku poziomów o charakterze strategicznym, między którymi brak jest logicznego i klarownego powiązania: Cele PNP, Wyzwania (ogólnorozwojowe stojące przed światem, Europą i Polską), Priorytety PNP, Wnioski analizy SWOT stanu nauki i szkolnictwa wyższego. Wskazujemy, że priorytety dla PNP powinny wynikać przede wszystkim z przeprowadzonej analizy SWOT i przyczyniać się do realizacji celów PNP. Dzięki temu będzie mogła wpływać na ograniczenie negatywnych skutków zidentyfikowanych wyzwań rozwojowych dla świata. PNP powinna tym samym wskazać obszary problematyczne/strategiczne, ale w obszarze sektora nauki, tak aby finalnie pomóc państwu sprostać generalnym wyzwaniom rozwojowym.</p>	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>Zadania powinny być ujęte w dokumentach operacyjnych, nie PNP. Zgodnie z ustawą PNP wyznacza priorytety w zakresie funkcjonowania szkolnictwa wyższego i nauki art. 6 PSWN.</p> <p>Charakter dokumentu wymusza jego ogólność.</p>
126.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	ROZDZIAŁ 4. Wyzwania	<p>W dokumencie nie pojawiają się wyzwania związane z pandemią COVID. Skutki pandemii na pewno będą miały znaczenie w perspektywie długoletniej zarówno w zakresie funkcjonowania samego systemu szkolnictwa wyższego, jak i nauki. Dla przykładu OECD w ostatnim swoim raporcie (OECD Economic Outlook, Volume 2020 Issue 2) na wzmocnienie postpandemicznego odbicia gospodarczego rekomenduje np. wzmocnienie kształcenia ustawicznego (strengthening lifelong learning opportunities), które to w dokumencie wspomniane jest tylko raz.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Dokument został przeredagowany, wprowadzono odniesienie do pandemii COVID-19.</p>

127.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	WSTĘP: „Wkład poszczególnych państw w postęp nauki światowej stanowi jeden z powszechnie uznawanych mierników ich poziomu cywilizacyjnego i prestiżu. Polski udział w nauce światowej powinien zatem odpowiadać jej potencjałowi budowanemu na dziedzictwie kulturowym oraz aspiracjom co do roli, jaką Polska powinna odgrywać w Unii Europejskiej i na arenie światowej”	We wskazanym fragmencie brakuje konkretnych informacji wyjaśniających co jest tą aspiracją i jaki ma być udział w wymiarze liczbowym (oraz w czym – przy użyciu jakich wskaźników). Wskazujemy, że wprowadzanie jest niepełne, również w kontekście możliwości sprecyzowania celów i priorytetów PNP jak i późniejszej jej ewaluacji.	Uwaga odrzucona. Polityka Naukowa Państwa wyznacza ogólne cele i priorytety, nie zaś szczegółowe zadania, których realizację można ocenić na bazie wskaźników.
128.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	WSTĘP: „Do szeroko rozumianej polityki naukowej można zaliczyć politykę innowacyjną, której zadaniem jest wprowadzanie wyników badań naukowych, wynalazków i usprawnień do	Wskazujemy na zasadność uzupełnienia także tego fragmentu o wątek polityki naukowo-technologicznej Państwa, który zwłaszcza z punktu widzenia NCBR – jako agencji wdrażającej tą politykę w obszarze wsparcia prac B+R jest niezwykle istotny.	Tekst dokumentu został przeredagowany. Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.

		praktyki gospodarczej.”		
129.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	ROZDZIAŁ 3. Analiza SWOT stanu nauki i szkolnictwa wyższego – <i>Szanse</i> ” „Agencje finansujące badania: NCN, NAWA i NCBR”	Proponujemy uwzględnić również Fundację na rzecz Nauki Polskiej.	Uwaga odrzucona. Fundacja na rzecz Nauki Polskiej nie jest agencją wykonawczą finansująca badania naukowe. Jednakże FNP została wymieniona w przereklamowanym tekście.
130.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 5.6. Priorytet VI: Budowanie wspólnoty, kultury i tradycji (tożsamości narodowej)	Nie uwzględniono uwag uprzednio przekazanych przez NCBR dotyczących zawartych w PNP założeń i definicji dotyczących relacji między nauką a kulturą. Przede wszystkim, wymienienie tożsamości narodowej jako synonimu wspólnoty, kultury i tradycji jest wysoce niefortunne. Warto zwrócić uwagę, że „osadzenie w tożsamości narodowej” procesu kształcenia może być w sprzeczności z postulatem przyciągania na polskie uczelnie studentów zagranicznych, podkreślanym w innych częściach dokumentu. Kontrowersyjna jest kwestia „wspólnych wartości”. O jakich wartościach mowa i dla kogo miałyby być one wspólne (dla naukowców, dla wszystkich obywateli, dla studentów uczelni, też tych pochodzących z innych kultur)? Jako element wnoszący refleksyjność (w tym refleksję nad aksjologią) lepiej uwzględnić w programie studiów technicznych zajęcia z zakresu Science and Technology Studies. Ten obszar, często stanowiący obowiązkowy element kształcenia inżynierów czy medyków np. w Niemczech czy Holandii, sięga z resztą korzeniami do badań prowadzonych przez znakomitych polskich uczonych Floriana Znanięckiego, Marię i Stanisława Ossowskich pod nazwą „naukoznawstwo”, na początku XX wieku. Uwzględnienie takich zajęć w programie studiów nie tylko	Uwaga wyjaśniona. Zgodnie z ustawą PSWN, uczelnie oraz inne instytucje badawcze realizują misję o szczególnym znaczeniu dla państwa i narodu: wnoszą kluczowy wkład w innowacyjność gospodarki, przyczyniają się do rozwoju kultury, współkształtują standardy moralne obowiązujące w życiu publicznym. Misją systemu szkolnictwa wyższego i nauki jest prowadzenie najwyższej jakości kształcenia oraz działalności naukowej, kształtowanie postaw obywatelskich, a także uczestnictwo w rozwoju społecznym oraz tworzeniu gospodarki opartej na innowacjach. Zatem, równoległe z kształceniem ma

			<p>technicznych byłoby wysoce wskazane jako element edukacji świadomych, refleksyjnych, krytycznie myślących obywateli. Jednocześnie byłoby to rozwiązanie nowoczesne i niewykluczające dla żadnych członków wspólnoty akademickiej, jak odniesienia do tożsamości narodowej i wartości określonych grup (choćby większościowych).</p>	<p>miejsce także wychowanie młodego pokolenia. Jak wyjaśniano, uczelnie w ramach autonomii programowej samodzielnie tworzą programy studiów, w tym określają efekty uczenia się i zajęcia.</p>
131.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Wstęp; dokument całościowo	<p>Proponujemy zmiany ułatwiające zrozumienie fragmentów tekstu (zaznaczone kolorem czerwonym): (str. 2) „W średniowieczu nastąpił szczególnie silny rozwój w ramach cywilizacji europejskiej, a szerzej – całego zachodniego kręgu cywilizacyjnego, dzięki czemu osiągnął on sukces w wymiarze globalnym.” „Nauka ma wymiar <i>par excellence</i> wybitnie światowy.” „Szczególnie ważnym zadaniem polskiej nauki jest udział w zmniejszaniu luki cywilizacyjnej pomiędzy zbliżaniem Polski z krajami gospodarczo wyżej rozwiniętymi. Zadaniem państwa jest określenie polityki naukowej rozumianej jako całokształt działalności państwa oraz innych instytucji publicznych.”</p> <p>Str.4 „...(...) przyczyniać się do zwiększania stopnia współpracy” „Powyższe ~~pryncypia~~ zasady stanęły u podstaw niniejszego dokumentu.”</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Dokument został przeredagowany.</p>
132.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Dokument całościowo	<p>Wskazujemy, że w obliczu zmian globalnych, większy nacisk powinien być położony na współpracę nauki z gospodarką oraz społeczeństwem jak też badaniem wpływu - tzw. IMPACT. Dodatkowym atutem mogłoby być promowanie rozwoju naukowego jako rozwoju gospodarczego kraju.</p>	<p>Kwestia współpraca nauki z gospodarką została w odpowiedni sposób zaadresowana w tekście dokumentu.</p> <p>Ze względu na charakter dokumentu uwzględnienie</p>

				szczegółowych rozwiązań nie jest możliwe.
133.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 1.2. Główne cele PNP	Do punktu: „umożliwienie optymalnego wykorzystania potencjału polskiej nauki i szkolnictwa wyższego poprzez:” proponujemy dodać tiret „- Umiejdzynarodowienie nauki polskiej”	Uwaga uwzględniona. Tekst dokumentu został przeredagowany. Wskazano w celach PNP: kreowanie i utrwalanie pozytywnego wizerunku polskiej nauki w świecie i wzmocnienie jej międzynarodowego oddziaływania .
134.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 3. Analiza SWOT stanu nauki i szkolnictwa wyższego	Wskazujemy, że analiza SWOT wymaga ustrukturyzowania, szczególnie w kontekście umiejdzynarodowienia. Niskie umiejdzynarodowienie, zarówno badań jak i edukacji, jest faktem powszechnym; tylko wybrane jednostki mają rozwiniętą współpracę międzynarodową.	Uwaga uwzględniona. Dokument został przeredagowany.
135.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 3. SWOT Silne strony	Proponujemy dodać fragment zaznaczony kolorem czerwonym: „Otwarcie uczelni na otoczenie społeczne (upowszechnienie trzeciej misji - wpływ społeczno-gospodarczy)”.	Uwaga odrzucona. Uczelnie współpracują z otoczeniem społeczno-gospodarczym, prowadzenie kierunków studiów musi uwzględniać potrzeby otoczenia.
136.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 3. SWOT Słabe strony	Wskazujemy, że: <ul style="list-style-type: none"> • w słabych stronach trzeba mocno podkreślić niedofinansowanie nauki, brak zaangażowania praktyków w proces kształcenia, mała liczba patentów. • bardzo niskie ogólne umiejdzynarodowienie nauki w Polsce (nie stosunkowo i nie w wybranych dziedzinach). 	Uwaga wyjaśniona. Zgodnie z przepisami PSWiN każdy właściciel infrastruktury badawczej ma obowiązek ustalenia i opublikowania zasad wykorzystania i dostępu do posiadanej infrastruktury

			<ul style="list-style-type: none"> • niedocenywanie roli obsługi administracyjnej, nieadekwatnie (w stosunku do obowiązków i wymagań) niskie wynagrodzenia. • brak udostępniania lub utrudnianie dostępu badaczom z zagranicy do dużych infrastruktur badawczych (uzyskanych z Funduszy Strukturalnych). • niskie zaufanie społeczne wobec nauki i wyników badań naukowych. <p>Ponadto wskazujemy konieczność doprecyzowania fragmentu (wątpliwość oraz propozycje co do użytego sformułowania zaznaczono kolorem czerwonym):</p> <p>„Często niski poziom obsługi administracyjnej w podmiotach systemu, w tym niewystarczające kompetencje naukowe (Kompetencje naukowe w przypadku administracji? Może chodzi o kompetencje językowe albo kompetencje w zarządzaniu nauką?) w przypadku obsługi studentów oraz naukowców z zagranicy.</p>	<p>badawczej, w tym finansowanej ze środków FS. Należy nadmienić, iż obowiązek otwartości IB finansowanej ze środków FS jest jednym z warunków uzyskania dofinansowania, więc jeżeli NCBR posiada informacje o takich sytuacjach powinien natychmiast zarządzić kontrolę danego przypadku, zgodnie ze swoimi uprawnieniami jako IP.</p> <p>Dokument został przeredagowany.</p>
137.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 3. SWOT Słabe strony	Wskazujemy, że należałoby dodać, iż słabą stroną jest niewystarczająca współpraca oraz wzajemna znajomość zespołów badawczych na terenie kraju, a także brak stabilnej współpracy konsorcjów biznes-nauka).	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
138.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 3. SWOT Słabe strony	Wskazujemy, że niskie umiędzynarodowienie jest powszechnym zjawiskiem, nie jest ograniczone do „wybranych dziedzin i dyscyplin”. To raczej wysokie umiędzynarodowienie dotyczy wybranych jednostek / zespołów naukowych. Proponujemy zmianę na „Niska świadomość społeczna roli nauki i innowacyjności”.	Uwaga częściowo uwzględniona Dokument został przeredagowany, analiza SWOT została usunięta w pierwotnej formie, wydzwięk

				uwagi odzwierciedlony po zmianach redakcyjnych.
139.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 3. SWOT Słabe strony	Proponujemy pogrubiony fragment zastąpić fragmentem oznaczonym w kolorze czerwonym: „Niewystarczający poziom umiędzynarodowienia studiów w wybranych dziedzinach i dyscyplinach przejawiający się (...)” proponuje się zastąpić: w większości dziedzin i dyscyplin.	Uwaga częściowo uwzględniona Dokument został przeredagowany, analiza SWOT została usunięta w pierwotnej formie, wydźwięk uwagi odzwierciedlony po zmianach redakcyjnych.
140.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 3. SWOT Szanse	Wskazujemy, że potrzeba ściślejszego powiązania nauki ze społeczeństwem i przemysłem może być ujęta również w „słabych stronach”.	Uwaga odrzucona. Dokument został przeredagowany, analiza SWOT została usunięta w pierwotnej formie, wydźwięk uwagi odzwierciedlony po zmianach redakcyjnych w dalszej części tekstu.
141.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 3. SWOT Zagrożenia	Wskazujemy, że jako słaby punkt jest przedstawiona niska świadomość w społeczeństwie roli nauki i innowacji. Natomiast brak proponowanych środków zaradczych, zwłaszcza w dobie szerzenia się fake newsów, teorii spiskowych, ruchów antyszczepionkowych etc.	Uwaga odrzucona. Wskazano w PNP kwestie: niskiego zaufania do wyników badań oraz konieczności podnoszenia zaufania do wyników badań, co wpłynie na wzrost świadomości społeczeństwa. PNP jest dokumentem strategicznym wyznaczającym priorytety, a nie planem działań uwzględniającym konkretny

				harmonogram poszczególnych zadań.
142.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 3. SWOT Zagrożenia	Wskazujemy, że brak strategii krajowych odpowiadających strategiom UE skutkuje brakiem ukierunkowania i słabszym rozwojem sektora.	Uwaga odrzucona. Dokumenty strategiczne UE nie wyznaczają działań, które państwa członkowskie powinny podejmować w ramach swoich strategii krajowych.
143.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 3. SWOT Zagrożenia	Wskazujemy, że fragment: „Zbyt mały udział przedstawicieli polskiego środowiska naukowego w gremiach europejskich odpowiedzialnych za dystrybucję środków finansowych na granty.” nie powinien być ujęty w zagrożeniach, lecz jako słaba strona, ponieważ to istniejąca od dawna sytuacja.	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
144.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 4.2.1	Rekomendujemy uzupełnić fragment: „Polityka naukowa, stanowiąca uzupełnienie innych polityk publicznych, powinna sprzyjać rozwojowi społecznemu i wykorzystaniu technologii” o zaznaczone kolorem czerwonym wyrazy.	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
145.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 4.2.5.	Rekomendujemy zmienić fragment (proponowana zmiana zaznaczona kolorem czerwonym): „Skuteczne leczenie chorób jest coraz bardziej zagrożone przez rosnącą odporność bakterii na antybiotyki i choroby wywołane ich długotrwałym stosowaniem. Według niektórych hipotez Coraz więcej dostępnych leków przestaje działać na uleczalne do tej pory choroby.”	Uwaga częściowo uwzględniona. Fragment, do którego odnosi się uwaga został przeredagowany.
146.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 4.2.5.	Proponujemy uzupełnienie fragmentu ZDROWIE i ŻYWNOSĆ o aspekty dotyczące systemów opieki zdrowotnej: „Systemy opieki zdrowotnej stają przed coraz większymi wyzwaniami. Pandemia COVID-19 podkreśliła, że pilnie potrzebne są ulepszenia, mające na celu osiągnięcie	Uwaga odrzucona. Wprowadzenie przedmiotowego zapisu stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP.

			wysokiej jakości, wydajnych, dostępnych, promujących zdrowie, skoncentrowanych na ludziach oraz odpornych systemów opieki zdrowotnej dla wszystkich obywateli UE. Działalność badawczo-innowacyjna w tym obszarze ma szansę przyspieszyć przejście na takie zrównoważone systemy opieki zdrowotnej.”	System opieki zdrowotnej jest poza zakresem PNP. Efekty uczenia się w zakresie promocji zdrowia są zawarte w standardach przygotowujących do wykonywania zawodów medycznych, które muszą być obligatoryjnie uwzględnione w programach studiów na tych kierunkach opracowywanych w uczelniach (rozporządzenie MNiSW z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowujących do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego).
147.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 4.2.5.	Proponujemy, aby tekst w rozdziale ZDROWIE I ŻYWNOŚĆ został uaktualniony: „Wg strategii From farm to Fork , której celem jest całościowa zmiana podejścia do produkcji żywności, a także wyznaczenie w tym zakresie światowego standardu. Istotnymi jej założeniami są: <ul style="list-style-type: none"> osiągnięcie gospodarki o obiegu zamkniętym – zmniejszenie wpływu na środowisko sektorów przetwórstwa spożywczego i handlu detalicznego poprzez podjęcie działań w zakresie transportu, magazynowania, pakowania i odpadów żywnościowych, 	Uwaga odrzucona. W tym miejscu tekstu mówimy w ogóle o wyzwaniach, nie poszczególnych strategiach UE. Ponadto, odniesienie do <i>Farm to Fork</i> zostało już wprowadzone w tekście osadzając założenia strategii w krajowych odniesieniach.

			<ul style="list-style-type: none"> • znaczne ograniczenie stosowania pestycydów i leków weterynaryjnych, • zrównoważona konsumpcja żywności i promocja żywności wysokiej jakości o przystępnych cenach, • promocja zdrowych i zrównoważonych diet, • ograniczenie marnowania żywności, • walka z zafałszowaniem żywności, • wprowadzenie przejrzystego znakowania miejsca pochodzenia, wartości odżywczej oraz żywności ekologicznej.” 	
148.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 4.3.1	Wskazujemy, że wyzwaniem jest neutralność klimatyczna we wszystkich aspektach działalności – przemysł (w szczególności procesowy), produkcja i przetwórstwo rolne, mieszkalnictwo, transport. Większość emisji pochodzi z tych obszarów, nie z produkcji energii. Wyzwaniem jest też wyczerpywanie się zasobów Planety, i w związku z tym konieczność wdrażania paradygmatów cyrkularności.	Uwaga uwzględniona w przeredagowanym tekście.
149.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 4.3.3	Wskazujemy, że równie istotnym elementem digitalizacji jest digitalizacja przemysłu – transformacja w kierunku Przemysłu 4.0 i 5.0.	Uwaga częściowo uwzględniona, wprowadzono odniesienie w tekście.
150.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 4.3.4	Proponujemy zmianę zaznaczoną kolorem czerwonym: „Działania w tym kierunku ~~mają być~~ wspierane są poprzez ~~przyszłe~~ wieloletnie ramy finansowe.”	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
151.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 4.3.6.	Wskazujemy, że należy rozszerzyć ten termin na inteligentne, przyjazne dla społeczeństwa, zintegrowane przestrzenie aglomeracji miejskich. Dziś miasto to organizm integrujący gminy podmiejskie, stanowiący jeden nierozzerwalny ekosystem, sieć komunikacyjna, informacyjna.	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.

			Mamy tworzenie nie tylko inteligentnych, także ale przyjaznych dla społeczeństwa zintegrowanych przestrzeni w myśl nowego europejskiego Bauhausu (New European Bauhaus).	
152.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 4.4	Wskazujemy, że nie określono wyzwań dla przemysłu, które należy określić. Polska jest krajem o jednym z najwyższych udziałów produkcji przemysłowej w PKB. Obserwowany jest trend do lokalizacji produkcji przemysłowej. Jednym z głównych celów polityk UE jest powrót działalności produkcyjnej do UE, gdyż tylko to zapewnia autonomię i odporność gospodarki, co pokazał kryzys COVID-19 (przerwanie łańcuchów dostaw zostało bardzo boleśnie odczute przez gospodarkę Unii).	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
153.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 4.4	Proponujemy zmiany, oznaczone kolorem czerwonym: „Polska stoi ~~pod presją~~ w obliczu bieżących procesów”. „SOR <u>tworzy</u> przestrzeń do (...)” - <i>SOR to strategia do 2020 roku – albo stworzyła, albo nie.</i>	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
154.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 4.4.3	Proponujemy zmiany, oznaczone kolorem czerwonym: „Choroby cywilizacyjne, ~~wraz z~~ w tym choroby nowotworowe, to najczęstsze przyczyny zgonów wśród Polaków” – <i>ponieważ choroby nowotworowe to jedna z grup chorób cywilizacyjnych.</i>	Uwaga odrzucona.
155.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 4.4.7	Wskazujemy, że istnieje nowszy raport - „European Innovation Scoreboard 2021 ”.	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
156.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 5.1. Priorytet I	Wskazujemy że PNP powtarza założenia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) i Krajowego Programu Reform (KPR), w których nakłady na badania i rozwój (B&R) mają w 2020 roku wynieść 1,7% PKB. Tymczasem, wg GUS,	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się

			nakłady na sektor B&R w PL wynoszą 1,3% PKB. Prawdopodobnie nie osiągniemy zakładanej wielkości. A średnia UE (wynosi ponad 2%). PNP powinna odnosić się do aktualnej, rzeczywistej sytuacji gospodarczej/innovacyjnej PL.	do wykreślonego fragmentu tekstu.
157.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 5.1. Priorytet I	Proponujemy dodać do działań podnoszących poziom umiędzynarodowienia polskiego sektora szkolnictwa wyższego i nauki przyznawanie wspólnego stopnia doktora przez polskie i zagraniczne jednostki naukowe. Tym bardziej, że coraz wyraźniej idzie w tym kierunku polityka europejska, choćby przez dawanie pewnych preferencji programom szkolenia doktorantów prowadzących do uzyskania wspólnego stopnia.	Uwaga uwzględniona. Dokument został przeredagowany.
158.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 5.1. Priorytet I Podnoszenie jakości badań	Proponujemy aby dodać fragment oznaczony kolorem czerwonym: „Aby zagwarantować, że granty będą przekazywane faktycznie na najbardziej ambitne projekty oraz najlepszym lub najbardziej obiecującym badaczom, agencje powinny nieustannie udoskonalać proces doboru recenzentów oraz monitorować jakość recenzji przedkładanych do oceny wniosków projektowych i na tej podstawie aktualizować listę ekspertów, z którymi podejmują współpracę oraz dokonywać okresowego przeglądu kryteriów oceny wniosków i zasad ewaluacji/punktacji, tak aby zapewnić jak najbardziej obiektywne i merytoryczne zasady przyznawania grantów.”	Uwaga częściowo uwzględniona. Dokument został przeredagowany.
159.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 5.1. Priorytet I Rozwój kadr	Wskazujemy, że rozwój kadr dla gospodarki powinien być realizowany we współpracy uczelni z firmami, a jednym z takim narzędzi są doktoraty wdrożeniowe. Nie zostały one wspomniane w tej części dokumentu, a powinny. W całym tekście PNP pojawiają się tylko w punkcie dot. Energi (str.47) Żywności i Biogospodarki (str. 48).	Uwaga uwzględniona.
160.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 5.1. Priorytet I Rozwój kadr	Wskazujemy, że istotnym z punktu widzenia zwiększenia liczby doktoratów jest stworzenie pozaakademickich ścieżek	Uwaga wyjaśniona.

			rozwoju kariery dla osób z tytułem doktora. Na polskim, pozaakademickim rynku pracy, tytuł doktora jest bardziej przeszkodą niż przewagą konkurencyjną.	PNP zawiera w treści zapisy dot. wspierania programów kształcenia doktorantów, które są nastawione na kształcenie kadr na potrzeby gospodarki opartej na wiedzy.
161.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 5.1. Priorytet I, Rozwój kadr	Wskazujemy, że czynnikiem zwiększającym umiędzynarodowienie oraz podnoszącym jakość systemu kształcenia jest udział w European Universities Initiative (https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area/european-universities-initiative_en) oraz warto się odwołać do założeń EEA (https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area_en)	Wsparcie formuły uniwersytetów europejskich pozostaje jednym z kierunków działań MEiN. Inicjatywa została wymieniona w dokumencie.
162.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 5.1. Priorytet I Rozdział 5.2. Priorytet II	Wskazujemy że jednym z 4 kluczowych priorytetów w przyjętej w ostatnim czasie strategii NCBR jest <i>Silna pozycja międzynarodowa</i> . W NCBR funkcjonuje Biuro Współpracy Międzynarodowej, a w nim aż trzy działy – Dział Współpracy Międzynarodowej, Dział Krajowego Punktu Kontaktowego (włączenie w 2020 r. KPK do NCBR jest ważnym krokiem na drodze do skuteczniejszej koordynacji działań PL w UE) i Biuro NCBR w Brukseli (którego uruchomienie stanowi dużą wartość dodaną w polskiej polityce naukowej), co nie zostało w odpowiedni sposób ujęte w projekcie PNP.	Uwaga odrzucona. Szczegółowe opisywanie strategii i organizacji wewnętrznej NCBR nie jest zasadne w kontekście dokumentu jakim jest PNP.
163.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	5.1. Priorytet I: Rozwój sektora nauki, szkolnictwa wyższego oraz innowacyjności	W nawiązaniu do uwag powyżej i sugerowanej na str. 57 intensyfikacji współpracy między agencjami wykonawczymi, np. na wzór tej pomiędzy NCN a NCBR w programie TANGO, proponuje się, aby uwzględnić passus nt. już istniejącej współpracy międzynarodowej pomiędzy NCBR a NAWA poprzez realizację programu „Solidarni z Naukowcami”.	Istota uwagi została uwzględniona w przeredagowanym tekście dokumentu.
164.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 5.2. Priorytet II	Proponujemy aby zmienić oraz dodać zmienić fragment oznaczony kolorem czerwonym: „Nowa regionalizacja jest nie tylko elementem globalnego powszechnego procesu globalizacji.	Uwaga odrzucona. Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się

			Wspierać też należy kandydaty polskich naukowców na ważne stanowiska w organizacjach międzynarodowych i w zagranicznych laboratoriach, a na stanowiskach wymagających krajowego wsparcia (finansowanie, elastyczne zatrudnienie/delegowanie do nowych obowiązków) zapewnić je.”	do wykreślonego fragmentu tekstu.
165.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 5.2, Wyzwania	Proponujemy aby dodać fragment oznaczony kolorem czerwonym: „Współpraca międzynarodowa w dokumentach UE jest rozumiana jako współpraca z państwami/regionami spoza UE.: „ <i>Wspieranie międzynarodowej współpracy z państwami spoza UE</i> ”	Uwaga odrzucona. Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
166.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 5.2. Priorytet II Obszary do poprawy (słabe strony)	Proponujemy dodać fragment oznaczony kolorem czerwonym: „Należy wdrażać mechanizmy motywujące zarówno jednostki naukowe, jak i indywidualnych naukowców do udziału w projektach programu ramowego <i>Horyzont Europa</i> . Szczególnie ważne jest ujednoczenie zasad wynagradzania w projektach finansowanych przez Komisję Europejską i agencje krajowe tak, aby umożliwić elastyczne wynagradzanie motywacyjne i maksymalnie wykorzystać środki unijne. Konieczne jest też wspieranie polskich przedstawicieli w komitetach programowych, aby projektowane programy odpowiadały polskim priorytetom i możliwościom. Jednocześnie należy kontynuować wspieranie naukowców w poszukiwaniu i pozyskiwaniu źródeł finansowania, w tym poprzez działalność Krajowego Punktu Kontaktowego ds. Horyzontu Europa i koordynowanej NCBR sieci regionalnych czy sektorowych punktów kontaktowych, a także biura wsparcia w jednostkach naukowych. Dodatkowo należy kontynuować oraz rozwijać system monitorowania	Uwaga wyjaśniona. Uwaga jest zbyt szczegółowa jak na poziom PNP, oprócz KPK istnieją też regionalne punkty kontaktowe, które w przypadku uwzględniania uwagi należałoby również ująć w tekście. Treść uwagi opisuje stan bieżący, ujęcie go w dokumencie mogłoby wpłynąć na aktualność dokumentu w dłuższej perspektywie.

			<p>udziału polskich podmiotów w programie ramowym. Pozwoli to na intensyfikację działań w ramach zaproponowanych schematów oraz dostarczy argumentów do dyskusji/ewentualnej adaptacji lub zmiany wykorzystywanych przez KE instrumentów w połowie okresu programowania.</p> <p>Na podstawie prowadzonego monitoringu można będzie także wprowadzać dodatkowe elementy motywujące podmioty sektora nauki do udziału w HE.”</p>	
167.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 5.3. Priorytet III: Zasoby i środowisko Wyzwania Energia	<p>„Opisane wyżej wyzwania przekładają się na rozwój technologii w następujących obszarach:”</p> <p>Do listy proponujemy dodać:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Neutralność klimatyczna przemysłu, w szczególności przemysłu procesowego;” <p>oraz zmienić poniższy fragment w proponowany sposób oznaczony kolorem czerwonym:</p> <p><i>„Również ważne jest dalsze wspieranie synergii otoczenia gospodarczego ze środowiskiem naukowym np. w ramach realizacji ścieżki doktoratów wdrożeniowych w obszarach wskazanych powyżej.”</i></p> <p>Wskazujemy ponadto, że brak jednak instrumentów działania skłaniających do takiej synergii.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Na skutek konsolidacji dokumentu, priorytet V został przerezegowany.</p>
168.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 5.3. Priorytet III: Zasoby i środowisko	<p>Proponujemy, w dziale “Żywność i Biogospodarka” dodać: „Bioprzemysł (biobased sector) jest sektorem silnie rozwijającym się łączącym wzajemnie połączone łańcuchy wartości. Jego celem jest przekształcenie odnawialnych surowców biologicznych (takich jak produkty uboczne rolnictwa, pozostałości leśne, odpady organiczne i biomasa wodna) w biochemiczne substancje chemiczne, materiały, produkty i energię, zastępując ich wersje oparte na paliwach kopalnych.</p>	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>Dokument PNP ma charakter syntetyczny. Ustanowienie polskiej strategii ds. biogospodarki nie może być kierunkiem działań wskazywanym w polityce naukowej państwa.</p>

			<p>Sektor ten, zapewniający 3,6 mln miejsc pracy i około 700 mld euro obrotu w UE, ma kluczowe znaczenie dla zielonej gospodarki. Odgrywa kluczową rolę w zmniejszaniu zależności Europy od importu strategicznych surowców, pobudzając zrównoważony wzrost i zwiększając konkurencyjność Europy poprzez przyczynianie się do rewitalizacji obszarów wiejskich i przybrzeżnych.</p> <p>*Kluczowe dla rozwoju tego sektora jest ustanowienie polskiej strategii ds. biogospodarki.”</p>	
169.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 5.4. Priorytet IV: Technologie cyfrowe w gospodarce i w społeczeństwie Wyzwania	<p>Proponujemy dodanie i rozszerzenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ „Transformacja przemysłowa 4.0 <p>Transformacja przemysłowa jest warunkiem koniecznym utrzymania suwerenności gospodarczej Polski oraz zachowania jednego z najważniejszych sektorów gospodarki. Dlatego wydaje się konieczne włączenie transformacji przemysłowej jako równorzędnego Wyzwania.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nowoczesne aglomeracje miejskie <p>Dziś mówi się już o inteligentnych przyjaznych dla społeczeństwa, zintegrowanych przestrzeniach aglomeracji miejskich.”</p>	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>Inteligentne miasta i transformacja 4.0. zostały już uwzględnione w tekście PNP. Dalsze uszczegółowienie treści PNP o transformację przemysłową 4.0. we wskazanym zakresie nie jest konieczne.</p>
170.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 5.5. Priorytet V: Społeczeństwo i zdrowie	<p>Proponujemy uzupełnienie fragmentu ZDROWIE o następujące aspekty:</p> <p>„Szeroko pojęte środowisko, w którym żyjemy i pracujemy, jest głównym wyznacznikiem naszego zdrowia i dobrego samopoczucia. Szacuje się, że czynniki środowiskowe odpowiadają za prawie 20% wszystkich zgonów w Europie. Dlatego też zrozumienie wpływu tych środowiskowych, zawodowych i społeczno-ekonomicznych czynników ryzyka na nasze zdrowie ma kluczowe znaczenie.”</p>	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>Wprowadzenie przedmiotowego zapisu stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP.</p> <p>Niekorzystne czynniki środowiskowe są wskazane już w dokumencie jako czynnik wpływający negatywnie na zdrowie i długość życia.</p>

171.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 1.1 Założenia PNP	Proponujemy dodać: „- odpowiadać na potrzeby społeczeństwa, gospodarki i obywateli, by przyczynić się do poprawy jakości życia, - przyczynić się do zwiększania stopnia współpracy i otwartości na świat międzynarodowego środowiska naukowego.”	Uwaga częściowo uwzględniona w przededagowanym dokumencie.
172.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 1.2 Główne cele PNP	Proponujemy dodać: „- umożliwienie optymalnego wykorzystania potencjału polskiej nauki i szkolnictwa wyższego poprzez: wzmocnienie otwartości nauki i szkolnictwa wyższego na środowisko międzynarodowe i wymianę z zagranicą,”	Uwaga częściowo uwzględniona w przededagowanym dokumencie.
173.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 3. Analiza SWOT. Słabe strony	Proponujemy dodać: „- Niskie lokaty polskich uczelni w prestiżowych rankingach międzynarodowych; - Brak zachęt i rozwiązań systemowych skłaniających naukowców do zaangażowania się w komercjalizację wyników swoich badań.”	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
174.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 3. Analiza SWOT. Zagrożenia	Proponujemy dodać: „- zbyt małe zaangażowanie polskiego środowiska naukowego i badawczego w gremiach europejskich odpowiedzialnych za programowanie unijnej polityki naukowej i jej instrumentów”	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
175.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 4.2.3 Klimat i środowisko	Wskazujemy, że 9 sierpnia 2021 r. opublikowano kolejny (szósty) raport IPCC - warto korzystać z najnowszych opracowań.	Uwaga uwzględniona.
176.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 4.4.6 Dostęp do energii	Proponujemy dodać fragment oznaczony kolorem czerwonym: „Powinno to nastąpić przy racjonalnym i efektywnym wykorzystaniu lokalnie dostępnych surowców, mających wartość energetyczną odpadów oraz niskoemisyjnych źródeł energii (np. energia wodna, jądrowa, wodorowa, słoneczna i wiatrowa) z wykorzystaniem potencjału innowacji w wytwarzaniu, przesyłaniu i dystrybucji	Na skutek konsolidacji dokumentu, rozdział został przededagowany.

			energii, a także przy oszczędnym gospodarowaniu zasobami energii oraz przy założeniu jak najszybszego oraz najbardziej efektywnego ekonomicznie i energetycznie osiągnięcia celu dekarbonizacyjnego.”	
177.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	Rozdział 4.4 Wyzwania dla Polski	Uwaga ogólna – w pkt 4.4 brak wyraźnie wyartykułowanej kwestii ochrony środowiska.	Uwaga uwzględniona.
178.	Krajowa Reprezentacja Doktorantów	RODZIAŁ 1.2	Brak uzasadnienia dlaczego budowanie wspólnoty, kultury i tradycji (tożsamości narodowej) jest jednym z największych wyzwań i celów strategii rozwoju polskiej nauki. Nie jest dla nas jasne, czemu twórcy dokumentu uważają ten obszar za problematyczny.	Uwaga wyjaśniona. Nauki humanistyczne, społeczne i teologiczne pozwalają sprostac najwazniejszym wyzwaniom cywilizacyjnym. Rolą tych nauk jest dostarczanie również narzędzi pozwalających na refleksję nad historią i współczesnością.
179.	Krajowa Reprezentacja Doktorantów	ROZDZIAŁ 3	W słabych stronach brakuje: niska wysokość stypendiów na studiach doktoranckich i w szkołach doktorskich (dodatkowo ograniczona przez nowelizację p.s.w.i.n.), która może powodować negatywną selekcję kandydatek i kandydatów na doktoraty.	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
180.	Krajowa Reprezentacja Doktorantów	ROZDZIAŁ 3	Określenie jako słabej strony sektora: obecny mały nadzór merytoryczny nad instytucjami naukowymi. Jeśli jednocześnie strategia zakłada zwiększanie autonomii instytucji naukowych, to czy nadzór, zwłaszcza merytoryczny, nie powinien być raczej ograniczany. Uważamy, że niezależność (szczególnie merytoryczna) instytucji naukowych od organów administracji rządowej jest fundamentalna i nie powinna być w żaden sposób ograniczana.	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.

181.	Krajowa Doktorantów	Reprezentacja	ROZDZIAŁ 3	W zdaniu "Rosnąca mobilność studentów i naukowców" (s. 15) o doktorantach. brakuje mowy	Uwaga uwzględniona. Dokument został przeredagowany.
182.	Krajowa Doktorantów	Reprezentacja	ROZDZIAŁ 3	W zdaniu "Rosnąca dysproporcja atrakcyjności zatrudnienia w i szkolnictwa wyższego w porównaniu do innych sektorów" brakuje wzmianki o rosnącej dysproporcji pomiędzy atrakcyjności realizacji badań a zatrudnieniem w innych sektorach (stypendium w szkołach doktorskich niższe niż wysokość płacy minimalnej).	Uwaga wyjaśniona. W zakresie liczb: stypendium doktoranckie w szkole doktorskiej wynosi: - do oceny śródkresowej: 2371,7 brutto i 2104,65 netto - po ocenie śródkresowej: 3653,7 brutto i 3242,29 netto. W 2021 roku tylko kwota brutto stypendium doktoranckiego do oceny śródkresowej byłaby więc niższa od odpowiedniej kwoty płacy minimalnej brutto (2021: płaca minimalna brutto – 2800, płaca minimalna netto – 2061,67). Poza tym, określona w pswn wysokość stypendium doktoranckiego jest wysokością minimalną – podmioty mogą podjąć decyzję o wypłacie stypendiów w wyższej wysokości. Wysokość stypendium może być także uzależniona od osiągnięć doktoranta. Doktorant może ubiegać się także o stypendium ministra dla wybitnych młodych naukowców. Zachowana została także możliwość ubiegania się doktoranta o

					środki z programów grantowych, a także z programów stypendialnych oferowanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne i prawne.
183.	Krajowa Doktorantów	Reprezentacja	ROZDZIAŁ 4.4.9.	W podrozdziale poświęconym transportowi brakuje odniesienia do polityki państwa w zakresie rozwoju transportu kolejowego oraz przeciwdziałania wykluczeniu komunikacyjnego.	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
184.	Krajowa Doktorantów	Reprezentacja	ROZDZIAŁ 5.1.	Strategia wskazuje, że przyspieszanie zdobywania naukowej samodzielności jest najlepszym sposobem zatrzymania w Polsce młodych naukowców oraz zachęcania młodych osób do wybierania kariery naukowej jako zawodu. Należy wskazać, że to nie samodzielność naukowa jest tu największym mankamentem systemu, ale fakt, że w polskiej nauce bardzo trudno jest funkcjonować nie będąc w pełni samodzielnym naukowcem. Mało jest dobrze płatnych i stabilnych stanowisk, które pozwalają na współpracę naukową z bardziej doświadczonymi badaczami.	Uwaga częściowo uwzględniona. Dokument został przeredagowany. Rząd wspiera dążenie do szybszego uzyskiwania samodzielności naukowej oraz jednoznaczne eliminowanie nadmiernie zhierarchizowanych relacji panujących w środowisku akademickim
185.	Krajowa Doktorantów	Reprezentacja	ROZDZIAŁ 5.1.	„Jest w nim obecnych wiele funkcjonujących obok siebie uczelni, często wąskoprofilowych lub zlokalizowanych w tym samym mieście. Problem ten nie omija również najlepszych w Polsce instytucji pod względem prowadzonych badań: uczelni, które wzięły udział w pierwszym konkursie w ramach programu <i>Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza</i> (IDUB), a także wyróżniających się instytutów naukowych PAN. Rozproszenie potencjału dotyczy także tych instytutów badawczych, które nie zostały włączone do Sieci Badawczej Łukasiewicz. Priorytetem rządu jest dążenie do konsolidacji potencjału tych podmiotów, co będzie skutkowało poprawą ich poziomu naukowego i dydaktycznego, a także	Uwaga wyjaśniona. Specjalizacja jednostek PAN nie stoi w sprzeczności z konsolidacją potencjału tych podmiotów.

				zwiększeniem ich międzynarodowej konkurencyjności oraz widoczności w światowym obiegu nauki osiągnięć zatrudnionych w nich pracowników naukowych.” (s.25) Jak ma się w cytowanym ustępie koncepcja zmian do faktu, że instytuty badawcze PAN są z definicji jednostkami specjalistycznymi?	
186.	Krajowa Doktorantów	Reprezentacja	ROZDZIAŁ 5.1.	Dlaczego konsolidacja jednostek ma „skutkować poprawą ich poziomu naukowego i dydaktycznego, a także zwiększeniem ich międzynarodowej konkurencyjności oraz widoczności w światowym obiegu nauki osiągnięć zatrudnionych w nich pracowników naukowych”?	Uwaga wyjaśniona. Odpowiednio przeprowadzone procesy konsolidacji ułatwiają współpracę w zakresie prowadzenia badań i dydaktyki, lepsze wykorzystanie infrastruktury badawczej, lepszą efektywność wykorzystania środków finansowych etc. Lepsza widoczność (np. w ramach rankingów) wyników badań wynika m.in. z wyższych poziomów wskaźników produktywności naukowej.
187.	Krajowa Doktorantów	Reprezentacja	RODZIAŁ 5.1.	Na czym polegać wspieranie przez rząd instytucjonalnych zmian w sektorze przez zwiększenie jego zdwersyfikowania (s.25)?	Uwaga wyjaśniona. Dwersyfikacja dotyczy stopnia, w którym uczelnie uczestniczą w realizacji misji: badawczej, dydaktycznej, współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.
188.	Krajowa Doktorantów	Reprezentacja	CAŁY DOKUMENT	Pominięcie precyzyjnego określenia roli instytutów Polskiej Akademii Nauk w systemie nauki i szkolnictwa wyższego. Kiedy to właśnie przedstawiciele PAN prowadzą zaawansowane badania, często we współpracy naukowej z jednostkami zagranicznymi. PAN od lat słynie z kształcenia wybitnych młodych naukowców i tworzenia zespołów	Uwaga o charakterze polemicznym. PAN niewątpliwie odgrywa znaczącą rolę w polityce naukowej państwa.

			badawczych klasy międzynarodowej. Należy wskazać, iż PAN ze względu na swój potencjał powinna odgrywać znaczącą rolę w polityce naukowej państwa.	
189.	KRPUT	Str 14, tiret czwarty od góry	Należy wskazać poziom udział PKB przeznaczony na finansowanie nauki	Uwaga wyjaśniona. W przeredagowanej wersji dokumentu uwzględniono postulat zwiększenia nakładów na finansowanie nauki.
190.	KRPUT	Str 51 tiret trzeci od dołu	Z czego wynika tak ostre ujęcie, że kierunek „informatyka” nie zawiera wielu szczegółowych elementów	Uwaga częściowo uwzględniona Dokument został przeredagowany.
191.	KRPUT	Str 62	Wymieniono obecną nazwę ministerstwa właściwego dla nauki. Należy w całym dokumencie stosować zapis: „ministerstwo właściwe dla spraw nauki”	Uwaga odrzucona. Sformułowanie niepoprawne.
192.	KRPUT	Str 14, 17 etc.	Należy usunąć tekst zawieszony (uwaga redakcyjna)	Uwaga uwzględniona. Dokument został przeredagowany.
193.	KRASP	Strona 2 (5)	Jest: Nauka ma wymiar par excellence światowy, jednak niezwykle istotny jest jej wymiar krajowy. Uprawia się ją bowiem przede wszystkim w krajowych formach organizacyjnych i w znacznej mierze ze środków publicznych (pochodzących z budżetu państwa), a część przedmiotów badań naukowych ma też swoją regionalną specyfikę. Proponowana zmiana: Nauka ma wymiar światowy.	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
194.	KRASP	Strona 4 (7)	Jest: wzmacniać autonomię szkół wyższych tak, aby mogły one kształtować swoją strukturę i programy badawcze oraz	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się

			<p>prorowadzić kształcenie w oparciu o ich specyfikę naukową i regionalną,</p> <p>Proponowana zmiana: wzmacniać autonomię szkół wyższych tak, aby mogły one kształtować swoją strukturę i programy badawcze oraz prowadzić kształcenie w oparciu o ich specyfikę naukową i regionalną, jak również o analizę potrzeb rynku pracy.</p>	do wykreślonego fragmentu tekstu.
195.	KRASP	Strona 4 (7)	<p>Dodać do założeń PNP Właściwie określona polityka naukowa Polski powinna: (...) stymulować poprawę widoczności polskich szkół wyższych i instytucji naukowych na arenie międzynarodowej,</p>	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>Wystarczająco uwzględniono kreowanie i utrwalanie pozytywnego wizerunku polskiej nauki w świecie w tekście PNP.</p>
196.	KRASP	Strona 4 (7)	<p>Jest : przyczyniać się do zwiększania stopnia współpracy i otwartości na świat środowiska naukowego. Proponowana zmiana: przyczyniać się do zwiększania stopnia współpracy międzynarodowej i otwartości na świat środowiska naukowego.</p>	Uwaga uwzględniona w przereklamowanym tekście.
197.	KRASP	Strona 5 (8)	<p>Dodać do głównych celów PNP: Podstawowymi celami Polityki Naukowej Państwa ujętej w tym dokumencie są w szczególności : (...) wspieranie „wysp doskonałości” na mapie naukowej Polski,</p>	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
198.	KRASP	Strona 7 (10)	<p>Dodać do punktu 2.1 Realizatorzy: (...) Administracja – pracownicy administracyjni wspomagający procesy badawcze i procesy kształcenia.</p>	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
199.	KRASP	Strona 7 (10)	<p>Jest: Podmioty gospodarcze, pracodawcy – podmioty gospodarcze, które mają własne centra badawcze lub których działalność gospodarcza ma miejsce</p>	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się

			<p>w obszarach strategicznych dla państwa polskiego; pracodawcy zainteresowani pozyskaniem wysoko wykwalifikowanej kadry (absolwentów, doktorantów).</p> <p>Proponowana zmiana: Podmioty gospodarcze, pracodawcy – podmioty gospodarcze, które mają własne centra badawcze lub których działalność gospodarcza ma miejsce w obszarach strategicznych dla państwa polskiego; podmioty gospodarcze zainteresowane pozyskaniem wyników prac badawczo-rozwojowych, usprawnień technologicznych oraz innowacji; pracodawcy zainteresowani pozyskaniem wysoko wykwalifikowanej kadry (absolwentów, doktorantów).</p>	do wykreślonego fragmentu tekstu.
200.	KRASP	Strona 7 (10)	<p>Jest: Osoby niebędące profesjonalnymi badaczami, które współuczestniczą w realizacji badań projektowanych przez badaczy.</p> <p>Proponowana zmiana: Badacze współuczestniczący w badaniach, nie mający statusu pracowników systemu szkolnictwa wyższego (citizen scientists) – osoby niebędące profesjonalnymi badaczami, które współuczestniczą w realizacji badań projektowanych</p>	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
201.	KRASP	Strona 9 (12)	<p>Zapis: Istnienie rozwiązań prawnych w systemie szkolnictwa wyższego i nauki sprzyjających podnoszeniu jakości kształcenia i prowadzenia działalności naukowej, w tym rozwiązań prawnych zwiększających autonomię organizacyjną i finansową uczelni</p> <p>Komentarz: Sposób wykorzystania subwencji jest ściśle zdefiniowany – ewentualne oszczędności nie mogą być w dowolny sposób wykorzystane, co ogranicza autonomię finansową uczelni.</p>	Uwaga uwzględniona. Dokument został przeredagowany.
202.	KRASP	Strona 10 (13)	<p>Dodać Słabe strony: (...)</p>	Uwaga częściowo uwzględniona w przeredagowanym tekście.

			<ul style="list-style-type: none"> • Zarządzanie nauką na różnych poziomach bez uwzględnienia priorytetów PNP • Przeszkody formalne utrudniające awans naukowy badaczy niepolskojęzycznych (wymóg obszernej dokumentacji w języku polskim w CK i RDN) • Niedostateczna weryfikacja międzynarodowa wielu dyscyplin prowadząca do niemal niezależnego współistnienia polskiego i międzynarodowego obiegu naukowego • Przyznawanie grantów, ocena jakości działalności naukowej i działalności dydaktycznej w warunkach silnego konfliktu interesów (przez osoby pochodzące z konkurujących ze sobą instytucji) • Niski poziom współpracy pomiędzy naukowcami a partnerami przemysłowymi • Zbyt rozproszona i rozbudowana sprawozdawczość dla uczelni wyższych • Ciągle zbyt niskie zarobki kadry badawczej. 	
203.	KRASP	Strona 10 (13)	<p>Jest: Niski poziom komercjalizacji badań</p> <p>Proponowana zmiana: Niska mobilność kadry naukowej w Polsce: dominujący model kariery naukowej w obrębie jednego podmiotu i intelektualny „chów wsobny”</p>	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>Proponowany zapis nie odnosi się do niskiego poziomu komercjalizacji badań.</p>
204.	KRASP	Strona 10 (13)	<p>Zapis: Formalny, a nie merytoryczny nadzór nad instytutami badawczymi (spoza Sieci Badawczej Łukasiewicz)</p> <p>Komentarz brak merytorycznego nadzoru centralnego nad instytutami badawczymi nie wydaje się być wadą w świetle autonomii uczelni oraz zasady niezależności prowadzonych przez te ostatnie badań.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Dokument został preredagowany.</p>
205.	KRASP	Strona 12 (15)	<p>Zapis:</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p>

			<p>Umacniające się procesy globalizacji nauki i szkolnictwa wyższego</p> <p>Komentarz: W równym stopniu można zaliczyć do szans, jak i zagrożeń. Należałoby tutaj wskazać przede wszystkim niski poziom atrakcyjności tematyki lokalnej za granicą.</p>	Dokument został przeredagowany.
206.	KRASP	Strona 12 (15)	<p>Dodać Zagrożenia: (...)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zanik „wysp doskonałości” naukowej ulokowanych w słabo zarządzanych uczelniach wyższych • Ryzyko demobilizacji niektórych wieloosobowych zespołów badawczych przez obecny system ewaluacji oparty na slotach • Niedoskonały system ewaluacji dyscyplin naukowych 	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>Fluktuacje jakości zarządzania są typowe w instytucjach każdego sektora. Zarządzenie uczelnią jest realizowane w ramach zagwarantowanej w ustawie PSWN autonomii. System slotów nie stwarza wzmiankowanego ryzyka – służy on do oceny instytucjonalnej, a nie do oceny pracowniczej czy oceny zespołów. Uczelnie i instytuty mogą korzystać z różnych narzędzi motywowania pracowników i nie ma przeszkód do tego, żeby oczekiwać od pracowników wyższych wyników niż wynikające z oceny instytucjonalnej.</p>
207.	KRASP	Strona 14 (17)	<p>Jest: W raporcie OECD z 2018 wskazano kilka dominujących trendów, które będą miały wpływ na systemy badań i innowacji w ciągu kolejnych 10–15 lat i później. Cechą charakterystyczną tych trendów jest stosunkowo niewielka dynamika, dzięki czemu ich analiza stanowi użyteczny punkt odniesienia w dyskusji o ekonomicznych, społecznych</p>	<p>Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.</p>

			<p>i politycznych wyzwaniach, z którymi mierzy się współczesna polityka naukowa.</p> <p>Proponowana zmiana:</p> <p>W raporcie OECD z 2018 wskazano kilka dominujących trendów, które będą miały wpływ na systemy badań i innowacji w ciągu kolejnych 10–15 lat i później. Podobnie w dokumentach wskazujących nową strategię Unii Europejskiej do roku 2030 Cechą charakterystyczną tych trendów jest stosunkowo niewielka dynamika, dzięki czemu ich analiza stanowi użyteczny punkt odniesienia w dyskusji o ekonomicznych, społecznych i politycznych wyzwaniach, z którymi mierzy się współczesna polityka naukowa.</p>	
208.	KRASP	Strona 15 (18)	<p>Jest:</p> <p>4.2.2. Zasoby naturalne i energia</p> <p>Dynamicznie rosnąca populacja w połączeniu ze wzrostem gospodarczym i zmianami klimatu będą przyczyniać się do wzmożonej eksploatacji zasobów naturalnych.</p> <p>Proponowana zmiana:</p> <p>4.2.2. Zasoby naturalne i energia</p> <p>Dynamicznie rosnąca populacja w połączeniu ze wzrostem gospodarczym i zmianami klimatu będą przyczyniać się do wzmożonej eksploatacji zasobów naturalnych.</p> <p>Różnorodność biologiczna jest jednym z podstawowych zasobów, krytycznie zagrożonych czynnikami takimi jak zmiany klimatu, rabunkowa eksploatacja i konsumpcja, fragmentacja siedlisk i ich degradacja oraz inwazje biologiczne. Jej zachowanie ma fundamentalne znaczenie dla zapewnienia społeczeństwu odpowiedniego poziomu usług ekosystemowych polepszających poziom życia i zdrowia, w tym dostępu do produktów naturalnych i procesów metabolicznych, które są wykorzystywane w medycynie, rolnictwie i przemyśle. Ich brak uniemożliwi dalszy wzrost poziomu życia, zrównoważony rozwój kraju oraz rozwój konkurencyjnych gałęzi gospodarki narodowej opartej o wiedzę. (...)</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Na skutek konsolidacji dokumentu, kwestie poruszone w uwadze zostały uwzględnione w przededagowanym tekście PNP .</p>

209.	KRASP	Strona 15 (18)	<p>4.2.5. Zdrowie i żywność</p> <p>Jest: (...) Będzie to nadal temat intensywnych prac badawczych, wraz z rozwojem metod diagnostycznych.</p> <p>Proponowana zmiana: 4.2.5. Zdrowie i żywność (...). Będzie to nadal temat intensywnych prac badawczych, wraz z rozwojem metod diagnostycznych. Niezbędne jest zwiększenie nakładów na leczenie chorób cywilizacyjnych w tym badań genetycznych, epigenetycznych, psychiatrycznych, chorób metabolicznych, zakaźnych, które mają ogromny wpływ na rozwój społeczeństwa.</p>	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>Wprowadzenie przedmiotowego zapisu stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP.</p>
210.	KRASP	Strona 16 (19)	<p>Jest: 4.2.7. Sztuczna inteligencja</p> <p>Proponowana zmiana: 4.2.7. Kwestie technologiczne/Technologie przyszłości (m.in. rozwój sztucznej inteligencji, cyfryzacji, komunikacji globalnej)</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>Kwestie technologii przyszłości zostały ujęte w przeredagowanym dokumencie w rozdziale „Technologie cyfrowe w gospodarce i w społeczeństwie”.</p>
211.	KRASP	Strona 17 (20) Strona 51 (54)	<p>Zapis: Szacuje się, że aby wyżywić ludność świata w 2050 r. potrzebne będzie o 60% więcej żywności, niż obecnie (strona 17) Przewiduje się, że w okresie od chwili obecnej do 2050 r. wzrost populacji globalnej oraz zmiany diety w krajach rozwijających się spowodują około 70-procentowy wzrost popytu na żywność (średnia z różnych analizowanych scenariuszy, dane FAO z 2009 r.). (strona 51)</p> <p>Komentarz: Niespójne dane. Propozycja ujednoczenia wg danych FAO – 70%</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Dokument został przeredagowany.</p>
212.	KRASP	Strona 18 (21)	<p>Jest: 4.3.6. Nowoczesne miasta</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p>

			<p>(...) Nowoczesne miasta muszą być ekologiczne, przyjazne mieszkańcom oraz posiadać sprawnie funkcjonującą sieć transportową.</p> <p>Proponowana zmiana:</p> <p>4.3.6. Nowoczesne miasta</p> <p>(...) Nowoczesne miasta muszą być ekologiczne, przyjazne mieszkańcom i przyrodzie oraz posiadać sprawnie funkcjonującą sieć transportową.</p> <p>(...)</p> <p>Nowoczesne miasta to nie tylko beton, stal i szkło tworzące nieprzyjazne dla człowieka środowisko, które generuje liczne problemy zdrowotne. To miasta gwarantujące odpowiednią jakość życia, miasta w których mieszkańcy chcą spędzać czas: pracować i odpoczywać, miasta neutralne dla zdrowia fizycznego i psychicznego. Tworzenie takich miast jest możliwe dzięki rozwijaniu kapitału przyrodniczego, przywracaniu stabilności ekosystemów, perspektywicznym działaniom w zakresie kształtowania zieleni i ochrony różnorodności biologicznej. W takich miastach możliwe jest pełniejsze wykorzystanie palety usług ekosystemów, m.in. utrzymania odpowiedniej jakości powietrza, ograniczenia zjawiska miejskich wysp ciepła i gwałtownych zjawisk pogodowych, zapewnienia miejsc do rekreacji i umacniania więzi międzyludzkich, realizacji funkcji społeczno-wychowawczych i dydaktycznych. Tematy te generują potrzebę prac badawczych w wielu obszarach, od nauk społecznych, przez przyrodnicze do inżynierjno-technicznych. Ważne jest również kształcenie studentów na interdyscyplinarnych kierunkach „miejskich” w taki sposób, aby byli w stanie w przyszłości zarządzać miastami w sposób kompleksowy, tj. z perspektywy dorobku wielu dyscyplin.</p>	<p>Dokument i rozdział dot. Inteligentnych miast został przeredagowany z uwzględnieniem rozwoju kapitału przyrodniczego, przywracania stabilności ekosystemów oraz działań w zakresie kształtowania zieleni i ochrony różnorodności biologicznej.</p>
213.	KRASP	Strona 19 (22)	<p>Jest:</p> <p>4.4. Wyzwania dla Polski</p>	<p>Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się</p>

			<p>Polska stoi pod presją bieżących procesów biegnących na świecie, a przede wszystkim w Unii Europejskiej oraz w jej bliskim sąsiedztwie.</p> <p>Proponowana zmiana: 4.4. Wyzwania dla Polski</p> <p>Polska stoi pod presją bieżących procesów toczących się w świecie, a przede wszystkim w Unii Europejskiej oraz w jej bliskim sąsiedztwie.</p>	do wykreślonego fragmentu tekstu.
214.	KRASP	Strona 19 (22)	<p>W dziale „Wyzwania dla Polski” paragraf dotyczący budowania wspólnoty, kultury i tradycji (4.4.10) znajduje się na samym końcu i jest najkrótszy ze wszystkich. Biorąc pod uwagę, że w tym obszarze mieszczą się aż trzy dziedziny nauki (HST), należałoby ten punkt istotnie wzmocnić.</p>	<p>Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.</p> <p>Kwestie te są szerzej opisane w rozdziale 4.6. „Wspólnota, kultura, tradycja” w przeredagowanej wersji dokumentu.</p>
215.	KRASP	Strona 19 (22)	<p>Jest:</p> <p>4.4.2. Choroby cywilizacyjne (...) Choroby cywilizacyjne, wraz z chorobami nowotworowymi, to najczęstsze przyczyny zgonów wśród Polaków. Niekorzystny wpływ wielu czynników na zdrowie, jak również korzyści zdrowotne wynikające z odpowiedniego stylu życia, znajdują swoje potwierdzenie w wynikach przeprowadzonych badań naukowych. Stanowi to istotne wyzwanie w kontekście priorytetów, przed którymi staje Polityka Naukowa Państwa.</p> <p>Proponowana zmiana:</p> <p>4.4.2. Choroby cywilizacyjne (...) Choroby cywilizacyjne, wraz z chorobami nowotworowymi, to najczęstsze przyczyny zgonów wśród Polaków¹. Co czwarty Polak ma problemy ze zdrowiem</p>	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>Wprowadzenie przedmiotowego zapisu stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP.</p>

¹ Ibid.

			<p>psychicznym (zespoły depresyjne, uzależnienia). Depresja to najczęstsza przyczyną zwolnień lekarskich. To też jest choroba cywilizacyjna która u ok. 6000 Polaków w 2019 roku zakończyła się śmiercią. Osoby z poważnymi zaburzeniami psychicznymi żyją 15-19 lat krócej niż reszta populacji.</p> <p>Pandemia pokazała, jak konieczne są badania oceniające postępy wdrażania reformy psychiatrii - wdrażania modelu środowiskowego, jego efektywności a ponadto m.in.: badania z obszaru prewencji zaburzeń psychicznych (wczesne wykrywanie stanów wysokiego zagrożenia psychoz) oraz interwencji wśród dzieci, młodzieży i młodych dorosłych; koncentracja na rozwoju oraz mechanizmach wywołujących objawy zaburzeń psychicznych oraz poczucie dobrostanu w cyklu życia człowieka (zwłaszcza w populacji starszych osób 65+); poszukiwanie nowych cząsteczek, leków na schizofrenię, depresję, stany lękowe i otępienia; rozwój oraz wdrażanie skuteczniejszych interwencji z wykorzystaniem nowych metod naukowych i postępów technologicznych (teleporady, psychoterapia online, e-zdrowie).</p> <p>Niekorzystny wpływ wielu czynników na zdrowie, jak również korzyści zdrowotne wynikające z odpowiedniego stylu życia, znajdują swoje potwierdzenie w wynikach przeprowadzonych badań naukowych. Stanowi to istotne wyzwanie w kontekście priorytetów, przed którymi staje Polityka Naukowa Państwa</p>	
216.	KRASP	Strona 21 (24)	<p>Jest: Powinno to nastąpić przy racjonalnym i efektywnym wykorzystaniu lokalnie dostępnych surowców, mających wartość energetyczną odpadów oraz niskoemisyjnych źródeł energii (np. energia wodna, jądrowa, wodorowa, słoneczna i wiatrowa) z wykorzystaniem potencjału innowacji w wytwarzaniu, przesyłce i dystrybucji energii, a także przy oszczędnym gospodarowaniu zasobami energii.</p>	Uwaga częściowo uwzględniona w przeredagowanym dokumencie.

			<p>Proponowana zmiana: Powinno to nastąpić przy racjonalnym i efektywnym wykorzystaniu lokalnie dostępnych surowców, mających wartość energetyczną odpadów oraz niskoemisyjnych źródeł energii (energia wodna, jądrowa, wodorowa, słoneczna i wiatrowa) z wykorzystaniem potencjału innowacji w wytwarzaniu, przesyłce i dystrybucji energii, a także przy oszczędnym gospodarowaniu zasobami energii oraz zapobieganiu fragmentacji siedlisk i degradacji krajobrazu..</p>	
217.	KRASP	Strona 22 (25)	<p>Jest: Dużymi wyzwaniami dla Unii Europejskiej i jej państw członkowskich są zagrożenie terroryzmem oraz migracje z państw trzecich. Rośnie znaczenie zagrożeń hybrydowych dla cyberbezpieczeństwa, które mogą utrudnić sprawne funkcjonowanie państwa. Równocześnie aktualność zachowują wyzwania o charakterze gospodarczym, społecznym, demograficznym, technologicznym, ekologicznym, związane z globalizacją, przepływem informacji, zorganizowaną przestępczością, handlem bronią, pandemiemi itp.²</p> <p>Proponowana zmiana: Dużymi wyzwaniami dla Unii Europejskiej i jej państw członkowskich są zagrożenie terroryzmem oraz migracje z państw trzecich. Rośnie znaczenie zagrożeń hybrydowych dla cyberbezpieczeństwa, które mogą utrudnić sprawne funkcjonowanie państwa. Rośnie znaczenie bezpieczeństwa biologicznego. Równocześnie aktualność zachowują wyzwania o charakterze gospodarczym, społecznym, demograficznym, technologicznym, ekologicznym, związane z globalizacją, przepływem informacji, zorganizowaną przestępczością, handlem bronią, pandemiemi itp.</p>	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>Wprowadzenie przedmiotowego zapisu stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP.</p>
218.	KRASP	Strona 23 (26)	<p>Jest:</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>

² Ibid.

			<p>Inwestycje w kulturę wpływają nie tylko na ekonomiczny rozwój i wzrost konkurencyjności, ale także na wzmocnienie kapitału społecznego. Inwestowanie w ochronę dziedzictwa, rozwój i modernizację infrastruktury kultury oraz edukację kulturalną – kształcenie odbiorcy i jego kulturowych kompetencji przyczynia się do rozwijania kultury i innowacyjności.</p> <p>Proponowana zmiana:</p> <p>Inwestycje w kulturę wpływają nie tylko na ekonomiczny rozwój i wzrost konkurencyjności, ale także na wzmocnienie kapitału społecznego. Inwestowanie w ochronę dziedzictwa, rozwój i modernizację infrastruktury kultury oraz działalność artystyczną i edukację kulturalną – kształcenie odbiorcy i jego kulturowych kompetencji przyczynia się do rozwijania kultury i innowacyjności.</p>	
219.	KRASP	Strona 27 (30)	<p>Jest:</p> <p>Wyspy doskonałości powinny móc liczyć na wsparcie, gdziekolwiek się pojawiają, niezależnie od tego, czy są to wiodące ośrodki badawcze, czy uczelnie akademickie o szczególnym znaczeniu dla rozwoju regionów. Doskonałość naukowa powinna być również jedną z najważniejszych wartości, którą agencje finansujące badania (Narodowe Centrum Nauki oraz Narodowe Centrum Badań i Rozwoju) i mobilność międzynarodową (Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej) biorą pod uwagę przy formułowaniu programów: granty powinny być przyznawane na projekty, które są z jednej strony ambitne i mają szansę wpłynąć na światowy obieg myśli, a z drugiej strony – realistyczne i realizowane przez osoby, których dotychczasowe osiągnięcia uprawdopodobniają, że przeprowadzone badania będą wysokiej jakości. Jednocześnie system grantowy powinien wspierać rozwoju młodych badaczy o dużych ambicjach, z jeszcze niewielkim dorobkiem, lecz obiecującym na przyszłość, np. poprzez umożliwianie zakładania pierwszego zespołu naukowego. Aby zagwarantować, że granty będą przekazywane faktycznie na najbardziej ambitne projekty oraz najlepszym</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona w odniesieniu do postulatu aby z grantów budować nowoczesne zaplecze aparaturowe oraz w odniesieniu do potrzeby przedstawiania raportów opisujących wpływ działalności agencji finansujących badania na rozwój nauki, społeczeństwa i gospodarki.</p>

			<p>lub najbardziej obiecującym badaczom, agencje powinny nieustannie udoskonalać proces doboru recenzentów oraz monitorować jakość recenzji przedkładanych do oceny wniosków projektowych i na tej podstawie aktualizować listę ekspertów, z którymi podejmują współpracę.</p> <p>Proponowana zmiana:</p> <p>Wyspy doskonałości powinny móc liczyć na wsparcie, gdziekolwiek się pojawiają, niezależnie od tego, czy są to wiodące ośrodki badawcze, czy uczelnie akademickie o szczególnym znaczeniu dla rozwoju regionów. Należy dochować wszelkiej staranności, aby „wyspy doskonałości” w uczelniach akademickich były w lepszej sytuacji finansowej niż inne zespoły lub jednostki w uczelniach. Doskonałość naukowa powinna być również jedną z najważniejszych wartości, którą agencje finansujące badania (Narodowe Centrum Nauki oraz Narodowe Centrum Badań i Rozwoju) i mobilność międzynarodową (Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej) biorą pod uwagę przy formułowaniu programów: granty powinny być przyznawane na projekty, które są z jednej strony ambitne i mają szansę wpłynąć na światowy obieg myśli, a z drugiej strony – realistyczne i realizowane przez osoby, których dotychczasowe osiągnięcia uprawdopodobniają, że przeprowadzone badania będą wysokiej jakości. Agencje finansujące badania powinny promować doskonałość idei, w szczególności popartą bardzo dobrym międzynarodowym dorobkiem publikacyjnym, i unikać sytuacji, w której dotychczas prowadzone projekty są zasadniczą przesłanką do przyznania kolejnych. Należy rozwijać system oceny efektywności realizacji przyznanych projektów naukowych. Agencje, a szczególnie NCN, powinny przedstawiać publicznie szczegółowe raporty opisujące poziom efektywności realizacji finansowanych przez siebie prac badawczych, zwłaszcza w dziedzinach, w których efekty projektów mogą być obiektywnie skwantyfikowane na przykład poprzez wskaźnik Impact Factor (nauki o życiu, nauki</p>	
--	--	--	--	--

			<p>ściśle). Jest to kluczowe dla kształtowania finansowej polityki naukowej państwa, gdyż pozwala ocenić, czy i na ile dystrybucja środków finansowych przez agencje jest bardziej efektywna niż prowadzona przez uczelnie wewnętrzna dystrybucja środków pochodzących z subwencji. Jednocześnie system grantowy powinien wspierać rozwój młodych badaczy o dużych ambicjach, z jeszcze niewielkim dorobkiem, lecz obiecującym na przyszłość, np. poprzez umożliwianie zakładania pierwszego zespołu naukowego. Granty powinny również pomagać w budowaniu nowoczesnego zaplecza aparaturowego, zwiększającego możliwości polskiego naukowca. Aby zagwarantować, że granty będą przekazywane faktycznie na najbardziej ambitne projekty oraz najlepszym lub najbardziej obiecującym badaczom, agencje powinny nieustannie udoskonalać proces doboru recenzentów oraz monitorować jakość recenzji przedkładanych do oceny wniosków projektowych i na tej podstawie aktualizować listę ekspertów, z którymi podejmują współpracę.</p>	
220.	KRASP	Strona 27 (30)	<p>Jest: udziału polskich naukowców w międzynarodowej współpracy badawczej, w tym zwłaszcza w projektach o przełomowym znaczeniu, finansowanych ze środków Unii Europejskiej i innych międzynarodowych grantów o najwyższym prestiżu, Proponowana zmiana: udziału polskich naukowców w międzynarodowej współpracy badawczej, w tym zwłaszcza w projektach o przełomowym znaczeniu, finansowanych ze środków Unii Europejskiej i innych międzynarodowych grantów o najwyższym prestiżu (konieczne jest stworzenie mechanizmu dofinansowania „udziału własnego” w projektach finansowanych ze źródeł UE);</p>	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
221.	KRASP	Strona 28 (31)	<p>Jest: Umieędzynarodowienie musi wiązać się również z zapewnieniem udziału polskich zespołów naukowych w budowie i eksploatacji najważniejszych ośrodków</p>	Uwaga wyjaśniona. Uczelnie w Polsce powinny opracowywać strategie

			<p>międzynarodowej infrastruktury badawczej – zarówno tych już istniejących (np. CERN, ESO), jak i dopiero budowanych.</p> <p>Proponowana zmiana:</p> <p>Umiejdzynarodowienie musi wiązać się również z zapewnieniem udziału polskich zespołów naukowych w budowie i eksploatacji najważniejszych ośrodków międzynarodowej infrastruktury badawczej – zarówno tych już istniejących (np. CERN, ESO), jak i dopiero budowanych.</p> <p>Należy usunąć przeszkody formalne i językowe dla funkcjonowania badaczy z zagranicy. Szczególnie dotyczy to wymogu składania w języku polskim dokumentacji w postępowaniach o nadanie stopni naukowych lub tytułu naukowego oraz wniosków grantowych. Należy wymagać od instytucji naukowych finansowanych ze środków publicznych zapewnienia wewnętrznego obiegu dokumentów również w języku angielskim. Należy usunąć przeszkody językowe dla badaczy i studentów z zagranicy w administracji publicznej i systemie podatkowym oraz sprzyjać ich usunięciu w obsłudze bankowej.</p>	<p>umiejdzynarodowienia. Ponadto, wyzwaniem pozostaje zapewnienie wysokiej jakości obsługi zagranicznych studentów i badaczy.</p> <p>Postępowania w sprawie nadania stopnia naukowego lub tytułu naukowego są szczególnym rodzajem postępowania administracyjnego, w którym co do zasady stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Z powyższego wynika, iż do postępowania tego w zasadniczej mierze zastosowanie mieć będzie art. 4 pkt 5 oraz 5 ust. 1 ustawy z 7 października 1999 r. o języku polskim nakazujący dokonywanie wszystkich czynności urzędowych w języku polskim. Nawet w tym specyficznym postępowaniu o nadanie stopnia naukowego należy przyjąć jako zasadę posługiwanie się językiem polskim; dotyczyć to będzie zatem w szczególności wszelkich zawiadomień, protokołów, postanowień w toku postępowania oraz uchwał organu tj dokumentów stanowiących akta administracyjne postępowania. Należy jednak odróżnić</p>
--	--	--	---	---

				dokumenty związane z czynnościami urzędowymi od dorobku naukowego. Zgodnie z art. 11 pkt 4 ww. ustawy przepisy dotyczące ochrony języka polskiego nie stosują się do twórczości naukowej i artystycznej, a zatem dorobek naukowy nie podlega obowiązkowi tłumaczenia.
222.	KRASP	Strona 29 (32)	<p>Jest: (...) Oprócz walorów poznawczych, nauka obywatelska przyczynia się do lepszego zrozumienia nauki przez społeczeństwo zwiększa zaufanie obywateli do instytucji badawczych.</p> <p>Proponowana zmiana: (...) Oprócz walorów poznawczych, nauka obywatelska przyczynia się do lepszego zrozumienia w społeczeństwie, czym jest nauka i zwiększa zaufanie obywateli do instytucji badawczych.</p> <p>W zakresie podnoszenia jakości badań naukowych niezbędne jest również: Finansowanie badań naukowych dla młodych naukowców - uproszczenie ścieżki aplikowania – zarzutem przy odrzucaniu projektów jest argument o braku kierownictwa projektami badawczymi. Osoba rozpoczynająca karierę naukową i aplikująca po raz pierwszy o grant nigdy nie będzie miała tego warunku spełnionego. Traktowanie badań podstawowych na równi z badaniami stosowanymi i innowacjami. Bez badań podstawowych nie ma innowacji i wdrożeń.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona.</p> <p>W dokumencie zawarto zapis, że system grantowy powinien wspierać także rozwój młodych badaczy, o dużych aspiracjach, z jeszcze niewielkim, ale już obiecującym dorobkiem.</p>
223.	KRASP	Strona 29 (32)	<p>Jest: Zarówno podmioty sektora nauki i szkolnictwa wyższego, jak i gospodarka oparta na wiedzy potrzebują ciągłego napływu młodej, wykwalifikowanej kadry.</p> <p>Proponowana zmiana:</p>	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>Fragmenty niczym się nie różnią.</p>

			Zarówno podmioty sektora nauki i szkolnictwa wyższego, jak i gospodarka oparta na wiedzy potrzebują ciągłego napływu młodej, wykwalifikowanej kadry.	
224.	KRASP	Strona 30 (33)	<p>Jest:</p> <p>Jednym z głównych aspektów pracy w sektorze, które wpływają na jej atrakcyjność, jest wiek uzyskiwania samodzielności naukowej. Późny wiek uzyskiwania samodzielności jest kluczową barierą w rozwoju kariery młodych pracowników sektora i najważniejszą – obok kwestii finansowych – przyczyną drenażu mózgow, czyli migracji młodych talentów do innych państw, oferujących lepsze warunki prawne i instytucjonalne realizacji własnych projektów i rozwoju zawodowego. Bariery, które system tworzy przed młodymi pracownikami sektora, jednocześnie zniechęcają obcokrajowców i polską diasporę do podejmowania zatrudnienia w sektorze.</p> <p>Proponowana zmiana:</p> <p>Jednym z głównych aspektów pracy w sektorze, które wpływają na jej atrakcyjność, jest wiek uzyskiwania samodzielności naukowej. Późny wiek uzyskiwania samodzielności jest kluczową barierą w rozwoju kariery młodych pracowników sektora i najważniejszą – obok kwestii finansowych – przyczyną drenażu mózgow, czyli migracji młodych talentów do innych państw, oferujących lepsze warunki prawne i instytucjonalne realizacji własnych projektów i rozwoju zawodowego. Należy zapobiegać niskiej efektywności naukowej wśród badaczy i ich częściowej lub całkowitej izolacji od międzynarodowego obiegu naukowego. Bariery, które system tworzy przed młodymi pracownikami sektora, jednocześnie zniechęcają obcokrajowców i polską diasporę do podejmowania zatrudnienia w sektorze.</p>	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>Fragment dotyczy samodzielności naukowej, a nie międzynarodowego obiegu naukowego.</p>
225.	KRASP	Strona 33 (36)	<p>Jest:</p> <p>Tego rodzaju podejście wymaga zaangażowania oraz koncentracji środków i zasobów kadrowych. Projekty realizowane przez pojedyncze podmioty gospodarcze, nawet we współpracy z sektorem nauki, mogą nie mieć</p>	Uwaga odrzucona.

			<p>wystarczającej masy krytycznej do wygenerowania oraz wprowadzenia na rynek odpowiednich rozwiązań. (...) Aby to umożliwić, należy zmodernizować sposoby tworzenia programów strategicznych tak, aby przede wszystkim realizowały priorytety rozwojowe państwa oraz uwzględniały nie tylko aktualne, ale i przewidywane potrzeby gospodarki</p> <p>Proponowana zmiana:</p> <p>Tego rodzaju podejście wymaga zaangażowania oraz koncentracji środków i zasobów kadrowych. Projekty realizowane przez pojedyncze podmioty gospodarcze, nawet we współpracy z sektorem nauki, mogą nie mieć wystarczającego potencjału do wygenerowania oraz wprowadzenia na rynek odpowiednich rozwiązań. (...) Aby to umożliwić, należy zmodernizować sposoby tworzenia programów strategicznych tak, aby przede wszystkim realizowały priorytety rozwojowe państwa oraz0 uwzględniały nie tylko aktualne, ale i przewidywane potrzeby gospodarki. Istotnym byłoby wprowadzenie zmiana do systemu finansowania projektów rozwojowych, które umożliwiłyby pełnienie funkcji lidera nie tylko przez przedsiębiorstwa, ale również przez uczelnie. Dałoby to szansę na kierowanie przez uczelnie (a nie tylko tworzone przez nie spółki) ambitnymi, innowacyjnymi projektami w tych dziedzinach, w których polskie przedsiębiorstwa nie osiągnęły jeszcze odpowiedniego poziomu technologicznego lub organizacyjnego.</p>	Wprowadzenie przedmiotowego zapisu stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP.
226.	KRASP	Strona 33 (36)	<p>Jest:</p> <p>Prowadzenie prac badawczych oraz wdrażanie rozwiązań odpowiadających na skomplikowane wyzwania społeczno-gospodarcze wymagają także odpowiednich kompetencji. Kluczowe jest więc wzmocnienie mechanizmów umożliwiających tworzenie ścieżek kształcenia w obszarach o szczególnym zainteresowaniu ze strony przedsiębiorstw, zarówno w zakresie kompetencji czysto merytorycznych, jak i tzw. kompetencji miękkich</p> <p>Proponowana zmiana:</p>	Uwaga uwzględniona

			<p>Prowadzenie prac badawczych oraz wdrażanie rozwiązań odpowiadających na skomplikowane wyzwania społeczno-gospodarcze wymagają także odpowiednich kompetencji. Kluczowe jest więc wzmocnienie mechanizmów umożliwiających rozwój tych kompetencji na każdym poziomie kształcenia oraz tworzenie ścieżek kształcenia w obszarach o szczególnym zainteresowaniu ze strony przedsiębiorstw, zarówno w zakresie kompetencji czysto merytorycznych, jak i tzw. kompetencji miękkich.</p>	
227.	KRASP	Strona 33 (36)	<p>Jest: Kluczowe w procesie generowania przełomowych odkryć i innowacji jest jednak właściwe, oparte na prognozach i analizie trendów gospodarczych i społecznych, programowanie działalności naukowej.</p> <p>Proponowana zmiana: Kluczowe w procesie generowania przełomowych odkryć i innowacji jest jednak właściwe, oparte na prognozach i analizie trendów gospodarczych i społecznych, odkrywanie luk badawczych.</p>	Uwaga uwzględniona w przeredagowanym tekście.
228.	KRASP	Strona 38 (41)	<p>Jest: (...) Korzystnym byłoby stworzenie systemu preferencyjnego dla ww. osób w postaci odrębnej ścieżki wizowej oraz ułatwień w uzyskiwaniu prawa do pobytu. Budowanie innowacyjnego państwa nie jest możliwe bez ambitnych osób, zdeterminowanych do pracy i rozwoju.</p> <p>Proponowana zmiana: (...) Korzystnym byłoby stworzenie systemu preferencyjnego dla ww. osób w postaci odrębnej ścieżki wizowej oraz ułatwień w uzyskiwaniu prawa do pobytu. Należy usunąć przeszkody formalne i językowe dla naukowców z zagranicy w postaci wymogu składania w języku polskim obszernej dokumentacji w postępowaniach o nadanie stopni naukowych lub tytułu naukowego oraz wniosków grantowych. Budowanie innowacyjnego państwa nie jest możliwe bez ambitnych osób, zdeterminowanych do pracy i rozwoju.</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Uczelnie w Polsce powinny opracowywać strategie umiędzynarodowienia. Ponadto, wyzwaniem pozostaje zapewnienie wysokiej jakości obsługi zagranicznych studentów i badaczy.</p> <p>Postępowania w sprawie nadania stopnia naukowego lub tytułu naukowego są szczególnym rodzajem postępowania administracyjnego, w którym co do zasady stosuje się przepisy</p>

				<p>Kodeksu postępowania administracyjnego. Z powyższego wynika, iż do postępowania tego w zasadniczej mierze zastosowanie mieć będzie art. 4 pkt 5 oraz 5 ust. 1 ustawy z 7 października 1999 r. o języku polskim nakazujący dokonywanie wszystkich czynności urzędowych w języku polskim. Nawet w tym specyficznym postępowaniu o nadanie stopnia naukowego należy przyjąć jako zasadę posługiwanie się językiem polskim; dotyczyć to będzie zatem w szczególności wszelkich zawiadomień, protokołów, postanowień w toku postępowania oraz uchwał organu tj dokumentów stanowiących akta administracyjne postępowania. Należy jednak odróżnić dokumenty związane z czynnościami urzędowymi od dorobku naukowego. Zgodnie z art. 11 pkt 4 ww. ustawy przepisy dotyczące ochrony języka polskiego nie stosują się do twórczości naukowej i artystycznej, a zatem dorobek naukowy nie podlega obowiązkowi tłumaczenia.</p>
229.	KRASP	Strona 40 (3)	Zapis: Obszary do wzmocnienia (mocne strony)	Dokument przeredagowany.

			Komentarz: Obszary do wzmocnienia nie są tożsame z mocnymi stronami	
230.	KRASP	Strona 41 (44)	Jest: Punktowe wzmocnianie obszarów doskonałości wciąż jest potrzebną formą wspierania, stosowane instrumenty wymagają jednak usystematyzowania. W szczególności, należy umożliwić dalsze funkcjonowanie już istniejących przedsięwzięć o dużym wpływie na krajową i światową naukę, poprzez zapewnienie dostępu do środków finansowych na zasadach konkurencyjnych Proponowana zmiana: Punktowe wzmocnianie obszarów doskonałości wciąż jest potrzebną formą wspierania, stosowane instrumenty wymagają jednak usystematyzowania i uelastycznienia . W szczególności, należy umożliwić dalsze funkcjonowanie już istniejących przedsięwzięć o dużym wpływie na krajową i światową naukę, poprzez zapewnienie dostępu do środków finansowych na zasadach konkurencyjnych.	Uwaga uwzględniona.
231.	KRASP	Strona 42 (45)	Jest: Dostępne analizy pozwalają na wskazanie czynników hamujących zainteresowanie uczeniem się i prowadzeniem badań w Polsce. Proponowana zmiana: Dostępne analizy pozwalają na wskazanie czynników hamujących zainteresowanie kształceniem na studiach wyższych oraz prowadzeniem badań w Polsce .	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
232.	KRASP	Strona 43 (46)	Jest: Należy podnieść atrakcyjność zatrudnienia Polaków i cudzoziemców z wiodących ośrodków naukowych w polskich uczelniach, m.in. poprzez stymulowanie rozwoju międzynarodowych, wspólnych z uczelniami zagranicznymi programów post-doc, zabezpieczających powrót młodego doktora do Polski. Proponowana zmiana: Należy podnieść atrakcyjność zatrudnienia Polaków i cudzoziemców z wiodących ośrodków naukowych	Uwaga odrzucona. Wprowadzenie przedmiotowego zapisu stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP.

			<p>w polskich uczelniach. W sytuacji, gdy o najlepszych badaczy trudno jest konkurować płacą z uczelniami z zagranicy, warto konkurować szybkością decyzji, tj. wykorzystywać zwykle bardzo krótkie okno czasowe, kiedy wybitny naukowiec poszukuje pracy. Niestety, obecna oferta konkursów grantowych nie odpowiada tej potrzebie. Znacznie lepszym rozwiązaniem byłyby długookresowe granty na umiędzynarodowienie poszczególnych instytucji, wykorzystywane elastycznie w miarę pojawiania się szans na zatrudnienie wysokiej klasy obcokrajowców. Należy także podkreślić, że istotną przeszkodą w mobilności wynikają z nieuwzględnienia sytuacji rodzinnej badaczy, i to nie tylko w aspekcie finansowym lub edukacyjnym, ale także włączenia w życie kulturalne i towarzyskie. Ponadto, należy stymulować rozwój międzynarodowych, wspólnych z uczelniami zagranicznymi programów post-doc, zabezpieczających powrót młodego doktora do Polski.</p>	
233.	KRASP	Strona 45 (48)	<p>Jest: Jednocześnie nie powinno się przekreślać żadnej „czystej” technologii, która nie będzie działać w sposób szkodliwy na środowisko i będzie przyczyniać się do obniżania szkodliwych dla klimatu i środowiska emisji (tzw. zasada neutralności technologicznej). Proponowana zmiana: Jednocześnie nie powinno się przekreślać żadnej „czystej” technologii, która nie będzie wpływać w sposób szkodliwy na ciągłość siedlisk i strukturę środowiska i będzie przyczyniać się do obniżania szkodliwych dla klimatu i środowiska emisji (tzw. zasada neutralności technologicznej).</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona i wyjaśniona.</p> <p>Kwestie ciągłości siedlisk i struktury środowiska zostały uwzględnione w preredagowanym dokumencie, natomiast kwestie „czystej” technologii odnoszą się w tekście do obszaru energii.</p>
234.	KRASP	Strona 46 (49)	<p>Jest: Powyższe założenie powinno jednak uwzględniać fakt, iż nie powinno się przekreślać żadnej „czystej” technologii, która nie będzie działać w sposób szkodliwy na środowisko i będzie przyczyniać się do obniżania szkodliwych dla klimatu</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona i wyjaśniona.</p> <p>Kwestie ciągłości siedlisk i struktury środowiska zostały</p>

			<p>i środowiska emisji (tzw. zasada neutralności technologicznej).</p> <p>Przyjęcie takiego podejścia umożliwi osiągnięcie synergii wydatków na te tematy oraz zwiększy atrakcyjność polskiej nauki i konkurencyjność przedsiębiorstw na poziomie światowym (np. polskie specjalności naukowe przyczyniające się do realizacji wyzwań nakreślonych w Green Deal).</p> <p>Proponowana zmiana:</p> <p>Powyższe założenie powinno jednak uwzględniać fakt, iż nie powinno się przekreślać żadnej „czystej” technologii, która nie będzie wpływać w sposób szkodliwy na ciągłość siedlisk i strukturę środowiska i będzie przyczyniać się do obniżania szkodliwych dla klimatu i środowiska emisji (tzw. zasada neutralności technologicznej).</p> <p>Przyjęcie takiego podejścia umożliwi osiągnięcie synergii wydatków na te zadania oraz zwiększy atrakcyjność polskiej nauki i konkurencyjność przedsiębiorstw na poziomie światowym (np. polskie specjalności naukowe przyczyniające się do realizacji wyzwań nakreślonych w Green Deal).</p>	uwzględnione w przereklamowanym dokumencie, natomiast kwestie „czystej” technologii odnoszą się w tekście do obszaru energii.
235.	KRASP	Strona 46 (49)	<p>Jest:</p> <p>Technologie nisko i zeroemisyjne (obniżanie kosztów i zwiększanie efektywności wszystkich technologii niskoemisyjnych, zarówno czystych technologii węglowych, jako technologii przejściowych na drodze ku energetyce zeroemisyjnej, jak i energii ze źródeł odnawialnych);</p> <p>Proponowana zmiana:</p> <p>Technologie nisko i zeroemisyjne (obniżanie kosztów i zwiększanie efektywności wszystkich technologii niskoemisyjnych, zarówno czystych technologii węglowych, jako technologii przejściowych na drodze ku zarówno energetyce zeroemisyjnej, jak i energii ze źródeł odnawialnych);</p>	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>Na skutek konsolidacji dokumentu, priorytet w zakresie zasobów naturalnych i środowiska został przereklamowany.</p>
236.	KRASP	Strona 47 (50)	Dodać jako kolejny punkt 5.3. Priorytet III: Zasoby i środowisko	Uwaga uwzględniona.

		<p>RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA</p> <p>Jednym z podstawowych i najważniejszych zasobów naturalnych jest różnorodność biologiczna. Należy ją rozumieć jako zróżnicowanie wszystkich form życia (od mikroorganizmów, przez grzyby i rośliny, po zwierzęta) na różnych poziomach organizacji, od poziomu profilu genetycznego osobnika i populacji, przez zróżnicowanie i bogactwo gatunków, po różnorodność zespołów organizmów, ich wzajemnych relacji oraz interakcji ze środowiskiem. Rozpoznanie i zachowanie różnorodności biologicznej, jako podstawy dla właściwego funkcjonowania ekosystemów, jest kluczowe w kontekście zapewnienia trwałości naturalnych procesów przepływu energii i obiegu materii w przyrodzie oraz sukcesji ekologicznej. Utrzymanie wydajności tych procesów oraz zapobieżenie ich degradacji warunkuje funkcjonowanie całej biosfery. Nowoczesne badania przyrodnicze wykazały, że stan wiedzy w tym zakresie jest wciąż dalece niewystarczający nawet w przypadku wysoko rozwiniętych państw kontynentu europejskiego. Wiedza ta ma fundamentalne znaczenie dla zapewnienia odpowiedniego poziomu tzw. usług ekosystemowych (ang. ecosystem services), zaopatrujących społeczeństwa m.in. w żywność i drewno, regulujących klimat, umożliwiających oczyszczanie powietrza i wody, polepszających jakość życia i podnoszących poziom zdrowia publicznego. Do tej kategorii trzeba również zaliczyć dostęp do praktycznie nieograniczonej bazy naturalnych substancji produkowanych przez organizmy żywe, oraz ich procesów metabolicznych, które są wykorzystywane w medycynie, rolnictwie i przemyśle. Wszelkie procesy biologiczne, zwłaszcza te warunkujące rozmieszczenie organizmów i synchronizację procesów życiowych w skali całych ekosystemów, są wysoce dynamiczne i uzależnione od szeregu czynników zewnętrznych. Obecnie, do najważniejszych spośród nich zaliczyć możemy te związane z działalnością</p>	<p>Priorytet w zakresie zasobów naturalnych i środowiska został preredagowany.</p>
--	--	---	--

			<p>człowieka: rabunkową gospodarkę zasobami, przeludnienie, nadmierną konsumpcję, degradację gleb i wód, niekontrolowaną emisję CO2 i wynikające z niej zmiany klimatyczne, uprawne monokultury wielkoobszarowe, fragmentację i zanik siedlisk oraz inwazje biologiczne. W skali globalnej, regionalnej, jak i lokalnej czynniki te wpływają negatywnie na różnorodność biologiczną zagrażając bezpośrednio naszemu zdrowiu i stabilności procesów ekonomicznych, w tym szczególnie takim sektorom gospodarki jak rolnictwo, rybołówstwo i leśnictwo. Dalszy wzrost poziomu życia, zrównoważony rozwój kraju oraz rozwój konkurencyjnych gałęzi gospodarki narodowej opartej o wiedzę, a szczególnie o nowe rozwiązania biotechnologiczne, będzie niemożliwy bez stałego i nowoczesnie ujętego systemu monitorowania stanu różnorodności biologicznej i funkcjonowania ekosystemów. Są one niezbędne dla oszacowania strat, jak również przewidywania, kontroli i eliminacji zagrożeń oraz opracowania odpowiednich środków zaradczych. Prowadzenie odpowiedzialnej polityki naukowej w tym zakresie, zmierzającej do efektywnej ochrony różnorodności biologicznej i zrównoważonego rozwoju jest obowiązkiem kraju, wynikającym z szeregu ratyfikowanych umów międzynarodowych (w tym Konwencji o Różnorodności Biologicznej) i realizacji długofalowej strategii rozwoju Unii Europejskiej. Ochrona różnorodności biologicznej zapisana w Europejskiej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 stanowi obecnie jeden z kluczowych elementów strategii politycznej Komisji Europejskiej na lata 2019-2024 wyznaczając główne kierunki unijnego planu odbudowy w ramach nowej strategii Unii Europejskiej „Europejski Zielony Ład”.</p>	
237.	KRASP	Strona 49 (52)	<p>Brak źródła danych do: W polskich instytucjach naukowych nad zagadnieniami AI pracuje obecnie ok. 1,5 tys. badaczy z obszaru</p>	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się

			<p>informatyki. W latach 2013-18 opublikowano 5,3 tys. artykułów i monografii naukowych z zakresu AI. W latach 1999-2018 obroniono 2,5 tys. prac doktorskich i 614 prac habilitacyjnych z zakresu AI. Zdaniem 63% polskich naukowców, kompetencje cyfrowe badaczy z ich dyscyplin są niewystarczające. Co roku dyplom naukowy w obszarze związanym z AI otrzymuje ok. 232 absolwentów studiów licencjackich, inżynierskich lub równoważnych i 315 absolwentów studiów magisterskich.</p> <p>Z raportu OPI PIB wynika, że w polscy przedsiębiorcy są niechętni inwestowaniu w opracowanie własnych rozwiązań i wolą kupować gotowe produkty.</p>	do wykreślonego fragmentu tekstu.
238.	KRASP	Strona 51 (54)	<p>Jest: Działania resortu nauki i szkolnictwa wyższego powinny jednocześnie wspierać rozwój najnowszych technologii gospodarki cyfrowej i wychodzić naprzeciw powyższym wyzwaniom:</p> <p>Proponowana zmiana: Działania ministerstwa właściwego dla szkolnictwa wyższego i nauki powinny jednocześnie wspierać rozwój najnowszych technologii gospodarki cyfrowej i wychodzić naprzeciw powyższym wyzwaniom:</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Dokument został przeredagowany, poprawne brzmienie to „Działania ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego i nauki ...”.</p>
239.	KRASP	Strona 52 (55)	<p>Jest: Biogospodarka opiera się na naukach biologicznych, agronomii, ekologii, nauce o żywieniu, naukach społecznych, biotechnologii, nanotechnologii, technologiach informacyjno-komunikacyjnych oraz inżynierii.</p> <p>Proponowana zmiana: Biogospodarka opiera się na naukach biologicznych, agronomii i leśnictwie, ekologii, nauce o żywieniu, naukach społecznych, biotechnologii, nanotechnologii, technologiach informacyjno-komunikacyjnych oraz inżynierii.</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Dokument został przeredagowany, uzupełniony o kwestie leśnictwa w rozdziale dotyczącym zasobów naturalnych i środowiska.</p>

240.	KRASP	Strona 55 (59)	Wątpliwości budzi stwierdzenie, że studiowanie w ostatnich latach jest bardziej efektywne. Na pewno jest bardziej powszechne i w związku z tym, niestety, spada jego ranga. Jednocześnie, algorytm podziału subwencji, uwzględniający wskaźnik studencki, powoduje, że zbyt duża wartość SSR obniża subwencję. Wątpliwa jest więc zasadność zapisów w PNP o zwiększeniu liczby osób kończących studia	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
241.	KRASP	Strona 56 (59)	Jest: Obserwowany jest także stały wzrost zachorowań na choroby alergiczne Proponowana zmiana: Obserwowany jest także stały wzrost zachorowań na choroby alergiczne. Do grupy działań priorytetowych należy również włączyć badania zdrowia psychicznego	Uwaga odrzucona. Na skutek konsolidacji dokumentu, rozdział dotyczący zdrowia został przeredagowany.
242.	KRASP	Strona 56 (59)	Dodać do punktu zdrowie: Zaburzenia psychiczne wiążą się z ogromnym obciążeniem dla chorych, ich rodzin i społeczeństwa – obciążenia te w Europie stale rosną, zwłaszcza w porównaniu z tymi związanymi z chorobami somatycznymi – ich koszty szacuje się obecnie na 461 mld euro rocznie (por. PKB Szwecji za rok 2010 wyniosło 358,2 mld euro), stąd warto inwestować w badania nad zdrowiem psychicznym, które mogą pomóc rozwiązać te kwestie. Dlaczego jest taka potrzeba badań? Corocznie więcej niż 1 na 3 Europejczyków cierpi z powodu jakiegoś zaburzenia psychicznego – jeśli policzyć obciążonych pośrednio (opiekunowie, rodziny, służba zdrowia, pracodawcy) będzie ich jeszcze więcej (starzejące się społeczeństwo). Konieczne jest gromadzenie i stałe ulepszanie baz informatycznych w oparciu o dane z NFZ i opieki społecznej. Dane powinny być potem korelowane z markerami biologicznymi.	Uwaga odrzucona. Na skutek konsolidacji dokumentu, rozdział dotyczący zdrowia został przeredagowany.
243.	KRASP	Strona 57 (60)	Zapis: Opierając się na dotychczasowych doświadczeniach programu TANGO, powinny być rozwijane tego typu	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się

			<p>inicjatywy, nie tylko pomiędzy NCN i NCBR, ale również pomiędzy NCBR i ABM. Pozwoliłoby to na stworzenie kompletnego programu finansowania badań medycznych – od badań podstawowych, poprzez wdrożeniowe, do klinicznych, umożliwiających zastosowanie danego urządzenia, terapii lub leku w profilaktyce zdrowotnej.</p> <p>Komentarz: Zaprzestano kontynuacji ogłaszania naborów projektów w ramach programu STRATEGMED (NCBiR), finansującego strategiczne badania medyczne, warto byłoby je przywrócić. Nie należy zapominać również, iż środowisko naukowe od dawna postuluje wprowadzenie programów, umożliwiających finansowanie współpracy B+R szpitali i jednostek naukowych (obecnie w świetle przepisów UE szpital jest traktowany jako przedsiębiorstwo, na gruncie przepisów krajowych -nie). Dobrym przykładem jest przedsięwzięcie pn. „Wsparcie szpitali jednoimiennych”, realizowane przez NCBiR, na który wpłynęło 81 wniosków konkursowych na łączną kwotę ponad 380 mln zł, a dofinansowanych zostało 20 projektów.</p>	do wykreślonego fragmentu tekstu.
244.	KRASP	Strona 59 (62)	<p>Dodać zapis do 5.6. Priorytet VI: Budowanie wspólnoty, kultury i tradycji (tożsamości narodowej)</p> <p>Nauki humanistyczne i społeczne są unikalne w swoim holistycznym podejściu do analizy infosfery wytwarzanej przez człowieka pod kątem zgodności komunikatów ze stanem faktycznym. Dzięki temu rozwój nauk humanistycznych i społecznych pozwala kształtować postawy racjonalnych wyborów w życiu jednostek i grup, budować otwarte podejście do odmienności jako szansy na rozwój, nie zaś zagrożenie. To zaś będzie kluczem do sukcesu społeczeństwa polskiego w czasach globalizacji i wymuszanych kryzysem klimatycznym migracji.</p> <p>Trzeba jednak wyraźnie podkreślić, że oddziaływanie HS jest głębokie i wszechstronne. Racjonalny ogląd rzeczywistości społecznej i polityczny, niemożliwy bez</p>	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>Wprowadzenie przedmiotowego zapisu stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP.</p>

			właściwego prowadzenia i popularyzacji badań HS, jest kluczową przesłanką dla funkcjonowania sprawiedliwego, świeckiego państwa demokratycznego. Nauki HS odgrywają również istotną rolę w rozwoju przemysłów kreatywnych, w tym całej sfery gamingowej. Specyfiką nauk HS jest ich wyjątkowy charakter rozumiany jako związek z lokalnym otoczeniem, jego problemami i inspiracjami. Jednak wyniki i oddziaływanie są uniwersalne, świadomy nacisk na regionalizację badań HS oznacza wprowadzenie polskiego społeczeństwa w ślepy zaułek skrajnego regionalizmu na mapie świata.	
245.	KRASP	Strona 59 (62)	Należy się zgodzić z tym, że istotne jest przybliżanie dokonań zagranicznych poprzez przygotowywanie tłumaczeń na język polski „najważniejszych dzieł należących do kultury światowej”. Należałoby jednak podobny nacisk, jeśli nawet nie większy, położyć na sporządzanie tłumaczeń na język angielski kluczowych dzieł kultury polskiej	Uwaga odrzucona. Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
246.	KRASP	Strona 59 (62)	Zapis: Prowadzenie badań HST skoncentrowanych na dziedzictwie narodowym, regionalnym i lokalnym wymaga, aby zostały zachowane i udostępnione badaczom dobra kultury i nauki polskiej. Komentarz: To błędne założenie. HS koncentrują się właśnie na zagadnieniach ogólnoludzkich, natomiast znaczna liczba nurtów bada ich lokalne realizacje w celu określenia uwarunkowań funkcjonowania społeczności w danej kulturze i czasie. Zacieśnianie HS do narodowego/regionalnego i lokalnego wymiaru to nieporozumienie.	Uwaga odrzucona. Fragment nie definiuje obszaru ani nie „zacieśnia” obszaru badań HST.
247.	KRASP	Strona 64 (67)	Jest: W tym celu należy stworzyć mechanizm budowy konsorcjów uczelni/jednostek naukowych cywilnych i wojskowych w celu dostosowania umiejętności i zasobów wojska do najnowszych zdobyczy naukowych Proponowana zmiany:	Dokument został przerezegowany.

			<p>W tym celu należy stworzyć kompleksowy mechanizm umożliwiający w ułatwiony sposób nawiązywanie współpracy i budowanie konsorcjów uczelni/jednostek naukowych cywilnych i mundurowych jak również mundurowych użytkowników końcowych, czyli jednostek, komend, oddziałów itp. Pozwoli to na dostosowanie umiejętności i zasobów służb mundurowych do najnowszych zdobyczy naukowych.</p>	<p>Wprowadzenie przedmiotowego zapisu stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP</p>
248.	KRASP		<p>Jest: Obok takich konsorcjów ważne jest także istotne zwiększenie współpracy samych uczelni cywilnych z wojskiem i służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo w celu prowadzenia szeregu prac badawczych czy też prezentowania możliwości użytecznych dla tych służb.</p> <p>Proponowana zmiana: Obok takich konsorcjów ważne jest także istotne zwiększenie współpracy samych uczelni cywilnych ze służbami mundurowymi oraz służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo w celu prowadzenia szeregu prac badawczych czy też prezentowania możliwości użytecznych dla tych służb.</p>	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>Dokument został przerezegowany.</p>
249.	prof. Ryszard Horodecki, czł. rzecz. PAN Międzynarodowe Centrum Teorii Technologii Kwantowych, Uniwersytet Gdański	Uwagi ogólne	<p>Implementacja PNP rodzi potężne wyzwania w zakresie optymalnego finansowania sektora nauki i szkolnictwa wyższego. W obliczu stale rosnących innych wyzwań liczyć się będzie każda dobrze wydana złotówka. W tym kontekście w uwagach propozycja programu konkursu "Aktywny Stabilizator"(AS).</p>	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>Uwaga nie dotyczy projektu PNP.</p>
250.	prof. Marek Wołczyr Przewodniczący Komitetu Krystalografii PAN	Uwagi ogólne	<p>Dokument zawiera wiele słusznych tez, jest jednak za długi. Brak w dokumencie abstraktu zbierającego najważniejsze tezy. Brak w dokumencie podstawowych "wymiernych" informacji i określenia jasnych celów, np. - ilu jest, a ilu chcemy naukowców w Polsce?</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Celem PNP nie jest oparcie się na kwantyfikowalnych wskaźnikach, ale kierunkowych priorytetach.</p>

			<p>- jaka jest proporcja liczby nauczycieli akademickich do liczby studentów? a jaka powinna być?</p> <p>To, że zawsze jest za małe finansowanie nauki, to ogólnie wiadomo, ale nie znajduje się w dokumencie informacji, jaka jest proporcja nakładów "na uczonego" lub/i "na studenta w porównaniu do innych krajów, a jaka powinna być?</p> <p>Brakuje w PNP konkretnych celów i przedstawienia pomysłów na ich osiągnięcie poprzez konkretne działania. W PNP powinny być uwzględnione adekwatne do zamierzonych celów nakłady finansowe.</p> <p>Środki na naukę w poważnym stopniu powinny być skierowane na zakup i utrzymanie nowoczesnej, unikatowej aparatury badawczej, z której mogą korzystać naukowcy, studenci, magistranci i doktoranci. Mobilność i umiędzynarodowienie są istotne w nauce, ale obecnie, w czasie pandemii, ważny jest własny potencjał badawczy i swobodny dostęp do niezbędnej aparatury, aby prowadzić badania w kraju na światowym poziomie.</p> <p>Brakuje w PNP podkreślenia istotnej roli PAN w systemie nauki w Polsce.</p>	<p>Nakłady na naukę nie są ujmowane „na uczonego”, nie jest to zasadne do szacowania w kontekście dokumentu jak i w ogóle polityki finansowania nauki w Polsce.</p> <p>Celem PNP nie jest wskazanie konkretnych działań, nie jest to strategia działania lecz dokument strategiczny wskazujące najważniejsze kierunki rozwoju polityki naukowej państwa.</p> <p>W dokumencie odnosimy się do wszystkich podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki.</p>
251.	Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk, Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe) (ICHB PAN, PCSS)	1.1 Założenia PNP	<p>Proponuje się dodanie w tiret drugim (str. 4), po słowach „wzmacniać autonomię szkół wyższych” słowa: „oraz jednostek naukowych”</p> <p>Uzasadnienie: Jednostki naukowe tak jak uczelnie wyższe mogą kształtować swoją strukturę i programy badawcze oraz prowadzić kształcenie (np. w ramach szkół doktorskich) w oparciu o ich specyfikę naukową i regionalną.</p>	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.

252.	ICHB PAN, PCSS	1.2 Główne cele PNP	<p>Proponuje się dodanie na str. 5 tiret czwartego (lub dołączenie pod tiret trzeci):</p> <ul style="list-style-type: none"> - podnoszenie roli Polski w partnerstwach międzynarodowych poprzez rozwój potencjału i wzmacnianie trwałości infrastruktury badawczej o kluczowym znaczeniu dla cyfrowej transformacji nauki, gospodarki i społeczeństwa; <p>Uzasadnienie: Silną pozycję Polski w partnerstwach międzynarodowych należy budować w oparciu o najsilniejsze składniki istniejącej infrastruktury badawczej, utrzymując tym samym dobrą pozycję w czołówce europejskiej i podnosząc znaczenie polskich jednostek w zapewnieniu globalnej infrastruktury na rzecz nauki. Tym samym możliwe będzie zwiększenie udziału polskich partnerów w programach badawczych UE jak też w globalnych zespołach naukowych z wykorzystaniem potencjału lokalnej infrastruktury i kompetencji jednostek będących operatorami krajowej infrastruktury badawczej.</p>	<p>Uwaga uwzględniona w przeredagowanym dokumencie.</p> <p>Wprowadzono zapis: „Umieździarodowienie wiąże się także z zapewnieniem udziału polskich zespołów naukowych w budowie i korzystaniu z infrastruktury badawczej najważniejszych ośrodków międzynarodowych.”</p>
253.	ICHB PAN, PCSS	2.1 Realizatorzy	<p>a/ W 4. Akapicie (str. 7) po słowach „dla państwa polskiego” proponuje się dodanie „oraz klastry z udziałem takich podmiotów.”</p> <p>Uzasadnienie: Istotne jest zapewnienie synergii pomiędzy podmiotami gospodarczymi, a naukowymi m.in. poprzez współpracę w ramach klastrów, które mają własną osobowość prawną i należą do grupy tzw. „science driven clusters”</p> <p>b/ Proponuje się dodanie akapitu (str. 7): Centra doskonałości i węzły innowacji, które wykazują się wiodącą pozycją w rozwoju badań i innowacji na poziomie międzynarodowym</p> <p>Uzasadnienie: Centra doskonałości (np. w ramach wspólnego przedsięwzięcia ARTIQ) oraz węzły innowacji (Digital</p>	<p>Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.</p>

			Innovation Hubs) należą do realizatorów PNP gdyż profilują odpowiednio do jej priorytetów obszary swoich kompetencji i usług ukierunkowanych na wzmacnianie cyfrowej transformacji nauki, gospodarki i społeczeństwa.	
254.	ICHB PAN, PCSS	3. Analiza SWOT	<p>a/ Proponuje się dodanie po tiret pierwszym w sekcji Silne strony (str. 9) tiret:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Funkcjonowanie zintegrowanej krajowej infrastruktury światłowodowych sieci naukowych PIONIER/MANy, bezpośrednio połączonej z najważniejszymi węzłami wymiany danych w Europie (m.in. z CERN) <p>Uzasadnienie: Sieci światłowodowe będące do dyspozycji polskich jednostek naukowych stanowią niewątpliwie wyjątek na europejskiej mapie infrastruktury badawczej, chociażby ze względu na fakt, że właścicielem tej infrastruktury są wiodące jednostki naukowe w Polsce, co gwarantuje wysoką skalowalność technicznych parametrów funkcjonowania tej infrastruktury, zdolnej sprostać największym wyzwaniom w zakresie transmisji i przechowywania danych naukowych w kraju i w Europie.</p> <p>b/ Proponuje się dodanie na końcu sekcji Szanse (str. 12) dodatkowego tiret:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Partnerstwa europejskie, w których polskie jednostki naukowe mogą odegrać wiodącą rolę na poziomie międzynarodowym <p>Uzasadnienie: j.w. w p.2.</p> <p>c/ Proponuje się dodanie na końcu sekcji Zagrożenia (str. 13) dodatkowego tiret:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozwiązania podatkowe w zakresie VAT nienadążające za postępem technologicznym i możliwościami komercjalizacji badań <p>Uzasadnienie:</p>	<p>Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.</p> <p>Dokument został uzupełniony o partnerstwa europejskie.</p>

			Realizacje projektów finansowanych w ramach programów badawczych, w których prawa do wyników badań naukowych są przenoszone na rzecz Skarbu Państwa (np. SZAFIR) są zagrożone pod względem stabilności finansowej ze względu na brak jasnych regulacji związanych z ryzykiem zapłaty podatku VAT od wartości praw przekazywanych zgodnie z warunkami konkursów.	
255.	prof. Ryszard Horodecki, czł. rzecz. PAN Międzynarodowe Centrum Teorii Technologii Kwantowych, Uniwersytet Gdański	3. Analiza SWOT.... Słabe strony Zagrożenia (str. 10-13)	Dotyczy: Słabe strony <ul style="list-style-type: none"> • Niedobór profesjonalnej kadry zarządzającej działalnością naukową • Niska mobilność kadry naukowej w Polsce: dominujący model kariery naukowej w obrębie jednego podmiotu • Relatywnie niska w porównaniu z gospodarką i ofertami zagranicznymi atrakcyjność zatrudnienia w polskim sektorze nauki i szkolnictwa wyższego, która zniechęca zwłaszcza młodych naukowców do podejmowania i kontynuowania w nim pracy Zagrożenia <ul style="list-style-type: none"> • Niezrównoważony regionalnie rozwój społeczno-gospodarczy Polski (enklawy rozwoju, metropolizacja) • „Drenaż mózgów” spowodowany wyższą atrakcyjnością ofert zatrudnienia za granicą Mając na uwadze powyższe słabe strony na bazie wieloletnich doświadczeń, prof. R. Horodecki zaprezentował	Uwaga nie odnosi się do treści PNP.

			<p>23.02.2017 na Konferencji Programowej Narodowego Kongresu Nauki w Poznaniu projekt Aktywny Stabilizator (AS) mający podnieść konkurencyjność nauki w Polsce. Na łamach Forum Akademickiego (nr 6, 2017) ukazał się artykuł na ten temat (https://prenumeruj.forumakademickie.pl/fa/2017/06/kronika-wydarzen/aktywny-stabilizator/).</p> <p>Ze względu na żywy oddźwięk środowisk naukowych, projekt w postaci prezentacji w Power Point został przedstawiony w ministerstwie na zaproszenie Premiera Jarosława Gowina (9.03.2017). Nie było jednak żadnych dalszych działań w tym kierunku.</p> <p>Wdrożenie programu AS (np. w ramach NCN) byłoby z jednej strony efektywnym hamulcem procesu „Drenażu mózgów” z drugiej zaś sprzyjałoby zrównoważonemu rozwojowi nauki w Polsce, przeciwdziałając jej metropolizacji. Aktywna rola Asów sprowadzałaby się do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odwrócenia niekorzystnego trendu odpływu kapitału intelektualnego do ośrodków zagranicznych • stworzenia silnego impulsu zwiększającego międzynarodową konkurencyjność polskich ośrodków badawczych • umiędzynarodowienia nauki polskiej z dodatnim sprzężeniem zwrotnym • szybkiego transferu zdobytej wiedzy do studentów, młodych adeptów nauki • w naukach humanistycznych - stworzenia warunków zachęcających najlepszych do realizacji swoich pasji badawczych, w szczególności czyniąc polskie 	
--	--	--	--	--

			<p>dziedzictwo narodowe jako kulturowo-konkurencyjne na płaszczyźnie europejskiej i światowej.</p> <p>Projekt wydaje się jeszcze bardziej aktualny niż przed 4 lata. Wymaga jedynie stosownej korekty budżetu ze względu na wzrost średniej krajowej.</p>	
256.	prof. Andrzej Staruszkiewicz, czł. koresp. PAN	3. Analiza SWOT.... str. 13	Na str. 13 stwierdza się: „Spadek autorytetu nauki w społeczeństwie skutkujący dokonywaniem wyborów w oparciu o nieracjonalne przesłanki.” Domyślam się, że chodzi m.in. o antyszczepionkowców. To jest zjawisko ogólnoswiatowe i nie bardzo wiem jak Autorzy chcą z nim walczyć tu w Polsce.	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
257.	ICHB PAN, PCSS	4.4.7 Rozwój sektora B+R	<p>Proponuje się dodanie na końcu jednostki redakcyjnej (str. 22) zdania: „Istotną rolę w zdobywaniu przewagi konkurencyjnej przez polskich przedsiębiorców powinno odegrać wsparcie w gospodarczym wykorzystaniu infrastruktury badawczej (w szczególności infrastruktury informatycznej Polskiej Mapy Infrastruktury Badawczej) mające na celu zapewnienie jej trwałości i podnoszenie poziomu jakości usług.”</p> <p>Uzasadnienie: Infrastruktura PMIB budowana w ramach projektów PO IR powstaje z zamiarem niegospodarczego oraz gospodarczego jej wykorzystania. Budowanie trwałej przewagi konkurencyjnej polskich przedsiębiorstw z wykorzystaniem tej infrastruktury może mieć miejsce jedynie w sytuacji utrzymania jej trwałości i zapewnienia jakości usług wymaganych w sektorze gospodarki.</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Utrzymanie trwałości IB finansowanej ze środków FS każdorazowo deklaruje beneficjent wsparcia. On również ponosi odpowiedzialność za posiadanie kompetencji niezbędnych do zapewnienia jakości działania IB wymaganego potrzebami sektora przedsiębiorstw. Istnieją już mechanizmy wspierające gospodarcze wykorzystanie IB (system parametryzacji działalności naukowej, system ulg podatkowych, itp.).</p>
258.	ICHB PAN, PCSS	5.1 Priorytet I... Infrastruktura badawcza	a/ Proponuje się dodanie po słowach „w naukach społecznych i humanistycznych.” (str. 31) zdania: „Przykładem jest tu budowana w ramach PMIB przez konsorcjum 16 jednostek naukowych krajowa infrastruktura na rzecz humanistyki cyfrowej DARIAH-PL. Takie nowe	Wprowadzenie przedmiotowego zapisu stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP.

			<p>infrastruktury badawcze powinny być wspierane odpowiednio dostosowanymi infrastrukturami informatycznymi, w tym infrastrukturą dla bezpiecznego składowania i długoterminowego przechowywania oraz udostępniania danych."</p> <p>Uzasadnienie: Zapis istotny z punktu widzenia postulatu w Priorytecie VI: „Równolegle do tworzenia infrastruktury informatycznej powinny być kompleksowo wspierane działania zmierzające do digitalizacji HST”.</p> <p>b/ Proponuje się zastąpienie słowa „lub” w 4. akapicie (str. 32) po słowach (HPC) wyrażeniem: „i technologie kwantowe, w tym” Uzasadnienie: Technologie kwantowe mogą wiązać się zarówno z obliczeniami jak i komunikacją, i obydwa te obszary kompetencyjne stanowią przykład istniejącego zaangażowanie polskich jednostek w międzynarodowe projekty badawcze.</p> <p>c/ Proponuje się zamienić brzmienie początkowego fragmentu ostatniego akapitu na następujące (str. 32): „Implementując politykę naukową państwa w odniesieniu do infrastruktur badawczych należy podjąć następujące wyzwania: - podniesienie roli i znaczenia w systemie nauki.....” Uzasadnienie: Rolą dokumentu jest m.in. wskazanie wyzwań związanych z głównymi celami PNP, a nie kwestii wymagających zastanowienia. Propozycja powyższa jest bliższa takiemu celowi.</p>	Dokument został przeredagowany, wprowadzono technologie kwantowe w odrębnym podrozdziale.
259.	prof. Marek Wołczyr Przewodniczący Komitetu Krystalografii PAN	5.1 Priorytet I... str. 30		Uwaga odrzucona.

			<p>Wątpliwości odnoszą się do fragmentu rozdziału "Rozwój kadr" (str. 30).</p> <p>"Tytuł i stopnie naukowe powinny odzwierciedlać rzeczywiste osiągnięcia naukowe badaczy, niezależnie od ich wieku i miejsca zatrudnienia. Proces ich przyznawania powinien być możliwie odbiurokratyzowany i transparentny i nie powinien naukowcom odbierać czasu przeznaczonego na badania. Wręcz przeciwnie, osiągnięcie stopnia czy tytułu naukowego powinno być wynikiem pracy naukowej, a nie odrębnego procesu tworzenia obszernej dokumentacji formalnej. O samodzielności naukowej powinny decydować faktyczne osiągnięcia osób, niezależnie od tego, na jakim szczeblu formalnego systemu awansu naukowego się one znajdują. W parze z samodzielnością naukową powinny iść: wyższa płaca, prestiż i przywileje. Wymóg posiadania habilitacji nie może być warunkiem zatrudnienia w podmiotach sektora albo jego przedłużenia. Rozwiązania w zakresie systemu awansu naukowego powinny być spójne z systemami obowiązującymi w innych wysoko rozwiniętych krajach, aby nie stały na przeszkodzie mobilności pracowników z granicy oraz współpracy z podmiotami zagranicznymi (np. w kształceniu doktorantów)."</p> <p>Czy planowana jest kolejna zmiana dotycząca nadawania stopni i tytułów naukowych? Na czym ma polegać odbiurokratyzowanie? Jak ma wyglądać praca recenzentów bez obszernej dokumentacji formalnej? Czy wymóg habilitacji zostanie zniesiony?</p>	<p>Podniesione pytania nie odnoszą się do PNP, ale do ustawy PSWN. Obecny stan prawny nie przewiduje wymogu habilitacji. PNP określa priorytetowe kierunki rozwoju szkolnictwa wyższego i nauki, a nie wskazuje konkretnych rozwiązań.</p>
260.	ICHB PAN, PCSS	5.2 Priorytet II... Obszary do poprawy	<p>Proponuje się dodanie na str. 44 w zdaniu rozpoczynającym się od słów: „Dodatkowo należy kontynuować oraz rozwijać system monitorowania...” wyrażenie: „i nagradzania związane z udziałem polskich podmiotów...”</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p>

			<p>Uzasadnienie:</p> <p>Długoletnia tradycja nagradzania nagrodą Kryształowej Brukselki polskich liderów w zakresie udziału w programach badawczych UE powinna być podtrzymana i stanowi dobrze funkcjonujący element motywujący, o którym jest mowa w dalszej części dokumentu.</p>	
261.	ICHB PAN, PCSS	5.4 Priorytet IV... Komunikacja kwantowa	<p>Proponuje się nowe brzmienie tego punktu (str. 50): „Komunikacja kwantowa służy znacznemu podniesieniu bezpieczeństwa komunikacyjnego poprzez wykorzystanie praw fizyki jako zabezpieczenia przeciwko podsłuchowi. Koncepcja komunikacji kwantowej oraz sieci komunikacji kwantowej poza aspektem bezpieczeństwa wnoszą unikatową, nową funkcjonalność oraz możliwość łączenia rozproszonych infrastruktur do obliczeń kwantowych. Komunikacja kwantowa oraz obliczenia kwantowe są ściśle ze sobą powiązane. Próba przechwycenia sygnału przesyłanego pomiędzy dwoma punktami kanałem komunikacji kwantowej, automatycznie skutkuje wzrostem poziomu zakłóceń, co informuje o próbie podsłuchu. Technologia jest wciąż na niskich poziomach gotowości (m.in. ograniczenia odległości w komunikacji naziemnej), ale jest obiektem dużych inwestycji, szczególnie w Chinach i USA. Wiele firm oferuje już komercyjne rozwiązania i brakującym elementem jest ukończenie prac standaryzacyjnych. Komisja Europejska również uznała kluczowe znaczenie komunikacji kwantowej, rozpoczynając prace nad inicjatywą EuroQCI, która ma wyposażyć państwa UE w sieć komunikacji kwantowej. W Polsce obecnie funkcjonują: wrocławskie łącze QKD łączące trzy punkty w odległości 4-5 km, poznańskie łącze o długości 4 km między serwerowniami i transgraniczne 60 km łącze między siecią Pionier i Narodowym Centrum Obliczeniowym w Ostrawie. Polskie środowisko naukowe posiada bardzo duży potencjał w obszarze komunikacji kwantowej, specjalizuje się głównie</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona w przereklamowanym tekście.</p> <p>Zaznaczamy, że celem dokumentu nie jest szczegółowe opisywanie specyfiki komunikacji kwantowej, a wskazanie wyzwań, priorytetów i kierunków rozwoju.</p>

			<p>w badaniach podstawowych ale posiada również możliwość testów rozwiązań operacyjnych poprzez szeroką współpracę międzynarodową. Badania prowadzone są przede wszystkim przez Uniwersytet Gdański i Uniwersytet Warszawski (siedziby Międzynarodowych Agend Badawczych MAB) oraz UMK w Toruniu i CAMK PAN. Realizowany jest również projekt NLPQT (National Laboratory for Photonic and Quantum Technologies), który ma wyposażyć uczestniczące w nim jednostki badawcze w sprzęt niezbędny do prowadzenia badań kwantowych na światowym poziomie. W jego ramach ma powstać również łącze QKD Warszawa-Poznań realizowane z udziałem sieci miejskich. Polskie podmioty uczestniczą także w międzynarodowej inicjatywie Quapital, koordynowanej przez Austriacką Akademię Nauk. Jej celem jest między innymi ustanowienie połączeń pomiędzy jednostkami naukowymi zajmującymi się rozwijaniem technologii komunikacji kwantowej. Polska jest uczestnikiem projektu Komisji Europejskiej - OPENQKD będącego pilotem dla inicjatywy EuroQCI. W ramach projektu OPENQKD w krajowej sieci naukowej PIONIER powstaje środowisko testowe technologii QKD w ramach którego zaimplementowane zostaną różne scenariusze wykorzystania w usługach i aplikacjach. Pozwoli to na dalszy rozwój i badania tych technologii, a w szczególności testy w większej skali i na większych dystansach. Inwestycje w badania nad komunikacją kwantową są warunkiem aktywnego udziału polskich przedsiębiorstw w łańcuchu wartości sieci komunikacyjnych, które będą powstawać w bliskiej przyszłości.”</p> <p>Uzasadnienie: Zmiany odzwierciedlają postęp w rozwoju komunikacji kwantowej w Polsce jaki nastąpił w ostatnim okresie jak również korekty rzeczowe, jak np. fakt, że inicjatywa Quapital nie jest projektem.</p>	
--	--	--	--	--

262.	ICHB PAN, PCSS	5.4 Priorytet IV... Otwarta nauka (ang. Open Science)	<p>Proponuje się dodanie na koniec punktu (str. 51) oddzielnego akapitu: „Niezwykle ważnym dla wsparcia i realizacji w praktyce założeń Open Science jest aktywny udział krajowych jednostek naukowych w rozwoju na poziomie europejskim oraz krajowym infrastruktury European Open Science Cloud (EOSC). Zgodnie z założeniami KE, w perspektywie lat 2021-2027, ekosystem usługowo-narzędziowy EOSC ma odgrywać kluczową rolę dla otwartości, interoperacyjności i dostępności danych naukowych oraz procesów ich przetwarzania.”</p> <p>Uzasadnienie: Podobnie jak w przypadku innych partnerstw międzynarodowych, odniesienie Otwartej nauki do partnerstwa EOSC jest kluczowe dla utrzymania dobrej pozycji Polski na międzynarodowej mapie infrastruktury badawczej, uzyskanej dzięki udziałowi polskich jednostek w projektach związanych z rozwojem tej infrastruktury.</p>	Uwaga częściowo uwzględniona w przeredagowanym tekście.
263.	ICHB PAN, PCSS	5.4 Priorytet IV.... Digitalizacja	<p>W ostatnim akapicie rozpoczynającym się od słów „Działania resortu... proponuje się dokonanie następujących zmian (str. 52):</p> <p>a/ w tiret piątym usunięcie fragmentu: „wymaga wdrożenia rozwiązania umożliwiającego badania naukowe”</p> <p>b/ zmodyfikować zapis w tiret szóstym w sposób następujący: „Dalszy rozwój odpowiedniej bazy infrastrukturalnej na potrzeby nauki i przemysłu oparty na jednostkach wiodących MAN/KDM zaangażowanych w budowę infrastruktury PMIB</p> <p>c/ po tiret szóstym dodanie nowego tiret w brzmieniu: „Wzmocnienie udziału Polski w partnerstwach europejskich takich jak EuroHPC, EOSC, PRACE i zapewnienie efektywnych i ponadprojektowych struktur współpracy ekspertów na poziomie krajowym w celu optymalnego</p>	Na skutek konsolidacji dokumentu, priorytet w zakresie digitalizacji został przeredagowany.

			wykorzystania kompetencji i doskonałości technologicznej polskich jednostek na poziomie międzynarodowym.” Uzasadnienie: Biorąc pod uwagę fakt, że akapit ten stanowi listę wyzwań, a nie diagnozę stanu czy działań, poprawiony tekst bardziej oddaje jego intencje.	
264.	Wydział I PAN - Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN	Uwaga ogólna do całości dokumentu PAN	PNP jest anonimowy poza informacją, że Minister Nauki i Edukacji skierował go do konsultacji i że ma być przyjęty przez Radę Ministrów. To nie wystarcza, ponieważ treść tej rangi dokumentu winna być sygnowana przez jakieś grono autorów. Jest oczywiste, że ktoś (jakiś zespół) opracował PNP. Autoryzacja jest o tyle ważna, że jej brak może obniżyć prestiż dokumentu, a przez to wpłynąć na zaufanie do pnp.	Zgodnie z art. 6 ustawy PSWN Rada Ministrów określa politykę naukową państwa. Dokument RM przedkłada minister właściwy ds. szkolnictwa wyższego i nauki.
265.	Wydział I PAN - Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN	Uwaga ogólna do całości dokumentu PAN	PNP ma charakter diagnostyczno-postulatywny. Inaczej być nie może, ale trzeba też mieć na uwadze, że możliwe są rozmaite diagnozy i rozmaite zestawy postulatów. Byłoby ewentualnie (podkreślamy, że jest to możliwość) rzeczą korzystną, gdyby zostały zarysowane jakieś alternatywne korpusy postulatów, zwłaszcza, że wiele zaleceń normatywnych ma charakter życzeniowy. W pełni rozumiemy, że coś musi być w miarę określonym punktem wyjścia w realizacji pnp, ale zależność pomiędzy nim a wyznaczonymi celami nie ma charakteru funkcjonalnego, tj. możliwe są różne rezultaty przy zadanej diagnozie. Brakuje też porównań ze światem. Jeśli nauka polska ma osiągnąć poziom światowy, nawet przeciętny, to pnp musi być zestawiana ze stanem rzeczy w innych krajach, nie tylko tych najważniejszych, ale nawet średnich, np. pod względem nakładów, stopnia, scholaryzacji, ilości naukowców, umiędzynarodowienia, liczby uczelni itd.	Uwaga odrzucona. PNP jest dokumentem strategicznym wskazującym priorytety w zakresie funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki. PNP definiuje najważniejsze wyzwania rozwojowe stojące przed polską gospodarką i polskim społeczeństwem.
266.	Wydział I PAN - Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN	Uwaga ogólna do całości dokumentu PAN	PNP jest niezbyt spójny z projektem Polskiego Ładu. Dokładniej, ten drugi bardzo niewiele mówi o pnp, poza niejasną wzmianką o Akademii Kopernikańskiej, pomyśle totalnie skrytykowanym przez środowisko naukowe. A to	Dokument został przerezegowany.

			ważna sprawa, by te projekty były skoordynowane, o ile rzeczywiście nauka ma być jedną z dźwigni postępu cywilizacyjnego.	
267.	Wydział I PAN - Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN	Uwaga ogólna do całości dokumentu PAN	Trudno zrozumieć, dlaczego dokument PNP został skierowany do konsultacji w środku wakacji, a więc gdy naukowcy są na urlopiach, a instytucje naukowe działają w bardzo ograniczonym zakresie, a przecież one zostały zaproszone do wypowiedzenia się na temat treści PNP. Lista tych instytucji też budzi wątpliwości, np. przy PAN działa Komitet Naukoznawstwa, a więc gremium specjalnie predestynowane do wypowiedzania się na temat organizacji nauki. W tej sytuacji, termin 30-dniowy jest zdecydowanie za krótki. Formularz dołączony do pisma przewodniego w sprawie konsultacji jest chyba nieporozumieniem, bo dopuszcza jedynie zdawkowe odpowiedzi. Dlatego zdecydowaliśmy się na sporządzenie niniejszego opracowania.	Uwaga nie odnosi się do treści PNP. Konsultacje publiczne dokumentu zostały ogłoszone w BIP. Forma przekazywania uwag jest zgodna z utrwaloną polityką konsultowania projektów rządowych.
268.	Wydział I PAN - Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN	Nakłady na naukę	Tę kwestię uważamy za absolutnie fundamentalną. PNP uznaje nakłady na naukę (obejmujemy tym także szkolnictwo wyższe) za jedną ze słabych stron obecnego stanu rzeczy. Taka jest dość powszechna opinia w środowisku naukowym. Od dokumentu rangi PNP oczekuje się jasnego postawienia sprawy, tj. ujawnienia, jaki procent PKP jest obecnie przeznaczony na naukę, jak to wygląda w porównaniu z UE i światem i jakie są perspektywy (zwłaszcza czasowe) osiągnięcia średniego poziomu finansowania nauki w UE. Bez jasności w tej sprawie PNP trzeba uznać za zbiór pobożnych życzeń, a to znaczy, że większość celów sformułowanych w PNP będzie niemożliwa do osiągnięcia. Ponadto, jeśli finansowanie nauki nie będzie wystarczające, to należy oczekiwać rozmaitych negatywnych zjawisk, w szczególności nierzetelnej rywalizacji o granty oraz marnotrawienia i tak szczupłych środków. Administratorzy nauki winą za to będą obciążać naukowców, a ci drudzy zrewanżują się przerzuceniem odpowiedzialności na władze państwowe.	Uwaga wyjaśniona. Corocznie przy planowaniu wydatków budżetowych na rok następny Resort występuje do Ministerstwa Finansów o należne środki wskazane w art. 383 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w którym przewidziano mechanizm corocznej waloryzacji nakładów na szkolnictwo wyższe i naukę. Wysokość wydatków na badania i rozwój określa Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030 r.

		<p>Transparentność w zakresie nakładów na naukę, nawet wysoce niezadowolających, jest ważna dla względnie dobrej atmosfery w polskim środowisku naukowym. To ważne również z tego powodu, że instytucje zagraniczne zainteresowane finansowaniem nauki w Polsce będą się zapewne uważnie przyglądać temu, jak nasz kraj finansuje badania naukowe i szkolnictwo wyższe oraz z tego wynika.</p> <p>Dwie dodatkowe kwestie są warte poruszenia w tym kontekście. PNP wiele uwagi poświęca współpracy nauki z gospodarką. Wszelako nic nie ma w tym dokumencie o sponsorowaniu badań naukowych przez business zarówno prywatny, jak i państwowy. Polska pod tym względem znacznie różni się od wielu innych krajów. Być może jest tak dlatego, że nauka nie jest u nas traktowana jako część kultury w taki rozumieniu jak sztuka. Może dlatego placówki i imprezy kulturalne, np. festiwale muzyczne mają patronaty medialne i finansowe, a naukowe – nie. O ile np. międzynarodowe kongresy i konferencje naukowe są za granicą sponsorowane przez banki i koncerny przemysłowe czy medialne, w Polsce jest to rzecz praktycznie nieznaną. Skutek jest poważny, naukowcy polscy nie są w stanie, z powodów finansowych, organizować prestiżowych imprez naukowych. Nie jest też znana żadna znacząca inwestycja, np. budynek czy laboratorium, sfinansowana przez jakiś podmiot businessowy. Wystarczy pojechać na jakikolwiek kampus uniwersytecki w USA, aby przekonać się, ile uczelnie amerykańskie zawdzięczają prywatnym sponsorom. Podobne uwagi odnoszą się do wspierania nauki polskiej przez instytucje polonijne. Polonia zagraniczna jest liczna i często zasobna, a jednak niewiele czyni dla nauki w kraju, w każdym razie mniej niż ma to miejsce w przypadku wielu innych narodowości. Rzecz nie w tym, aby wyciągać rękę po prośbie do businessu i Polonii, ale w przemyśleniu i zorganizowaniu odpowiednich działań wspierających naukę. Zaznaczamy jednak, że zewnętrzny</p>	<p>PNP określa priorytety rozwoju polskiej nauki nie narzucając strumieni finansowania badań naukowych.</p>
--	--	--	---

			(businessowy) sponsoring może prowadzić (i już tak jest) do lobbingu na rzecz prowadzenia, a także publikowania wyników badań, niekoniecznie rzetelnych, mających na celu powiększanie zysków sponsorów czy np. rekomendowanie sposobów omijania prawa. Na uwagę zasługuje też istnienie tzw. dzikich czasopism, które są gotowe publikować nawet bezwartościowe lub małowartościowe teksty, o ile zostaną one opłacone. Chociaż tych zjawisk nie da się całkowicie wyeliminować pnp powinna starać się je zminimalizować.	
269.	Wydział I PAN - Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN	Ewaluacja realizacji PNP	Zakłada się, że realizacja PNP będzie ewaluowana co 5 lat. Wprawdzie zwraca się uwagę na to, że wyłącznie ilościowa ewaluacja jest w tym wypadku niemożliwa, ponieważ muszą być brane pod uwagę standardy jakościowe, ale metodologia oceny jest niejasna. Nie wiadomo, jakie elementy jakościowe mają być brane pod uwagę. Nadto, nawet w przypadku operowania parametrami ilościowymi nie jest jasne, jak mają być opracowywane. To, co przygotowano w związku z ewaluacją placówek naukowych na podstawie tzw. ustawy 2.0 budzi głęboki niepokój spowodowany niewłaściwym użyciem skal pomiarowych (skale są porządkujące, natomiast uzyskane w ten sposób dane liczbowe mają być poddane operacjom dopuszczalnym relatywnie do innych skal). Nie wiadomo, kto ma dokonywać ewaluacji, w szczególności, jaki ma być udział ekspertów, a jaki polityków i urzędników. Rozległość PNP sprawia, że globalna w miarę ścisła ewaluacja pnp nie wydaje się możliwa. A jeśli ma być powierzchowna, mija się z celem, a co gorzej, utrudni zarówno diagnozę rzeczywistego stanu rzeczy, jak i racjonalne prognozy oraz projekty ewentualnych środków naprawczych. Nie ma bowiem żadnej gwarancji, że PNP zostanie zrealizowany, zwłaszcza z powodu już wcześniej wskazanej niejasności na temat nakładów na naukę.	Uwaga wyjaśniona. Zgodnie z art. 340 ust. 2 ustawy PSWN, ewaluację realizacji PNP przeprowadza Komitet Polityki Naukowej (KPN), a wyniki tej ewaluacji przekazuje się Radzie Ministrów za pośrednictwem ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki. Celem ewaluacji PNP będzie ocena skuteczności działań podejmowanych w jej ramach, a także weryfikacja przyjętych założeń.
270.	Wydział I PAN - Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN	Biurokratyzacja nauki	PNP zakłada usprawnienie administrowania nauką i zmniejszenie biurokracji. Dotychczasowa praktyka (nawet w odniesieniu do ostatnich kilkunastu lat) nie napawa optymizmem pod tym względem. Wystarczy wskazać na to,	Uwaga nie odnosi się do zakresu dokumentu.

			<p>że polskie instytucje, w przeciwieństwie do zagranicznych, nie respektują elektronicznych podpisów czy nawet skanów, a tylko oryginał w tak prostych sprawach, jak umowy wydawnicze (bez jakichkolwiek zobowiązań finansowych) czy dokumenty dotyczące przeniesienia praw autorskich. W ogólności, PNP jest tak sformułowany, że nie przyczynia się do wzrostu zaufania społecznego, zwłaszcza pomiędzy środowiskiem naukowym a administratorami nauki.</p>	
271.	Wydział I PAN - Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN	Umiejdzynarodowienie nauki	<p>Trzeba mierzyć zamiary na możliwości. Z rozmaitych powodów, w tym językowych, szanse na silny wzrost umiejdzynarodowienia nauki polskiej są raczej niewielkie. W tym względzie dane porównawcze z podobnymi krajami byłyby istotne. Nie ma oczywiście szans na to, aby Polska była porównywalna z W. Brytanią pod względem liczby studentów zagranicznych (odpowiednio, 6,8% i 23%) czy liczby obcokrajowców zatrudnionych w placówkach naukowych (odpowiednio 2,5% i 28%). Trzeba przy tym mieć na uwadze, że wedle danych Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA) wśród studentów z innych krajów jest wiele osób pochodzenia polskiego, w tym także posiadających Kartę Polaka. Ich studiowanie w Polsce jest ważne z wielu punktów widzenia i powinno być bezwzględnie popierane, ale pomijając tę grupę, liczba studentów-obcokrajowców jest dość ograniczona i rekrutuje się głównie z krajów Azji Południowo-Wschodniej (z wyłączeniem Chin). Analizy dokonane przez NAWA wskazują także na zbyt niewielką ilość zajęć anglojęzycznych oraz na to, że polskie programy obejmują studia I i II stopnia, gdy tymczasem bardziej atrakcyjne (dokumentuje to przykład Czech) są modele, w których „wyższe” studia są odbywane w kraju bardziej zaawansowanym. Przeprowadzono też badania ankietowe w związku z pracą naukowców z innych krajów w Polsce. Wyniki wskazują, że panuje przekonanie o niedostatecznej infrastrukturze badawczej (chodzi o nauki przyrodnicze, techniczne i medyczne) w polskich placówkach prowadzących badania naukowe i, co może zaskakiwać, trudności biurokratyczne życia w Polsce związane z takimi</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Umiejdzynarodowienie nauki nie jest celem samym w sobie, lecz narzędziem wspierającym doskonałość naukową, wzmacniającym edukację oraz społeczne zaangażowanie polskich uczelni i instytucji nauki. Z tych racji umiejdzynarodowienie wpisuje się w cele strategiczne Państwa Polskiego.</p> <p>Umiejdzynarodowienie nauki służy budowaniu trwałych relacji między naukowcami i ośrodkami naukowymi na świecie, których zwieńczeniem są międzynarodowe publikacje, odkrycia, a także wspólne przedsięwzięciami w obszarze dydaktyki, studiów, czy międzyuczelnianych programów wymiany wykładowców i studentów.</p> <p>Liczba studentów cudzoziemców w Polsce stale rośnie, co – zgodnie z wynikami licznych badań i analiz – ma</p>

		<p>problemami, jak wynajęcie mieszkania, założenie konta w banku czy zrobienie prawa jazdy.</p> <p>Umiejdzynarodowienie to także udział polskich naukowców w kongresach i konferencjach naukowych, jak też organizacja takich imprez w Polsce. Jedno i drugie jest coraz bardziej ograniczone z uwagi na szczupłość środków. Bez tego trudno np. o to, aby Polacy znajdowali się w międzynarodowych naukowych gronach doradczych, w redakcjach czasopism czy serii wydawniczych itd. Problemem jest brak lub przynajmniej zmniejszenie się liczby prestiżowych czasopism i serii monografii naukowych. Jest to częściowo efektem globalizacji, ale również błędnej polityki w pierwszych latach po transformacji ustrojowej w 1989 r. Takie wydawnictwa jak PWN czy Ossolineum współpracowały z zagranicą, co m. in. owocowało publikacją dzieł polskich uczonych w językach obcych i ich międzynarodową dystrybucją, a także ich dostępnością w kraju po cenach „polskich” a nie „zagranicznych”. Przykładem jest utracona seria „Monografie Matematyczne”, obecnie w Springer Nature – od 2004 r. ukazały się dwa tomy czy czasopisma „Studia Logica”. Trudno oczekiwać odwrócenia tych faktów, ale może warto pomyśleć o przywróceniu współpracy.</p> <p>Globalizacja zdaje się ułatwiać współpracę międzynarodową. Pojawiły się jednak tendencje do podkreślania roli osiągnięć narodowych – tak jest również w PNP. Rzecz jednak nie tylko w takich dążeniach, które nie nasuwają obiekcji. PNP podkreśla od samego początku, że nauka jest z jednej strony przedsięwzięciem międzynarodowym, ale z drugiej częścią kultury danego narodu, powodem do dumy. To, że są mocarstwa naukowe i kraje mniej zaawansowane pod tym względem, lub nawet prowincjonalne, jest oczywistym faktem – pogłębia to także język angielski, jako lingua franca współczesnej nauki. Wyraźnie obserwowana tendencja jest taka, że naukowcy z krajów dominujących bardzo często, zwłaszcza w naukach społecznych i humanistyce, ignorują osiągnięcia swoich kolegów z innych krajów. Widać to w tematyce, zaproszeniach do wykładów plenarnych na</p>	<p>pozytywny wpływ na jakość kształcenia, pogłębienie wzajemnego zrozumienia, wielojęzyczności, rozwój osobisty i zawodowy młodego pokolenia. Nie bez znaczenia jest również budowa pozytywnego wizerunku kraju za granicą. W latach 2019–2020 współczynnik umiejdzynarodowienia studiów wyższych w Polsce (tj. stosunek liczby studentów cudzoziemców do całkowitej liczby studentów polskich uczelni) wynosił odpowiednio 6,5% w 2019 roku i 6,8% w 2020 roku.</p> <p>Działania MEiN w zakresie kształcenia cudzoziemców na polskich uczelniach są realizowane w oparciu o liczne dokumenty strategiczne/programowe oraz akty prawne, będące wynikiem analiz aktualnej, dynamicznie zmieniającej się sytuacji oraz preferencji i potrzeb cudzoziemców kształcących się na polskich uczelniach. Należy podkreślić, że działania Ministra są w głównej mierze działaniami pośrednimi, wspomagającymi uczelnie w realizowaniu ich własnych strategii umiejdzynarodowienia. Swoiste kamienie milowe w tym zakresie stanowią z pewnością</p>
--	--	--	---

			<p>kongresach, recenzjach wydawniczych w czasopismach, cytatach itp. Umieźdzynarodowienie nauki danego „niemocarstwowego” kraju może zneutralizować ten stan rzeczy i dlatego jest ważne. Trudno postulować konkretne działania w tej materii, ale pnp winna mieć na uwadze ten problem.</p> <p>Umieźdzynarodowienie to także popularyzacja nauki polskiej. Dalej ma zastosowanie znana maksyma „Cudze chwalicie, swego nie znacie” z dodatkiem „i nie umiecie tego pokazać na świecie”. Pomijając epizody wcześniejsze np. postać Witelona, nauka polska ma nieprzerwaną tradycję od końca XIV w., najdłuższa w pasie geograficznym od Skandynawii do Bałkan. Jest co badać i upubliczniać w planie zarówno krajowym, jak międzynarodowym. Potrzebne jest nawet powołanie specjalnej placówki zajmującej się historią naukowej myśli polskiej.</p> <p>Poruszając kwestie umieźdzynarodowienia nauki polskiej nie możemy pominąć niezrozumiałej wypowiedzi min. Czarnka w jego tweecie z 23 lipca 2021 r., najwyraźniej niezgodnym z PNP, np. przez sugerowanie, że polskie uczelnie są dla Polaków.</p>	<p>utworzenie Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej oraz zmiany wprowadzone przez Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w 2018 roku.</p>
272.	Wydział I PAN - Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN	Kadra naukowa, w szczególności w uczelniach	<p>Jest faktem, że kadra naukowa, zwłaszcza tzw. (wedle dawniejszej nomenklatury) samodzielna nie jest w Polsce równomiernie rozłożona. To poważny problem mający także rozmaite uwarunkowania, w szczególności, niewątpliwy i tradycyjnie ugruntowany urbanocentryzm polskiego pojmowania świata, tj. przyznawanie uprzywilejowanej postaci dużym miastom, przede wszystkim stolicy państwa. Powoduje to dążenie naukowców do pracy w ośrodkach miejskich, ostatnio zwanych metropolitarnymi. Polska nie jest wyjątkiem, a to i zaznaczona tradycja, sprawiają, że trudno oczekiwać zmiany w świadomości środowiska akademickiego. Sprawa jest o tyle istotna, że po 1989 r. powstało sporo uczelni, w tym wiele w mniejszych miastach. Odegrały niebagatelną rolę w podniesieniu stopnia scholaryzacji społeczeństwa polskiego i to należy doceniać. Ponadto odgrywają niewątpliwą rolę kulturotwórczą w swoim otoczeniu. Niemniej jednak borykają się z problemami</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>W dokumencie rozróżniono uczelnie akademickie i zawodowe zgodnie z ustawą PSWN (art. 13). Zgodnie z ustawą uczelnie zawodowe mogą również prowadzić działalność naukową (podlegającą ewaluacji na ich wniosek), jedynie nie mają takiego obowiązku. Wiele z nich podejmuje taką działalność. Nie jest możliwe łączenie uczelni publicznych z niepublicznymi, z uwagi na ich odmienne statusy i mienie.</p>

			<p>kadrowymi, które wpływają zarówno na poziom kształcenia, jak i na działalność naukową. W tym kontekście, pewnym rozwiązaniem byłyby fuzje mniejszych uczelni, nawet publicznych z niepublicznymi. Problemem są jednak ambicje założycieli i rektorów szkół prywatnych.</p> <p>PNP kontynuuje podział na uczelnie akademickie (pomijamy tutaj uniwersytety badawcze) i zawodowe uznając, że te drugie nie są przeznaczone do działalności naukowej. Niemniej jednak trudno odmawiać komuś, kto pracuje w uczelni zawodowej prawa do zajmowania się badaniami naukowymi i oczekiwania, że spotka się to z oficjalnym uznaniem. Trudno proponować jakieś rozwiązania w związku z „terytorialną” strukturą środowiska naukowego, ale rzecz powinna być przedyskutowana. Jednym z elementów wartych rozważenia jest problem koncentracji kadry naukowej w ośrodkach metropolitalnych. Pojawia się sugestia, aby jednak zbadać strukturę etatową w szkolnictwie wyższym. Wiele uczelni, nie tylko zawodowych, ale także akademickich, opiera się na „drugoetatowcach”, a popularność tego stanu rzeczy bierze się z także z potrzeby dorabiania do zarobków w głównym miejscu pracy. Warto zapoznać się z rozwiązaniami stosowanymi w innych krajach. To pozwoli ustalić, czy polskie uczelnie są „przeludnione” pod względem etatowym, zwłaszcza liczby profesorów. Uporządkowanie struktury zatrudnienia pozwoliłoby zwiększyć mobilność polskich naukowców, także poziom migracji do mniejszych ośrodków. Konsekwencje tego dla podniesienia poziomu kształcenia są oczywiste, ale innym bonusem może być kształcenie własnej kadry naukowej poza metropoliami. Nie należy oczywiście z tym przesadzać, ale każdej uczelni zależy na tym, aby jej wychowankowi rozwijali się także w warunkach lokalnych. Racjonalizacja struktury etatowej może mieć znaczenie dla procesu kształcenia. Ponieważ prowadzenie wykładów i seminariów akademickich jest uważane za zajęcie o wysokim prestiżu, każdy, kto jest uprawniony do realizowania takich zajęć dydaktycznych dąży do tego, aby mieć własne przedmioty. Powoduje to rozdrobnienie dydaktyki –</p>	<p>Polityka kadrowa należy do uczelni (zadanie rektora), która jest autonomiczna na zasadach określonych w ustawie PSWN. Ustawa PSWN przewiduje prowadzenie określonej ilości zajęć przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w danej uczelni jako podstawowym miejscu pracy (profil ogólnoakademicki – min. 75%, profil praktyczny – min. 50%); Zgodnie z ustawą PSWN nauczyciel akademicki zatrudniony w uczelni publicznej, która jest jego podstawowym miejscem pracy, może, za zgodą rektora, podjąć lub kontynuować dodatkowe zatrudnienie tylko u jednego pracodawcy prowadzącego działalność dydaktyczną lub naukową.</p>
--	--	--	--	--

			<p>parafrazując pewną myśl Bertranda Russella „Będziemy uczyć o coraz węższych problemach, a w dalszej perspektywie, wszystkiego o niczym”.</p> <p>Kolejnym problemem jest starzenie się kadry naukowej. Okazało się, że mimo zmian ustrojowych, a więc odpadnięcia ocen politycznych przy awansach naukowych, przeciętny wiek uzyskiwania habilitacji i profesur nie zmienił się znacząco w porównaniu z okresem przed 1989 r. Jest tak pomimo obniżenia się przeciętnego wieku osób ze stopniem doktora. Sytuacja ta wymaga dogłębnej analizy, aby nie podejmować zbyt pochopnych kroków, np. przez uznanie, że wszystko zostanie załatwione przez obniżenie wieku emerytalnego. I tutaj trzeba posłużyć się danymi porównawczymi z innymi krajami. Być może potrzebna jest głęboka zmiana etapów kariery naukowej w kierunku jej uproszczenia. Wspomniane wyżej rozrzedzenie koncentracji kadry naukowej również może skutkować jej odmłodzeniem. Potrzebna też jest zmiana nastawienia wobec emerytów. Nawet jeśli nie uczą, powinni być nie tylko formalnymi członkami społeczności akademickiej, np. niezrozumiałe jest, że ich „emerytalny” dorobek naukowy nie liczy się do osiągnięć uczelni.</p>	
273.	Wydział I PAN - Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN	Rozumienie nauki w PNP	<p>PNP w ogóle nie operuje podziałem na nauki podstawowe (teoretyczne) i stosowane. Widoczna jest w nim preferencja dla zastosowań nauki. To zrozumiałe w czasach, gdy pojawiły się np. problemy ekologiczne, klimatyczne, energetyczne, czy związane z ochroną zdrowia. Niemniej jednak od dawna wiadomo, że (a) bez badań podstawowych nie ma aplikacji nauki, przynajmniej na dłuższą metę; (b) im więcej badań podstawowych, tym więcej ich zastosowań. Ponadto, część badań podstawowych, np. w fizyce, ale także w naukach określanych w PNP skrótem HST w ogóle nie ma i nie może mieć aspiracji aplikatywnych. Jest rzeczą oczywistą, że nauka polska w związku z ograniczonymi nakładami, a także faktem, że nie jest supermocarstwowa, nie może zajmować się wszystkim. Tym bardziej trzeba starać się o jasność w rozłożeniu akcentów pomiędzy teorią</p>	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>Dokument uwzględnia podział na nauki podstawowe i stosowane. Nauki humanistyczne i społeczne są zaadresowane w odrębnym rozdziale.</p>

			<p>i praktyką. Można odnieść wrażenie, że PNP nie jest wierny przesłaniu figurującemu na początku tego dokumentu „Podstawowym celem nauki jest pełnienie funkcji poznawczej. Ciekawość poznawcza jest kultywowana w naszej kulturze od wieków. Zapewnienie społeczeństwu możliwości jej zaspokajania jest bezsporną powinnością państwa. Nauka, z jej poznawczymi aspiracjami, należy także do głównych źródeł i motorów rozwoju cywilizacji łaćńskiej”.</p> <p>Skrót HST oznacza nauki humanistyczne, społeczne i teologiczne. Trudno dociec, dlaczego teologia została uznana za odrębną dziedzinę nauki, a prawo kanoniczne – za odrębną dyscyplinę naukową. Jest to ewenement na skalę światową i okoliczność nieznana w naszym kręgu kulturowym. Nie ma oczywiście żadnych wątpliwości, że teologia i prawo kanoniczne są legitymizowanymi specjalnościami naukowymi. Niemniej jednak kreowanie dziedziny nauki uprawianej w Polsce przez około 600 osób (teologia) i dyscypliny skupiającej około 100 osób (prawo kanoniczne) nie jest niczym usprawiedliwione. Prowadzi to do innych aberracji, np. faktu, że teologia zajmuje pierwsze miejsce w ilości czasopism, które jej zostały przyporządkowane w oficjalnym wykazie ministerialnym. Te rzeczy powinny zostać niezwłocznie skorygowane.</p>	
274.	Wydział I PAN - Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN	Problemy ewaluacji dyscyplin naukowych	<p>Na całym świecie trwa dyskusja nad sposobem ewaluacji prac naukowych. Jedni opowiadają się za oceną punktową, inni za ekspercką i jakościową. Pierwszemu stanowisku zarzuca się, że prowadzi do tzw. punktozy, drugiemu, że nie oferuje jasnych kryteriów oceniających. Ta kwestia wymaga bardzo dogłębnego przedyskutowania w gronie specjalistów, tym bardziej, że PNP zdaje się uważać sprawę za załatwioną. Dlatego poruszamy tę kwestię szerzej.</p> <p>Ramą prawną dla ewaluacji jest ustawa z 20 lipca 2018 r. (Prawo o szkolnictwie wyższym) oraz wydane na jej podstawie akty wykonawcze, w szczególności wykazy punktowanych czasopism i wydawnictw. Ocena dotyczy instytucji prowadzących badania naukowe (uczelnie i</p>	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>PNP nie określa zasad ewaluacji działalności naukowej ze względu na stopień szczegółowości.</p>

			<p>instytuty badawcze) i „obejmuje osiągnięcia wszystkich pracowników prowadzących działalność naukową” w ewaluowanych podmiotach. Ocena jest przeprowadzana „w ramach dyscypliny w podmiocie zatrudniającym według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok przeprowadzenia ewaluacji, co najmniej 12 pracowników prowadzących działalność naukową w danej dyscyplinie, w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy związanej z prowadzeniem działalności naukowej w tej dyscyplinie”. Zaliczenie do dyscypliny dokonuje się na podstawie oświadczenia pracownika. Osiągnięciami naukowymi są monografie, artykuły naukowe opublikowane w czasopiśmie naukowym lub recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowej. Wydawnictwom, czasopismom i materiałom z konferencji przypisane są punkty, będące miarą ich renomy. Preferowane są wydawnictwa zagraniczne, zwłaszcza anglojęzyczne. Czasopismom i materiałom z konferencji przypisuje się dyscypliny naukowe. Ewaluowane podmioty wykazują osiągnięcia na potrzeby ewaluacji na podstawie oświadczeń autorów. Ewaluację przeprowadza się co 4 lata. Obejmuje ona okres 4 lat poprzedzających rok jej przeprowadzenia. Podstawowymi kryteriami ewaluacji są poziom naukowy, efekty finansowe badań naukowych i prac rozwojowych oraz wpływ działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki. Powołana została Komisja Ewaluacji Nauki (KEN). Szczegółowe zasady oceny, np. uwzględniające specyfikę dyscyplin są przedmiotem rozporządzeń. Zadania KEN obejmują m. in. przeprowadzanie ewaluacji działalności naukowej, przygotowanie projektów wykazu wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe oraz wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych.</p> <p>Pierwsza ocena wedle nowych zasad miała być przeprowadzona w 2020 r., ale została odwołana. Kolejna jest zapowiadana na 2022 r. W tej sytuacji trudno o opinię na temat całego przedsięwzięcia, ponieważ nie ma danych empirycznych na temat jej przebiegu i skutków. Można co</p>	
--	--	--	---	--

			<p>najwyżej wypowiadać się na temat już znanych zjawisk i coś prognozować. Przyjęto, że dyscyplina jest ewaluowana, o ile liczy 12 pracowników w danej jednostce. Sprawa jest poważna z uwagi na zastaną strukturę zatrudnienia w uczelniach. Co np. z naukowcami danej dyscypliny, których w jakiejś szkole pracuje powiedzmy pięciu i mają całkiem niezły dorobek? Znane są przypadki, że np. filozofowie i socjologowie są zmuszani do przekwalifikowania się, np. na politologów. Zgodnie z ustawą zainteresowani składają oświadczenia, formalnie dobrowolne, ale faktycznie wymuszone. Już nie tylko małe szkoły publiczne i niepubliczne, ale także te większe, nawet metropolitarne, przymuszają pracowników do deklarowania przynależności nie wedle kompetencji, ale interesów danej uczelni. Trudno przypuścić, że ocena w takim kontekście będzie adekwatna. Chodzi o to, że uczelnie na gwałt chciały zyskać 12 osób w danej dyscyplinie, aby była ewaluowana. Ustalono, że każdy pracownik ma przedstawić do ewaluacji, co najwyżej 4 prace, w tym jedną książkę. Nie wiadomo, co z „nadmiarowymi” publikacjami – mają się też liczyć, ale nie wiadomo jak. Założmy, że ocenie podlega dorobek 50 tys. naukowców. To znaczy, że do ewaluacji zostanie przedstawionych około 200 tys. publikacji, w tym 30 tys. książek, np. pula filozoficzna wyniesie około 2,5 tysiąca pozycji, w tym około 300 książek. KEN liczy 31 osób, a więc na każdą z nich przypadnie średnio 6,5 tysiąca publikacji. Ciekawe, kiedy KEN zakończy swoje prace i z jakimi wynikami, zważywszy dodatkowo, że nie wszystkie dyscypliny są reprezentowane w tym gremium. W tej sytuacji trudno oczekiwać rzetelnej ewaluacji. Można przypuścić, że będzie dokonana powierzchownie, wedle dawania wiary materiałom przesłanym z ocenianych jednostek, z których część będzie zapewne naciągana, bo od wyniku oceny zależy szereg spraw np. fundusze czy uprawnienia akademickie. Do tego dochodzi niejasność ustawowych kryteriów, np. renoma, największy zasięg czy wpływ na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki, a także arbitralność kwot punktowych przyznanych</p>	
--	--	--	--	--

			<p>czasopismom i wydawnictwo polskim (pomijamy szczegółowe dane).</p> <p>Oto kolejny problem. Ewaluacja jednostek naukowych ma służyć do oceny jednostek a nie pojedynczych naukowców, jednak to naukowcy, jako autorzy publikacji są poddani presji „punktozy”. Ustawą 2.0 wprowadzono zasadę, która faworyzuje autorów publikacji mających różne afiliacje, defaworyzując autorów publikacji pochodzących z jednej jednostki (tworzących w niej zespół badawczy). Chodzi tu o zasadę podziału punktów uzyskanych przy publikacji (za 100, 140 lub 200 pkt.) i jednocześnie podziału udziału slotowego, na grupę autorów posiadających tą samą afiliację i dyscyplinę. Jeżeli natomiast autorzy mają różne afiliacje uzyskane z publikacji punkty nie są dzielone, jak i wypełniają po pełnym slotie każdemu autorowi. W ten sposób dyskredytowana jest praca zespołowa w jednostkach, a premiiowane jest publikowanie z osobami z innych jednostek. Czemu ma służyć ten podział na dwie kategorie prac naukowych: autorów z tej samej jednostki vs autorów z różnych jednostek naukowych? Czy nakład pracy autorów z tej samej jednostki jest mniej wartościowy, jak autorów z różnych jednostek? Zasada ta sprzyja tworzeniu się tzw. spółdzielni, złożonych z kilku osób z różną afiliacją, których celem jest namnożenie punktów i szybsze wypełnienie slotów. Przykładowo, trzy osoby z różną afiliacją opublikują trzy współautorskie teksty w czasopiśmie po 100 pkt. Tym sposobem osoby te mają wypełnione trzy sloty i łącznie na nich 300 punktów każdy (3x100). By ten sam efekt punktowy mogły osiągnąć trzy osoby tworzące zespół badawczy w jednym instytucie/uczelni (z tą samą afiliacją) muszą napisać i opublikować współautorsko aż 9 (!) publikacji po 100 punktów. Z każdej z tych 9 publikacji, jedna taka osoba ma 0,33 slotu wypełnionego i 33 punkty. By osiągnąć cel 300 punktów, trzeba wykonać trzy razy większy wysiłek niż autorzy z różną afiliacją!!! W efekcie zamiast pielęgnować pracę zespołową w jednostkach, poszukuje się chętnych do 'spółdzielni', by zmniejszyć wysiłek koniecznych do uzyskania celu punktowego. Dopisywanie wzajemne do</p>	
--	--	--	--	--

		<p>artykułów pomiędzy naukowcami z różną afiliacją, jest popularną praktyką barterową. Możemy to nazwać pragmatyzmem publikacyjnym, by nie powiedzieć wprost o nieetycznym postępowaniu - ale takie mamy zachęty systemowe. W ramach jednej dyscypliny opublikowany współautorsko artykuł w czasopiśmie za 100 punktów jest dla tego samego naukowca wart owe 100 pkt. i cały slot, wówczas gdy opublikuje go z osobą z innej uczelni, ale już tylko 50 pkt. i połowę slotu, gdy opublikuje z kolegą z zespołu badawczego w tej samej uczelni. Postulujemy wyrównanie zasad, by takie same reguły (podziału lub nie podziału punktów) obowiązywały wszystkich naukowców, bez względu czy publikują wspólnie z osobami z tej samej, czy z innej jednostki naukowej/dyscypliny naukowej.</p> <p>Ustawa 2.0 i rozporządzenia do niej są w pewnym sensie niekonstytucyjne, bo ograniczają wolność badań naukowych przez wprowadzenie oświadczeń o przynależności do danej dyscypliny i sterowania publikowaniem w określonych czasopismach. Przy okazji prawa obywatelskie zostały naruszone wobec tysięcy pracowników, gdyż nakłaniano ich (czasem nawet zmuszano) do wyboru dyscypliny „pasującej” uczelni. Chodzi o to, że uczelnie na gwałt chciały zyskać 12 osób w danej dyscyplinie, aby była ewaluowana. Niejasny jest powód ewaluacji wedle dyscyplin. Ma być nim to, że wydziały są zbyt zróżnicowane, aby je ewaluować zbiorczo, a ponadto, gdy np. na jednym wydziale są dwie dyscypliny, jedna dobra, a inna marna, to korzysta ta druga, ale i tak wszystko zostaje zliczone o piętro wyżej, tj. w skali całej uczelni. Argumentuje się również, że proponowany model ewaluacji ułatwi porównanie jakości dyscyplin w różnych uczelniach. Ale to można zawsze zrobić bez parametryzacji. Sumaryczne zestawienie konsekwencji omówionych zasad ewaluacji jest następujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Degradacja mniejszych uczelni (nie sprostają kryterium ewaluacji); (b) Degradacja dyscyplin w poszczególnych uczelniach; 	
--	--	---	--

			<p>(c) Deprecjonowania publikacji zespołowych zrealizowanych w jednej jednostce naukowej w ramach jednej dyscypliny;</p> <p>(d) Degradacja dydaktyki – już pada filozofia na niektórych uczelniach;</p> <p>(e) Degradacja humanistyki, w szczególności widoczne lekceważenie dorobku w języku polskim (nie twierzimy, że nie trzeba publikować w językach obcych, ale postulat ten wymaga umiaru);</p> <p>(f) Ograniczenie swobody badań naukowych przez sterowanie przynależnością do dyscyplin;</p> <p>(g) Degradacja badań interdyscyplinarnych;</p> <p>(h) Marnotrawienie części dorobku – co wtedy, gdy ktoś opublikuje np. 6 dobrych prac przez 4 lata;</p> <p>(i) Generowanie konfliktów w środowisku – pierwsze ustalenia w sprawie programu „Wsparcie dla czasopism” spowodowały awanturę wśród ekonomistów;</p> <p>(j) Deprecjonowanie środowiska naukowego w oczach społeczeństwa;</p> <p>(k) Ośmieszanie polskiej nauki na forum międzynarodowym;</p> <p>(l) Wzrost biurokracji, bo inaczej nie da się, gdy niedobór środków jest rekompensowany nadmiarem zamiarów i ambicji;</p> <p>W związku z punktem (c), odnotujemy, że pnp prowadzi do kryzysu w nauczaniu przedmiotów ogólnych, decydujących o kulturze umysłowej społeczeństwa.</p> <p>9. Uwagi końcowe</p> <p>PNP zdaje się nie dostrzegać, że w przeciwieństwie do epok wcześniejszych terażniejsza nauka stała się produktem masowym, wytwarzanym przez zbiorowości liczące wiele osób. To rodzi określone konsekwencje. Coraz mniej jest tzw. wielkich uczonych, natomiast postęp naukowy, szczególnie w naukach przyrodniczych i technicznych, jest dziełem zespołów, a nie indywidualnych badaczy. Ten trend daje się zauważyć także w naukach społecznych i humanistycznych. Dalej, poziom nauki zależy przede wszystkim od przeciętnej (nie jest to określenie pejoratywne,</p>	
--	--	--	--	--

			ale wskazujące na wartości średnie) jakości badaczy, a nie od tzw. wielkich jednostek. To oczywiście nie znaczy, że tych ostatnich nie ma, ale w dzisiejszych czasach polityka naukowa winna być zorientowana na podnoszenie średniego poziomu i efektywności nauki.	
275.	Narodowe Centrum Nauki	Uwaga do całości	Z satysfakcją stwierdzamy, iż uwzględniono bardzo ważny postulat wyraźniej odnosząc się do tego w jaki sposób będą zwiększane nakłady budżetowe na naukę (i szkolnictwo wyższe) (s. 24). Jednak w priorytecie VI w temacie HST wprowadzone zmiany zmierzają w przeciwnym kierunku, niż to, co sygnalizowaliśmy. W nowym dokumencie nie widać większego podkreślenia potrzeby wsparcia kobiet w nauce, a pojawiają się niejasne określenia przy grupach wymagających większego wsparcia. Ponadto, uważamy też, że jednym z podstawowych braków tego dokumentu, jest pominięcie wskazania źródeł i przywołania konkretnych danych, w oparciu o które sformułowano diagnozy i zalecenia, np. znajdujące się w analizie SWOT. Dodatkowo - ogromna część zawartych w dokumencie twierdzeń i zaleceń cechuje się znaczną ogólnikowością, co utrudni monitorowanie wdrażania PNP a ewaluacja stopnia jej realizacji może być zbyt uznaniowa i niemerytoryczna.	Dokument został przeredagowany. Dokonano jego konsolidacji.
276.	Narodowe Centrum Nauki (NCN)	Str. 5	Jako jeden z celów PNP wskazano „poprawę wizerunku polskiej nauki w świecie i wzmocnienie jej międzynarodowego oddziaływania” (s. 5) - do tego celu niezbędne jest systematyczne promowanie polskiej nauki, w tym wskazanie konkretnych „wysp doskonałości” wraz z danymi, wskazującymi na przewagę konkurencyjną Polaków w konkretnych obszarach. Jak dotąd nie istnieje żadna strona internetowa, która systematycznie promowałaby polską naukę, z myślą np. o przyciągnięciu do Polski zagranicznych kadr; strona Research in Poland prowadzona przez NAWA prezentuje katalog pojedynczych projektów, które, choć ciekawe, nie mówią wystarczająco wiele o szerszej rozumianych obszarach/dziedzinach w których polskie	Uwaga odrzucona. Portal www.researchinpoland.org został uruchomiony w lipcu br. i ma realizować trzy kluczowe cele: wyposażyc zainteresowanych kontynuacją kariery naukowej w Polsce w narzędzia w postaci wyszukiwarek pracy, projektów, grantów, wydarzeń naukowych, za których pomocą będą mogli

			<p>środowisko naukowe (a nie tylko pojedyncze osoby) mogą konkurować z sukcesem na arenie europejskiej czy globalnej. Strona Euraxess (www.euraxess.pl) w sekcji „Polish scientific achievements” zawiera jedynie przekierowanie do serwisu scienceinpoland.pap.pl/en, który zawiera „naukowe newsy”, także i tu jednak brak systematycznego i syntetycznego przedstawienia obszarów, w których polska nauka upatruje swojej siły.</p>	<p>znaleźć to co ich najbardziej interesuje. Portal ma też promować dokonania polskiej nauki i polskich naukowców. Zadaniem strony jest też przekazanie zagranicznym badaczom najważniejszych informacji o polskim systemie szkolnictwa wyższego i organizacji pobytu w Polsce. Do współtworzenia nowej strony internetowej zaproszono polskie instytucje nauki i szkolnictwa wyższego, a także organizacje i stowarzyszenia działające w jego obszarze, w tym przede wszystkim Narodowe Centrum Nauki. NCN może włączyć się w tworzenie portalu.</p>
277.	Narodowe Centrum Nauki (NCN) Rada i Biuro NCN	Str. 9	<p>W analizie SWOT zawartej w PNP ujęto wśród silnych stron punkt „Wysoki w skali świata poziom badań w wybranych dyscyplinach” (s. 9) – także i tu jednak przemilcza się całkowicie to, jakie dyscypliny autorzy mają na myśli. W pierwotnej wersji dokumentu znalazła się tutaj lista obejmująca „nauki fizyczne, matematykę, astronomię, archeologię, nauki techniczne i inżynieryjne”, przy czym Rada NCN w swoim komentarzu do tego dokumentu ze stycznia 2021 wskazała, że „nie jest jasne, jakim narzędziem diagnostycznym posłużono się w celu wskazania konkretnych dyscyplin jako tych charakteryzujących się ‘wysokim, w skali świata, poziomem badań’”. Remedium na tę uwagę stało się całkowite usunięcie listy dziedzin, co może rodzić obawy, czy autorzy dokumentu w ogóle dysponują „narzędziem diagnostycznym” pozwalającym wskazać obszary doskonałości polskiej nauki w oparciu o przesłanki inne niż tradycja czy własne intuicje. W dokumencie</p>	<p>Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.</p> <p>Przeredagowany tekst PNP nie opisuje szczegółowo poszczególnych inicjatyw takich jak QuantERA, co stanowiłoby zbyt szczegółowe opisanie tekstu.</p>

			wskazano co prawda, w oparciu o aktualne potrzeby rozwojowe, obszary priorytetowe polityki naukowej Państwa, w większości przypadków nie powiązано ich jednak wystarczająco z dotychczasowym dorobkiem polskich uczonych w danych obszarach ani istniejącym potencjałem. W niektórych przypadkach, w których wskazano dotychczasowy dorobek Polski w danej dziedzinie, pominięto istotne informacje. Np. w części poświęconej komunikacji kwantowej (s. 50) nie wspomniano o tym, że od 2015 roku NCN koordynuje międzynarodową sieć QuantERA dofinansowaną od 2021 roku drugim już grantem Komisji Europejskiej, i zrzeszającą 39 organizacji z 31 krajów.	
278.	Narodowe Centrum Nauki (NCN)	Str. 11	„... słabą dostępnością oferty studiów prowadzonych w języku angielskim” (s. 11) - co to znaczy słaba dostępność oferty? Czyżby nie można było z niej skorzystać? Czy chodzi o „ograniczony zakres oferty studiów, czy też ograniczona ofertę w zakresie studiów...”? „Niewystarczające zróżnicowanie misji uczelni pod względem stopnia, w jakim koncentrują się na misjach (...) (s. 11) – czy rzeczywiście „misjach”, a nie na priorytetach?	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu
279.	Narodowe Centrum Nauki (NCN)	Str. 13	„Nie do końca adekwatne przygotowanie ów szkół średnich do pracy lub kontynuacji nauki” (s. 13) – brakuje słowa „do podjęcia”.	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu
280.	Narodowe Centrum Nauki (NCN)	Str. 10-11 str. 44	Wśród słabości polskiego systemu nauki i szkolnictwa wyższego wskazano stosunkowo niskie umiędzynarodowienie nauki w Polsce (s. 10), nie wspomniano jednak wystarczająco dobitnie o tym, że jedną z barier dla owego umiędzynarodowienia stanowią nieprzyjazne procedury administracyjne oraz brak kompetentnych kadr wspierających zarówno obcokrajowców gotowych podjąć w Polsce prace badawcze (element stale podkreślany w ankietach przeprowadzonych przez NCN wśród laureatów programu POLONEZ), jak i polskich uczonych podejmujących się realizacji projektów międzynarodowych. Wspomina się co prawda o tym, że problemem jest „często niski poziom obsługi administracyjnej	Uwaga częściowo uwzględniona. Dokument przeredagowano.

			w podmiotach systemu, w tym niewystarczające kompetencje naukowe w przypadku obsługi studentów z zagranicy” (s. 11), jednak nie jest jasne dlaczego jest tam mowa o „kompetencjach naukowych”, brakuje też podkreślenia, że ów niski poziom wsparcia administracyjnego rzutuje negatywnie na gotowość do podejmowania się przez polskich uczonych roli koordynatorów międzynarodowych konsorcjów badawczych (a nie jedynie partnerów), co postulowane jest słusznie przez autorów dokumentu (s. 44).	
281.	Narodowe Centrum Nauki (NCN)	Str. 17	„W miarę wdrażania technologii AI można spodziewać się wzrostu zapotrzebowania na badania tej sfery” (s. 17) – Czy badać się będzie sztuczną inteligencją? Czy chodzi o badania skutków wdrożeń tej sfery?	Uwaga wyjaśniona Mowa o badaniach potencjalnych skutków wdrożeń AI i związanych z nią wyzwań.
282.	Narodowe Centrum Nauki (NCN)	Str. 24	Propozycja dodania (s. 24). Wyzwania: - Rozwój sektora B+R i komercjalizacja badań - Synergia działań badawczych i edukacyjnych w UE - Kształcenie z uwzględnieniem obecnych i prognozowanych transformacji zachodzących w przemyśle (inteligentny przemysł), zmian rynku pracy oraz potrzeb regionalnych.	Uwaga częściowo uwzględniona w przeredagowanym dokumencie.
283.	Narodowe Centrum Nauki (NCN)	Str.29	Rozwój kadr (s. 29) - Rozumiemy wagę identyfikowania talentów już „od przedszkola”, ale poświęca się temu w PNP długi akapit. A tymczasem wspieraniu młodego pokolenia (studentów lub podnoszonego przez nas wspierania młodej kadry na poziomie akademickim poświęca się mniej miejsca (patrz akapit poniżej).	Uwaga uwzględniona w przeredagowanym dokumencie.
284.	Narodowe Centrum Nauki (NCN)	Str. 34	Sformułowanie (s. 34) - „Zasady współpracy określa umowa zawarta w formie pisemnej”. Czy takie techniczne detale powinny znajdować się w tak strategicznym dokumencie, jak PNP?	Uwaga uwzględniona. Dokument przeredagowano.
285.	Narodowe Centrum Nauki (NCN)	Str. 36	Propozycja uzupełnienia (s. 36): ... Ważne będą również kompetencje nakierowane na pracę zespołową i skuteczne przywództwo. W procesie edukacji drugiego i trzeciego stopnia konieczne jest przewidywanie zapotrzebowania na wiedzę i umiejętności adekwatnie do dokonujących się	Uwaga wyjaśniona. Uczelnie kształcą zgodnie z zasadą autonomii programowej, która daje im prawo do

			<p>transformacji przemysłowych i społecznych. Profilowanie kształcenia oraz tworzenie nowych kierunków powinny mieć na uwadze potrzeby obecne i przyszłe w zakresie zasobów ludzkich, powinny też angażować lokalnych interesariuszy w planowanie i projektowanie inicjatyw na rzecz rozwoju umiejętności. Stąd też Polityka Naukowa Państwa w swoich kolejnych aktualizacjach powinna wskazywać odpowiednie priorytety. Obecnie priorytety te skupiają się na szeroko pojętych obszarach informatyki czy sztucznej inteligencji. Zgodnie z aktualnymi dokumentami OECD aktywna polityka rynku pracy zapobiega brakom zatrudnienia oraz wypełnia nisze braków siły roboczej (OECD Designing Active Labour Market Policies for the Recovery, 15 Lipiec 2021).</p> <p>W dokumencie wskazano, że „otwartość jest w tym względzie [współpracy międzynarodowej] istotnym aspektem, ale by chronić interesy państwa konieczne jest ustanowienie pewnych warunków. Choć sami naukowcy często opowiadają się za otwartością i jednoczącą siłą nauki, wskazują również na ryzyka takiego otwarcia. Jest ono związane przede wszystkim z odpływem wysoko wykwalifikowanych specjalistów ...” (s. 39). Warto tutaj podkreślić, że gdyby ustanowienie „pewnych warunków” miało prowadzić do ograniczania i limitowania współpracy i wymiany, nie przyniesie ono pożądaných skutków; jedynymi mechanizmami które mogą przeciwdziałać niekorzystnym trendom „brain drain” i otwierać możliwości rozwoju przed polskimi badaczami, jest stworzenie w polskich jednostkach atrakcyjnych warunków, które pozwolą przyciągnąć talenty z całego świata, czyli „brain gain”.</p>	<p>swobodnego kształtowania oferty dydaktycznej. W związku z tym, wszelkie działania i decyzje dotyczące inicjatywy tworzenia studiów na określonym kierunku, pozostają w gestii uczelni i są autonomiczną decyzją jej władz. Uczelnie, jako podmioty wchodzące w skład systemu szkolnictwa wyższego realizują podstawowe zadania wynikające z art. 11 ust. 1 ustawy PSWN, w tym m.in. świadczenie usług badawczych oraz transfer wiedzy i technologii do gospodarki oraz działanie na rzecz społeczności lokalnych i regionalnych. Rozwiązania przyjęte w ustawie PSWN kładą duży nacisk na promowanie współpracy uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym, zwłaszcza w zakresie kształcenia na tych kierunkach studiów, na które istnieje zapotrzebowanie na rynku pracy. Uczelnie prowadząc studia szczególnie o profilu praktycznym, powinny szybko i elastycznie reagować na zmieniające się potrzeby rozwoju gospodarczego i rynku pracy. System szkolnictwa wyższego i nauki daje uczelniom wiele narzędzi, z których mogą, a niekiedy nawet muszą skorzystać, aby</p>
--	--	--	--	--

				<p>dostosować prowadzoną działalność do potrzeb rynku pracy, m.in.: podział uczelni na akademickie i zawodowe, sprofilowanie kształcenia (profil praktyczny i profil ogólnoakademicki), studia dualne prowadzone z udziałem pracodawcy, studia we współpracy z organem nadającym uprawnienie do wykonywania zawodu, organem przeprowadzającym postępowanie egzaminacyjne w ramach uzyskiwania uprawnień do wykonywania zawodu, organem samorządu zawodowego, organizacją gospodarczą lub organem rejestrowym. Pracodawcy mogą współtworzyć programy studiów, wspólnie z uczelnią organizować praktyki zawodowe, prowadzić zajęcia teoretyczne i praktyczne dla studentów, a także opiniować jej kierunek rozwoju na przyszłość.</p>
286.	Narodowe Centrum Nauki (NCN)	Str. 42	<p>W dokumencie wskazano, że „sukces na tym polu jest uwarunkowany tym, czy polski system nauki i szkolnictwa wyższego będzie mógł zaoferować czołowym badaczom ze świata wynagrodzenie i akomodację na poziomie konkurencyjnym na tle międzynarodowym.” (s. 42). Należy jednak podkreślić, że na atrakcyjność zatrudnienia składa się nie tylko wynagrodzenie, ale wspomniane wyżej wsparcie</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona. Dokument został przeredagowany.</p>

			administracyjne, a przede wszystkim – możliwości prowadzenia prac badawczych z wykorzystaniem dobrej infrastruktury, w inspirującym, twórczym środowisku, przy zagwarantowaniu odpowiedniego poziomu niezależności i samodzielności działania.	
287.	Narodowe Centrum Nauki (NCN)	Str. 43	W dokumencie wspomina się, że „należy budować partnerstwa pomiędzy agencjami wykonawczymi a dużymi przedsięwzięciami czy infrastrukturami badawczymi, w których polskie agencje w ramach umów ramowych byłyby odpowiedzialne za wysyłanie polskich naukowców czy stażystów.” (s. 43). Należy wskazać konkretną agencję (NAWA). Zadaniem NCN jako agencji wykonawczej jest finansowanie projektów badawczych, w tym również takich, które wymagają korzystania z dużych infrastruktur badawczych, a takie projekty finansowane są już dzisiaj.	Uwaga odrzucona. Nie należy wykluczać możliwości budowania partnerstw pomiędzy różnymi agencjami.
288.	Narodowe Centrum Nauki (NCN)	Str. 44	Niezrozumiały jest fragment dokumentu: „Projekty, instrumenty i programy wspierające rozwój systemowy powinny być nastawione na pozyskiwanie zagranicznych partnerów (nie tylko w wymiarze bilateralnym) poprzez ubieganie się o granty w polskich agencjach przy obligatoryjnym pozyskaniu polskiego lidera w takim projekcie. Zmiana logiki pozwoli na wzmocnienie pozycji polskich podmiotów jako samodzielnych liderów projektów realizowanych we współpracy z partnerami zagranicznymi przy utrzymaniu polskich interesów (kryteria i obszary badawcze byłyby ustanawiane przez polskie agencje na podstawie Polityki Naukowej Państwa) i pozwoli na preselekcję najlepszych partnerów zza granicy.” (s. 44) Mowa tu o włączaniu zagranicznych partnerów do realizacji projektów, opartych o granty pozyskane z polskich agencji (można domniemywać, że chodzi tu także o NCN), i wyłanianych w obszarach zgodnych z PNP, nie jest jednak jasne ani w jaki sposób miałyby to pozwolić na „preselekcję najlepszych partnerów z zagranicy” ani też w jaki sposób partnerzy ci mieliby uzyskiwać środki finansowe na realizację prowadzonych przez nich prac.	Uwaga odrzucona. Kierunek wskazany w PNP stanowi ogólną wytyczną do realizacji polityki państwa. Włączanie zagranicznych partnerów do realizacji projektów, opartych o granty pozyskane z polskich agencji jest niewątpliwie pożądanym kierunkiem, przy czym rolą PNP nie jest zbytnie uszczegóławianie tych działań.

289.	Narodowe Centrum Nauki (NCN)	Str. 44	„... Dodatkowo należy kontynuować oraz rozwijać system monitorowania udziału polskich podmiotów w programie ramowym ...” (s. 44) – należy poprawić na „w programach ramowych Komisji Europejskiej”.	Uwaga częściowa uwzględniona.
290.	Narodowe Centrum Nauki (NCN)	Str. 55	Istotnym aspektem wprowadzania systemów AI do współczesnych gospodarek jest zapewnienie, że podstawowe prawa obywateli nie będą przez nie naruszane. Jest to kwestia bardzo wyraźnie podkreślana m.in. w projekcie rozporządzenia nt. AI, nad którym pracuje obecnie Unia. Składają się na to liczne kwestie, takie jak zapewnienie odpowiedniego nadzoru nad działaniem AI, zaadresowanie problemu odpowiedniej wyjaśnialności (tzw. black box), czy opracowanie spójnej europejskiej legislacji w tym obszarze (s. 50) – należy tekst zmodyfikować dodając „aby nie były naruszane podstawowe prawa obywateli”. Jest to merytorycznie niespójne – black box jest gdy nie wiemy co jest w środku, jeśli mówimy o wyjaśnialności to albo jest rozwiązywanie problemu black box albo po prostu danie terminu ang. (explainable AI).	Uwaga częściowo uwzględniona. Zmieniono tekst w nawiasie (tzw. black box) -> (explainable AI). Kwestia ochrony podstawowych praw obywateli pojawia się już w akapicie.
291.	Narodowe Centrum Nauki (NCN)	Str. 51	„... Konieczne jest też kształcenie kompetencji cyfrowych potrzebnych do rozwoju różnych dyscyplin naukowych” (s. 51) – powinno być „budowanie lub kształcenie w zakresie”.	Uwaga częściowo uwzględniona.
292.	Narodowe Centrum Nauki (NCN)	Str. 54	W części Kształcenia na potrzeby społeczeństwa (s. 54) znajduje się sformułowanie „... możliwości prowadzenia badań naukowych bez wychodzenia z domu” – zastąpić „w formie zdalnej”.	Uwaga uwzględniona. Dokument został przerehabilitowany.
293.	Narodowe Centrum Nauki (NCN)	Str. 59-61	Na podstawie opiniowanego dokumentu nie wiadomo, jak ma przebiegać wzmocnienie obszaru HST. W jakim celu to wzmocnienie ma być prowadzone? Jakimi konkretnie metodami ma być osiągnięte? Na takie pytania dokument nie udziela odpowiedzi. Natomiast paragraf 5.6 (s. 59-61) to zbiór haseł propagandowych, a nie przykład racjonalnej polityki naukowej, która ma sprzyjać osiągnięciu ważnych celów.	Uwaga odrzucona. Cele zostały wskazane w tekście. Wprowadzenie przedmiotowego zapisu stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP
			W dokumencie wspomina się, że „Wyniki polskich badań i analiz, zwłaszcza badań nad kulturą i historią naszego kraju, powinny być zdecydowanie bardziej widoczne dla	Uwaga odrzucona. Nie odnosi się do fragmentu. To zagadnienie jest przedmiotem

			międzynarodowej społeczności badaczy. Jest to jeden z warunków skutecznego prowadzenia dyplomacji naukowej i tworzenia polskiej 'miękkiej siły' (soft power), których celem powinno być wchodzenie w dialog międzynarodowy z badaczami z innych krajów i wpływ na zagraniczną opinię publiczną. Zwiększenie stopnia umiędzynarodowienia HST [humanistyka, nauki społeczne i teologiczne] jest szczególnie istotne w związku ze zdarzającymi się przypadkami niezrozumienia naszej historii i niedowartościowanie polskiej kultury za granicą. Włączenie wyników badań polskich naukowców do światowego obiegu myśli to element polskiej racji stanu" (s. 60). Należy jednak podkreślić, że elementem polskiej racji stanu jest nie tylko włączenie do światowego obiegu wyników badań nad historią i kulturą Polski, ale wyników badań polskich naukowców w ogóle, w tym promowanie polskich obszarów doskonałości i wybitnych osiągnięć poszczególnych zespołów.	rozdziału „Podnoszenie jakości realizowanych badań”.
294.	Narodowe Centrum Nauki (NCN)	Str. 63	„... w aspekcie zabezpieczeń przed zagrożeniami, monitorowania ich, modelowania zjawisk i sytuacji możliwych do zaistnienia w przyszłości, analizie zmian i ich konsekwencji” (...) (s. 63) – zmian czego?	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
295.	Narodowe Centrum Nauki (NCN)	Str. 65	„... bo nie ma kto i jak finansować jego dalszego rozwoju ...” (s. 65) – powinno być „kto i jak finansować jego dalszego wdrożenia”.	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
296.	Narodowe Centrum Nauki (NCN)	Str. 69	„... Mechanizm ten powinien zapewniać komplementarność działań prowadzonych w Polsce do szerokiego spektrum aktywności badawczych określanych ...” (s. 69) - nie komplementarność do lecz komplementarność z szerokim spektrum.	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.

297.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 3	<p>Proponujemy przeformułowanie priorytetów pośród celów stawianych przed szkolnictwem wyższym. W dokumencie czytamy: „Szkolnictwu wyższemu powierza się misję tworzenia społeczeństwa wiedzy przygotowanego do życia w szybko zmieniającym się świecie coraz bardziej nasyconym technologiami”. To są oczywiście cele ważne, ale przed kształceniem na poziomie wyższym stawiane są cele szersze, nie tylko dotyczące „społeczeństwa wiedzy” - studia powinny przygotowywać także do świadomego i odpowiedzialnego kształtowania społeczeństwa obywatelskiego. Kategoria "społeczeństwo obywatelskie" jest kluczowa w PNP, a jej pominięcie i brak zaangażowania PNP w jej rozwój niweczy osiągnięcie kilku podstawowych celów deklarowanych w opiniowanym dokumencie.</p>	<p>Na skutek konsolidacji dokumentu, fragment do którego odnosi się uwaga został przeredagowany.</p>
298.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 4	<p>Jednym z założeń PNP jest: „pozwałać na optymalne wykorzystanie wiedzy naukowej, która jest przydatna przy podejmowaniu decyzji dotyczących polityk publicznych oraz przy reagowaniu na współczesne wyzwania”. Uważamy, że należy wyraźniej podkreślić rolę nauki w kreowaniu rzeczywistości oraz jej wpływ na gospodarkę i postęp społeczny. To nauka – dobitnie pokazują to choćby aktualne wyzwania związane z walką z pandemią COVID 19 – powinna być fundamentem działań zmieniających świat (w wielu jego wymiarach). Nastawienie na efekty badań naukowych powinno obejmować i czytelnie identyfikować te, które są krótkookresowe i długookresowe; przyczynianie się do "poprawy jakości życia" powinno zostać doprecyzowane, ponieważ użyte sformułowanie obecnie kojarzone jest ze wzrostem konsumpcji i ułatwieniami technicznymi, tymczasem na jakość życia składa się też wzmocnienie podmiotowości jednostki i rozwój społeczeństwa obywatelskiego.</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona w przeredagowanym tekście.</p>

299.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 25	Zapis „Priorytetem rządu jest dążenie do konsolidacji potencjału tych podmiotów, co będzie skutkowało poprawą ich poziomu naukowego i dydaktycznego, a także zwiększeniem ich międzynarodowej konkurencyjności oraz widoczności w światowym obiegu nauki osiągnięć zatrudnionych w nich pracowników naukowych” powinien ulec modyfikacji. Należy raczej mówić nie tyle o dążeniach rządu, ale o wsparciu i tworzeniu sprzyjających warunków do konsolidacji podmiotów tam, gdzie ona rzeczywiście będzie wpływać na podniesienie tych wszystkich lub wybranych z nich elementów. Proces federalizacji lub innych form konsolidacji i współpracy nie może być wymuszony, lecz powinien wносить istotną wartość dodaną podnoszącą znacząco efekty badań naukowych i poprawę jakości kształcenia oraz wynikać z potrzeby szeroko akceptowanej przez wspólnoty tych podmiotów.	Uwaga odrzucona,. Stosowane w dokumencie sformułowanie „dążenie do ...” nie jest równoznaczne z „wymuszaniem”. Obejmuje ono wszelkie działania służące konsolidacji potencjału, zatem także wsparcie i tworzenie sprzyjających warunków do konsolidacji podmiotów. Ustawa PSWN stwarza możliwości konsolidacji podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki poprzez ich łączenie, a także możliwość tworzenia federacji, zgodnie z poszanowaniem zasad autonomii uczelni.
300.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 25	Korekty wymaga zapis dotyczący zadań uczelni akademickich - „Rola tych uczelni jest kształcenie, a także dostarczanie wysoko wykwalifikowanych kadr niezbędnych dla funkcjonowania i rozwoju społeczeństwa, gospodarki i instytucji społecznych oraz administracji publicznej”. Rolą uczelni akademickich jest przecież prowadzenie badań naukowych (i to na wysokim poziomie) oraz opartego na badaniach naukowych kształcenia. Ponadto, celem uczelni akademickich nie jest tylko kształcenie „wykwalifikowanych kadr”, ale przede wszystkim elity intelektualnej społeczeństwa i świadomych obywateli.	Uwaga odrzucona. W tekście uwzględniono zapis, że „Uczelnie akademickie w sposób zrównoważony traktują misję dydaktyczną i badawczą. Przez prowadzenie badań naukowych w obszarach budujących ich rozpoznawalność w skali krajowej i międzynarodowej oraz tych uwzględniających specyfikę regionalną, stanowią swoiste centra innowacji,

				wiedzy i kompetencji w regionach i często decydują o ich potencjałach rozwojowych. Rolą tych uczelni jest m.in. kształcenie wykwalifikowanych kadr niezbędnych dla funkcjonowania i rozwoju społeczeństwa, gospodarki oraz administracji publicznej.”
301.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 29	W zapisach dotyczących „nauki obywatelskiej” brak jest jakiegokolwiek wzmianki, jak można ją rozumieć, a także o instrumentach ją rozwijających.	Uwaga uwzględniona. Dokument został przeredagowany.
302.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 29	W zapisie dotyczącym zwiększenia liczby doktoratów warto uwzględnić potrzebę wprowadzania mechanizmów zwiększających jakość kształcenia doktorantów, zwiększenia nakładów na kształcenie doktorantów, silniejsze umiędzynarodowienie szkół doktorskich oraz silniejsze wiązanie procesu tego kształcenia z aktywnością badawczą.	Uwaga uwzględniona w przeredagowanym tekście dokumentu.
303.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 30	W dokumencie warto doprecyzować, co oznacza pojęcie samodzielności naukowej w kontekście odnoszących się do niego zapisów. Jeśli jest to zdolność do „samodzielnego prowadzenia badań per se”, to takie warunki generalnie występują, ze względu na dostęp do programów finansujących realizację projektów. Jeśli mowa jest zaś o samodzielności rozumianej jako posiadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego, to raczej nie o samodzielność naukową tu chodzi, a o samodzielność rozumianą jako określony poziom hierarchiczności oraz ewentualną barierę awansu zawodowego.	Uwaga uwzględniona. Doprecyzowano tekst w części 4.1.: Rozwój sektora szkolnictwa wyższego i nauki, w podrozdziale „Zasoby Ludzkie”.
304.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 31	W dokumencie zapisano, że w związku z wprowadzeniem krajowego systemu kwalifikacji uproszczono sposób	Uwaga odrzucona.

			przygotowania i opisu programów studiów. Warto wskazać na konieczność podejmowania dalszych kroków w kierunku uproszczenia i szczególnie odbiurokratyzowania tego obszaru.	Zmniejszanie obciążeń biurokratycznych jest wskazane w tym akapicie jako ogólny kierunek działań. Nie ma potrzeby wymieniania szczegółowych obszarów.
305.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 31	Należy wzmocnić zapis dotyczący konieczności wykorzystania nowoczesnych systemów kształcenia oraz uwzględnienia, w możliwie najszerszym stopniu, wykorzystania najnowszych technologii, w tym technologii cyfrowych.	Rozbudowa przedmiotowego zapisu stanowiłaby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP.
306.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 52	Pośród „badań kluczowych dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego i miast cyfrowych, w szczególności rozwój” wartych wsparcia zabrakło kształcenia umiejętności komunikacyjno-medialnych, a zatem nie samych umiejętności informatycznych, technicznych, lecz tych rozumianych szerzej – umiejętności „poradzenia” sobie z ogromem informacji płynących z różnych cyfrowych źródeł, umiejętności oceny ich jakości, selekcji itd. Te umiejętności są w obecnych czasach ważne dla rozwoju społecznego, mogą zapobiegać dezinformacji, hejtowi (o czym jest mowa w dalszych częściach dokumentu).	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
307.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 36	Wprowadzono zapis o roli praktyk zawodowych. Warto jednak zaznaczyć, że konieczność wprowadzenia oraz wymiar praktyk zawodowych w uczelniach akademickich powinien być ich autonomiczną decyzją podejmowaną indywidualnie w stosunku do każdego kierunku studiów.	Uwaga odrzucona. Ustawa PSWN przewiduje konieczność uwzględnienia praktyk zawodowych w programie studiów o profilu praktycznym (art. 67). W przypadku studiów o profilu ogólnoakademickim taki wymóg

				nie obowiązuje, zatem ewentualne wprowadzenie praktyk zawodowych do programu studiów pozostaje w gestii uczelni.
308.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 45	Fragment dotyczący 5.3. Priorytetu III: Zasoby i środowisko jest bardzo ogólny, wręcz ogólnikowy. Brak jest konkretów, przede wszystkim wskazań, jak nauka w Polsce może skutecznie włączyć się w realizację technologii wymienionych na str. 46-47. Brak jest jakiegokolwiek odniesienia do wyzwań związanych z Narodowym Celem Wskaźnikowym.	Dokument został przeredagowany.
309.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 54	W zapisach na str. 54 „Włączanie obszarów i grup społecznych zagrożonych marginalizacją w procesy rozwojowe, m.in.: rozwój szkolnictwa zawodowego oraz różnych form kształcenia ustawicznego – lifelong learning” KPN proponuje uwzględnienie kształcenia na 5. Poziomie PRK (tzw. krótkie cykle kształcenia). Ustawa PSWN daje taką możliwość jedynie uczelniom zawodowym. Warto przyznać te uprawnienia także uczelniom akademickim, czego przykładami są wiodące uczelnie zagraniczne.	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
310.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 55	W pełni zgadzamy się z zapisami dotyczącymi potrzeb kształcenia interdyscyplinarnego, ale aby powstały programy studiów w pełni interdyscyplinarnie zbalansowane potrzeba jest zmiany postanowień ustawy PSWN mówiących o konieczności „przypisania” danego kierunku studiów do tzw. dyscypliny wiodącej w wymiarze ponad 50% efektów uczenia się. Obecnie w wielu przypadkach zaburza proporcje i obniża interdyscyplinarną wartość koncepcji kształcenia.	Uwaga odrzucona. Uwaga jest zbyt szczegółowa. PNP wskazuje ogólne kierunki działań, a nie szczegółowe propozycje rozwiązań.

311.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 59	W Priorytecie VI: Budowanie wspólnoty, kultury i tradycji (tożsamości narodowej) akcent położony jest właściwie jedynie na budowaniu kultury i tożsamości w ujęciu historycznym. To zbyt wąska perspektywa, gdyż trzeba pamiętać, że humanistyka - mówiąc w wielkim skrócie - ma „dostarczać” człowiekowi wiedzy o nim samym i jego środowisku / kulturze, by świat oraz zachodzące w nim zdarzenia i procesy rozumiał i krytycznie oceniał, ale także by na bazie tej wiedzy tworzył narzędzia pozwalające na dokonywanie właściwych zmian - humanistyka powinna dostarczać wiedzy i refleksji pozwalającej człowiekowi na rozumienie i dostosowanie się do dokonujących się w świecie zmian, ale także na kreowanie dalszych.	Na skutek konsolidacji dokumentu, priorytet VI został przeredagowany.
312.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 59	Zapisano, iż „Jednocześnie należy pamiętać, że rozumienie własnej tradycji i historii wymaga uwzględnienia procesów i zjawisk, które mają charakter ponadkrajowy (ponadnarodowy) czy światowy, a co tego wynika – również uwzględnienia światowego dorobku nauk HST. Z tego powodu państwo powinno dążyć do wspierania m.in. tych projektów, których celem jest tworzenie naukowych wydań krytycznych – przekładów na język polski wraz z naukowym opracowaniem edytorskim najważniejszych dzieł należących do kultury światowej”. Jest to bez wątpienia słuszne - nie można zrozumieć zjawisk lokalnych, bez znajomości zjawisk szerszych, globalnych. Diagnoza jest właściwa, ale czy proponowane rozwiązania będą wystarczające? Uzasadnione jest przekładanie na język polski dzieł doniosłych, ale zadaniem priorytetowym powinno być stwarzanie warunków do tego, aby polscy humaniści uczestniczyli w międzynarodowym dyskursie naukowym bez barier językowych, bez konieczności oczekiwania na tłumaczenia. Należy podkreślić w dokumencie, że Państwo przede wszystkim powinno wspierać i promować, a także ułatwiać udział polskich naukowców w międzynarodowych	Uwaga odrzucona. Potrzeba poprawy widoczności w światowym obiegu wyników polskich badań i analiz, zwłaszcza badań nad kulturą i historią naszego kraju, jest już uwzględniona w tekście. Wprowadzenie przedmiotowego zapisu stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP.

			<p>projektach, a w szczególności tych dot. zagadnień uniwersalnych, (prowadzących np. do tworzenia nowych teorii i metodologii, przy pomocy których będą opisywane różne globalne i regionalne, lokalne zjawiska i procesy oraz ich analizy porównawcze). Powinno się promować tworzenie prac naukowych ukazujących „polskie” zjawiska na tle procesów o szerszym charakterze, bo tylko takie prace mogą prowadzić do ich zrozumienia i nie zostaną przez świat zignorowane. Dlatego niezbędne są badania porównawcze – naszą literaturę, a szerzej kulturę oraz bezsporny dorobek naukowy z zakresu humanistyki należy promować przez pokazanie ich w dialogu z literaturą, kulturą i naukowym dorobkiem światowym. Powyższe stosuje się także do zapisu ze str. 60 „Wyniki polskich badań i analiz, zwłaszcza badań nad kulturą i historią naszego kraju, powinny być zdecydowanie bardziej widoczne dla międzynarodowej społeczności badaczy”.</p>	
313.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 59	<p>Za niewłaściwe uważamy uwzględnienie w instrumentach ewaluacji dyscyplin HST ich „niskiego poziomu umiędzynarodowienia”. Narzędzia te powinny motywować do podnoszenia ich poziomu umiędzynarodowienia i wzrostu widzialności w świecie.</p>	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>Fragment dokumentu w całości brzmi „Kierunkową wytyczną przy projektowaniu instrumentów polityki naukowej (w tym ewaluacji jakości działalności naukowej) musi być zrozumienie i uszanowanie specyfiki dyscyplin naukowych z dziedzin nauk humanistycznych, społecznych i teologicznych. Taki mechanizm musi uwzględniać relatywnie niski poziom umiędzynarodowienia w niektórych dyscyplinach, a</p>

				<p>także niski potencjał komercjalizacyjny badań oraz wysoką rangę monografii naukowych jako kanału publikacji wyników badań, czy też relatywnie długi okres, który upływa, zanim publikacje będą cytowane.</p> <p>Fragment ten nie dotyczy całości nauk HST, w których występuje oczywiste zróżnicowanie pod względem prawdopodobieństwa, że wyniki nawet wybitnych badań będą w stanie zainteresować szeroką, światową społeczność naukowców.</p>
314.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 61	Zamiast zapisu o konieczności uzupełnienia programów kształcenia o treści z zakresu nauk HST na wszystkich kierunkach studiów i osadzenia procesu kształcenia we wspólnych wartościach i tożsamości narodowej, proponujemy wskazanie szerokich, humanistycznych celów kształcenia i badań, nie tylko tych użytecznych.	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
315.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 11	Warto poszerzyć listę na str. 11. Wprawdzie nie jest ona enumeratywna, ale pomija niektóre cele i zadania nie artykułowane wprost w ustawie, natomiast kluczowe z punktu widzenia spójności systemu. Mowa tu m.in. o zapewnieniu wpływu PNP na politykę finansową Państwa, w tym na treść założeń projektu budżetu państwa oraz wpływu PNP na politykę prawa - uwzględniającą specyfikę uwarunkowań rozwoju badań naukowych oraz wdrażania ich wyników do sfery społeczno-gospodarczej.	Uwaga odrzucona. PNP jest dokumentem strategicznym wskazującym priorytety w zakresie funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki. PNP definiuje najważniejsze wyzwania rozwojowe stojące

				<p>przed polską gospodarką i polskim społeczeństwem.</p> <p>Zagwarantowanie wzrostu nakładów budżetowych na naukę i szkolnictwo wyższe znalazło odzwierciedlenie w treści art. 383 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w którym przewidziano mechanizm corocznej waloryzacji tych nakładów.</p>
316.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 9	<p>W analizie SWOT bezpodstawnie umieszczono wśród mocnych stron punkt o istnieniu rozwiązań prawych sprzyjających podnoszeniu poziomu innowacyjności gospodarki przy wsparciu nauki i szkolnictwa wyższego. Przekłada się to na nieuzasadnione sformułowania w pkt 4.4.7. Temat ten powinien być zlokalizowany w słabych stronach SWOT. To on jest odpowiedzialny za, wskazywane w tej samej analizie SWOT, inne problemy, w tym niski poziom komercjalizacji oraz niewystarczająca współpraca B+R. W tej sprawie KPN już zajmował stanowisko. Do słabych stron, a nie do zagrożeń, należy też zakwalifikować i określić bardziej stanowczo, niż to uczyniono w projekcie dokumentu, nieadekwatne podstawy programowe, a w konsekwencji kwalifikacje absolwentów szkół średnich, względem wymagań oczekiwanych od kandydatów na studia mające realizować cele kształcenia określone przez PNP.</p>	<p>Dokument został przeredagowany i skonsolidowany.</p>
317.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 16 - 17	<p>Zbyt skrótowo i w bardzo dużym uproszczeniu przedstawiono zagadnienia w pkt. 4.2.7 i 4.3.3. dotyczące sztucznej inteligencji i digitalizacji.</p>	<p>Uwaga odrzucona.</p> <p>PNP jest dokumentem o charakterze ogólnym i zwięzłym. Nie określa szczegółowych kierunków</p>

				działań, jedynie wskazuje priorytety.
318.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 14	W rozdziale 4.2. poświęconym wyzwaniom dla świata niezbędne jest odwołanie do celów zrównoważonego rozwoju (Sustainable Development Goals - SDG), których realizacji podjęły się wszystkie kraje członkowskie ONZ zgodnie z rezolucją Zgromadzenia Ogólnego z 25 września 2015r. Dalsze podrozdziały powinny obejmować wszystkie zagadnienie wskazane w celach zrównoważonego rozwoju. Obecnie dokument jedynie zdawkowo, w jednym zdaniu w punkcie 5.2., odwołuje się do SDG. Uwagę zwraca m.in. brak odniesienia do SDG6 pt.: „Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi”, co w obliczu zmieniającego się klimatu i stosunków wodnych na ziemi powinno być jednym z celów intensywnych badań naukowych realizowanych przez ośrodki naukowe w Polsce i wspieranych przez państwo. Podobnie, w obliczu obserwowanych negatywnych efektów globalnych zmieniającego się świata, wskazane jest odniesienie do SDG12 dotyczącego zrównoważonej konsumpcji i produkcji. Pozostałe cele powinny być również odpowiednio ujęte.	Uwaga częściowo uwzględniona. Dokument przeredagowano. Rozbudowanie tekstu o proponowane zapisy stanowiłoby nadmierne uszczegółowienie tekstu PNP.
319.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 16 – 17 i str. 20	Punkty 4.2.7. i 4.3. a także 4.4.5. powinny zostać przeredagowane, ponieważ ich obecne brzmienie dowodzi powierzchownego potraktowania jednego z najpoważniejszych wyzwań dla krajowego systemu nauki i kształcenia, w tym zapewnienia społeczeństwu i naukowcom otwartego dostępu do wiedzy i informacji kształtujących rozwiązania z obszaru sztucznej inteligencji z udziałem zaawansowanych treści cyfrowych. Obecnie ów dostęp, w skali globalnej, został zawężony, co ogranicza możliwość powszechnego prowadzenia niektórych badań naukowych.	Uwaga uwzględniona. Punkty 4.2.7. i 4.3. zostały przeredagowane. Kwestie Open Science zostały uwzględnione w przeredagowanym tekście. Temat sztucznej inteligencji jest poruszany szerzej w punkcie 4.4.

320.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 29	W priorytecie 5.1. w podrozdziale poświęconym rozwojowi kadr należy uwzględnić zapewnienie mechanizmów umożliwiających tworzenie rynku pracy dla osób w okresie po doktoracie (post-doc) nie tylko w ośrodkach badawczych i szkolnictwa wyższego, ale również, a może przede wszystkim w ośrodkach B+R przedsiębiorstw. Państwo powinno wspierać taką mobilność, czego przykłady dowodzące zalet takiego podejścia znajdujemy w krajach zachodnich.	Uwaga uwzględniona.
321.	Komitet Polityki Naukowej	Uwaga generalna	PNP powinna uwzględnić rosnącą skalę polaryzacji polskiego społeczeństwa na tle różnic światopoglądowych oraz zaprojektować w związku z tym nie tylko zaangażowanie w rozwój wiedzy o historii i tradycji, lecz także o innych elementach wspólnoty szanującej prawa jednostki w rozumieniu podstawowych praw człowieka i obywatela.	Uwaga odrzucona, PNP jest dokumentem strategicznym wskazującym priorytety w zakresie funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki.
322.	Komitet Polityki Naukowej	Uwaga generalna	PNP powinna także zakładać popularyzację nauki w społeczeństwie, prowadzoną na szeroką skalę. Społeczeństwo powinno być nieustannie edukowane i informowane atrakcyjną formą przekazu i przystępnym językiem o zdobyczach nauki. Pozwoli to lepiej rozumieć otaczający je świat i zachodzące zjawiska, również społeczne oraz z większym zaufaniem korzystać z osiągnięć nauki, także w czasach kryzysów.	Uwaga częściowo uwzględniona w preredagowanym tekście PNP.
323.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 10	W celu zwiększenia spójności niektórych sformułowań rekomendowane jest na str. 10 zastąpienie pojęcia "prestż" słowem "autorytet" uwzględniając zaanonsowany w owym punkcie związek przyczyno-skutkowy. Sformułowanie "zgodnie z wartościami i zasadami" warto uzupełnić o punkt odniesienia jakim może być "społeczeństwo obywatelskie", "demokracja parlamentarna". Użycie w tym miejscu przypisu powtarzającego sformułowania ustawy jest niewystarczające, ponieważ obecne w owym przypisie przykłady mogą zostać poddane bardzo zróżnicowanej	Dokument został preredagowany. Punkty w dokumencie odnoszą się do kształcenia formalnego w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki.

			interpretacji w zależności od tego czy wiodącą myślą polityczną będzie "społeczeństwo obywatelskie", czy "demokracja nieoliberalna". Zasadne jest wykreślenie słów "na poziomie wyższym" przy sformułowaniu dotyczącym kształcenia przyszłych pokoleń - w owym kształceniu warto wyeksponować wsparcie dla samodzielności poznawczej obywateli (funkcja poznawcza tak akcentowana w preambule PNP) oraz uczenia się przez całe życie. Przy transferze wiedzy i technologii warto dookreślić, iż mowa jest o transferze w ramach systemu szkolnictwa wyższego (tego brakuje w praktyce) oraz "do i z otoczenia zewnętrznego" - tu bowiem też pojawiają się nieuzasadnione redukcje przepływu informacji.	
324.	Komitet Polityki Naukowej	Uwaga generalna	W dokumencie wielokrotnie pojawia się zwrot „nauka polska”, mimo iż słusznie mowa jest w nim o wymiarze globalnym nauki. Dlatego postulujemy zmianę tego zwrotu na „nauka w Polsce”. Podobnie, w wielu miejscach dokumentu należy zmienić określenie „dydaktyka” na „kształcenie”, gdyż mają one inne znaczenie i zasięg.	Uwaga częściowo uwzględniona.
325.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 9	Apel o uzupełnienie analizy SWOT o zapis wskazujący na zbyt niski udział kobiet w gremiach zarządzających w instytucjach szkolnictwa wyższego i nauki oraz wśród samodzielnej kadry naukowej przede wszystkim w grupie profesorów.	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu. Pozycje w gremiach zarządzających co do zasady obsadzone są w wynikach konkursu. Płeć nie jest warunkiem wykluczającym.
326.	Komitet Polityki Naukowej	Uwaga generalna	Apel o wprowadzenie zapisu dotyczącego wsparcia rozwoju ścieżek kariery naukowej kobiet w sposób pozwalający łączyć macierzyństwo z rozwojem kariery, bez szkody dla obu aktywności. Obecnie macierzyństwo jest nadal	Uwaga wyjaśniona. Ustawa PSWN wprowadziła obligatoryjne zawieszenie

			<p>czynnikiem decydującym o różnicy w tempie i powodzeniu kariery naukowej pomiędzy kobietami i mężczyznami. Kobiety, które nie mogą liczyć na systemowe wsparcie porzucają karierę naukową z powodu trudności w pogodzeniu obowiązków matki i naukowca.</p>	<p>kształcenia w szkole doktorskiej – na wniosek doktoranta – na okres odpowiadający czasowi trwania urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu ojcowskiego oraz urlopu rodzicielskiego. W okresie zwieszenia doktorant otrzymuje stypendium doktoranckie. Okresu otrzymywania stypendium w czasie zawieszenia nie wlicza się do łącznego okresu 4 lat otrzymywania stypendium doktoranckiego. Wprowadzona regulacja jest istotnym wsparciem w godzeniu kariery naukowej z macierzyństwem.</p>
327.	Komitet Polityki Naukowej	Uwaga generalna	<p>Apel o zapewnienie udziału podmiotów systemu szkolnictwa i nauki w pakietach offsetowych będących nieodłącznym elementem strategicznych zakupów technologii wojskowych.</p>	<p>Uwaga odrzucona. Poza właściwością Polityki Naukowej Państwa.</p>
328.	Komitet Polityki Naukowej	Uwaga generalna	<p>Apel o uwzględnienie w dokumencie konkretnych wysiłków rządu w celu zniwelowania dotychczasowych, systemowych blokad przy wykorzystaniu wyników projektów naukowych. Obecnie działania niektórych agend finansujących badania, w szczególności NCBR, koncentrują się na zobowiązaniu podmiotów w drodze umów o realizację niektórych typów projektów do działań komercjalizacyjnych pod rygorem daleko idących konsekwencji. Tymczasem podmioty badawcze nie mają z zasady realnego wpływu na partnerów projektu bądź nie są w stanie być samodzielnie aktywnymi</p>	<p>Uwaga odrzucona. W dokumencie wskazano konkretne działania mające na celu wykorzystanie wyników badań naukowych. Jednym z tych działań jest np. powołanie Sieci Badawczej Łukasiewicz, która działa w formule Science is Business, nawiązuje kontakty</p>

			aktorami na rynku. Utrzymywanie tego stanu prowadzi będzie nadal do częstego unikania realizacji takich projektów przez podmioty badawcze.	z przedsiębiorcami i oferuje rozwiązania, pomagające usprawnić biznes oraz rozwijać i wdrażać innowacyjne technologie. Głównym celem sieci jest prowadzenie prac badawczych kluczowych z punktu widzenia polityki państwa oraz komercjalizacja ich wyników.
329.	Komitet Polityki Naukowej	Uwaga generalna	Apel o wyraźniejsze podkreślenie konieczności synergii i współniania działań w zakresie realizacji zadań polityki naukowej państwa pomiędzy MEiN i wszystkimi ministerstwami (ze względu na olbrzymie znaczenie nauki we wszystkich aspektach funkcjonowania Państwa), w szczególności tymi najbardziej zaangażowanymi w prowadzenie lub wykorzystanie badań naukowych i wdrożeniowych. Dotyczy to zwłaszcza tak istotnych dla polskich naukowców problemów, jak spotykane dotychczas międzyresortowe różnice w interpretacji przepisów prawa o zamówieniach publicznych realizowanych przez instytucje naukowe.	Rada Ministrów określa Politykę Naukową Państwa, zatem wszystkie resorty są zaangażowane w jej realizację.
330.	Komitet Polityki Naukowej	Uwaga generalna	Apel o zadeklarowanie w dokumencie działań legislacyjnych, w tym na poziomie instytucji UE, które umożliwią bardziej efektywne wykorzystanie w pracach naukowych z komponentem zarobkowym infrastruktury zakupionej lub zmodernizowanej dzięki wykorzystaniu funduszy UE. Z powodu istniejących ograniczeń, obecnie wiele doskonale wyposażonych obiektów lub zakupionej aparatury badawczej jest wykorzystywanych w bardzo niewielkim stopniu.	Uwaga odrzucona. Wykorzystanie infrastruktury zakupionej lub zmodernizowanej dzięki wykorzystaniu funduszy UE w pracach naukowych również na poziomie UE, zależy od aktywności podmiotu będącego w posiadaniu tej infrastruktury, a więc jego udziału w projektach, a nie od działań

				legislacyjnych. Obecne rozwiązania prawne nie stanowią barier dla takiej aktywności.
331.	Komitet Polityki Naukowej	Uwaga generalna	Apel o zobligowanie agend finansujących badania, a szczególnie NCN, do publicznego przedstawienia szczegółowych raportów opisujących poziom efektywności realizacji finansowanych przez siebie prac badawczych, zwłaszcza w dziedzinach, w których efekty projektów mogą być obiektywnie skwantyfikowane na przykład poprzez wskaźnik Impact Factor (nauki o życiu, nauki ścisłe). Jest to kluczowe dla sprawności finansowej polityki naukowej państwa, gdyż pozwala ocenić, czy rzeczywiście, na ile i w jakich obszarach dystrybucja środków finansowych przez agencje jest bardziej efektywna niż prowadzona przez uczelnie wewnętrzna dystrybucja środków pochodzących z subwencji.	Uwaga uwzględniona w preredagowanym tekście PNP.
332.	Komitet Polityki Naukowej	Uwaga generalna	Apel o zapisanie konieczności kontynuowania programów doskonałościowych umożliwiających podejmowanie przez podmioty systemu szkolnictwa wyższego i nauki wyzwań strategicznych pozwalających na coraz większą obecność w gronie podmiotów wiodących w świecie nauki i kształceniu, w szczególności kontynuowanie i rozwijanie programów Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza, Regionalna Inicjatywa Doskonałości, jak również przedsięwzięcia wspierającego pozyskiwanie akredytacji międzynarodowych. Uzasadnione jest także prowadzenie skoordynowanych działań sprzyjających wzrostowi rozpoznawalności międzynarodowej w rankingach.	Uwaga uwzględniona. Wprowadzono IDUB i RID w tekście dokumentu.
333.	Komitet Polityki Naukowej	Uwaga generalna	Jedną z najważniejszych kwestii, na którą pragnie zwrócić uwagę Komitet Polityki Naukowej, jest pominięcie w tak ważnym dokumencie roli Polskiej Akademii Nauk. W kilku miejscach jedynie wspomniano o instytutach PAN, niezbyt	PNP jest dokumentem strategicznym wskazującym priorytety w zakresie funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki, a

			<p>wyraźnie podkreślając ich znaczenie dla realizacji PNP. Zdaniem KPN należy wyraźnie wskazać Polską Akademię Nauk jako jednego z głównych kreatorów myśli naukowej w naszym kraju, dysponującego olbrzymim kapitałem intelektualnym i infrastrukturalnym, reprezentowanego w integralny sposób zarówno przez wybitnych członków korporacji uczonych, instytuty naukowe prowadzące badania na najwyższym poziomie i posiadające znaczącą rozpoznawalność międzynarodową, komitety naukowe gromadzące ekspertów z różnych podmiotów w poszczególnych obszarach, ale także placówki i ośrodki rozsiane w kraju i za granicą. W dokumencie bardzo słusznie jest mowa o potrzebie budowania dyplomacji naukowej oraz systemie doradztwa naukowego. Temat ten zasługuje na rozwinięcie, w jaki sposób będzie on realizowany. To właśnie zagraniczne placówki PAN mogłyby być jednym z kluczowych miejsc budowania dyplomacji naukowej, podczas gdy korporacja uczonych oraz komitety PAN powinny odgrywać wiodącą rolę doradcą, wypowiadając się w ważnych dla Państwa i nauki sprawach.</p>	<p>nie koncentrującym się na zadaniach i rolach konkretnych instytucji, co w żadnym stopniu nie neguje znaczącej roli PAN w polityce naukowej państwa.</p>
334.	Komitet Polityki Naukowej	Str. 3	<p>W rozdziale 1.1 dokumentu określono „potrzebę monitorowania wdrażania i aktualizacji celów PNP. Zgodnie z przepisem art. 6 ust. 3 ustawy, realizacja Polityki Naukowej Państwa podlega ewaluacji nie rzadziej niż raz na 5 lat. Zgodnie z art. 340 ust. 2 ustawy, ewaluację realizacji PNP przeprowadza Komitet Polityki Naukowej (KPN), a wyniki tej ewaluacji przekazuje się Radzie Ministrów za pośrednictwem ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki”. Traktując PNP jako dokument strategiczny, postulujemy zdefiniowanie kluczowych wskaźników, oczekiwań, podanie informacji o źródłach/dostarczycielach danych do analizy, częstotliwości przekazywania danych, a także uzupełnienie dokumentu (w miejscach, w których tego już nie uczyniono)</p>	<p>W związku z faktem, że szczegółowa procedura ewaluacji nie została określona na poziomie ustawowym, kwestie dotyczące sposobu jej realizacji zostaną ustalone na późniejszym etapie w procedurze nielegislacyjnej.</p>

			o wskazanie resortów, agend, czy też instytucji odpowiedzialnych za realizację określonych działań.	
335.	Komisja Ewaluacji Nauki (KEN)	Str. 2	W strukturze dokumentu „Polityka Naukowa Państwa” rozdział wstępny (Wstęp) nie przystaje zarówno stylem, jak i poziomem do tego, co zawiera część merytoryczna (od analizy SWOT poczynając).	Dokument został przeredagowany.
336.	Komisja Ewaluacji Nauki (KEN)	Uwaga generalna	W dokumencie brakuje wyodrębnionego rozdziału, poświęconego instrumentom polityki naukowej państwa. W szczególności, zabrakło opisu narzędzi służących do realizacji PNP. O ile wyzwania i priorytety PNP są szczegółowo omówione, o tyle instrumenty PNP zostały potraktowane jako mniej istotne i wtórne, a bardzo niewiele miejsca poświęcono monitorowaniu wdrażania PNP. Doprecyzowanie instrumentów polityki naukowej ma kluczowe znaczenie z punktu widzenia oceny możliwości realizacji zadań stojących przed polską nauką w kontekście wyspecyfikowanych w dokumencie priorytetów. Przykładem może być ewaluacja jakości działalności naukowej, która jest instrumentem PNP. Kolejnym przykładowym instrumentem jest ewaluacja transferu wiedzy i technologii. W świetle powyższych uwag, projekt dokumentu dotyczącego PNP wymaga w ocenie Komisji uzupełnienia.	Uwaga wyjaśniona. Celem dokumentu nie jest wyodrębnianie instrumentów polityki naukowej państwa, jedynie wskazanie priorytetów.
337.	Komisja Ewaluacji Nauki (KEN)	Uwaga generalna	W założeniach PNP brakuje postulatu dotyczącego oddziaływania nauki na gospodarkę narodową, wspierania rozwoju gospodarczego państwa poprzez badania o charakterze stosowanym i wdrożeniowym, nastawione na generowanie nowoczesnych technologii wspierających polski przemysł. Powinien pojawić się także postulat dotyczący katalizowania w ramach PNP procesów transferu wyników badań naukowych do gospodarki oraz tworzenia centrów badawczych działających na rzecz podnoszenia konkurencyjności polskiej gospodarki.	Uwaga wyjaśniona. Większość dokumentu odnosi się do oddziaływania nauki na gospodarkę i wspierania rozwoju gospodarczego państwa.
338.	Komisja Ewaluacji Nauki (KEN)	Uwaga generalna	W kształceniu na potrzeby społeczeństwa trzeba zasygnalizować i podkreślić zmianę strategii, odejście od koncepcji „employability”, nastawionej na zdobywanie	PNP jest dokumentem strategicznym wskazującym

			wyspecjalizowanych umiejętności, na rzecz umiejętności ustawicznego kształcenia się , którego fundamentem jest bardzo gruntowne wykształcenie podstawowe.	priorytety w zakresie funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki. W związku z konsolidacją dokument nie jest możliwe odniesienie się do szczegółowych aspektów systemu kształcenia.
339.	Komisja Ewaluacji Nauki (KEN)	Str. 9	W rozdziale 3. Analiza SWOT stanu nauki i szkolnictwa wyższego, pojawiło się niezbyt zręczne sformułowanie: „Rosnące zapotrzebowanie na na oczekiwany transfer wiedzy do gospodarki w polskiej gospodarce”.	Uwaga uwzględniona. Dokument przereferowano.
340.	Komisja Ewaluacji Nauki (KEN)	Str. 24	W rozdziale 5, w sekcji 5.1. Priorytet I: Rozwój sektora nauki, szkolnictwa wyższego oraz innowacyjności, pojawiło się rozszerzenie dotychczasowego sektora nauki i szkolnictwa wyższego poprzez wprowadzenie pojęcia innowacyjności. O ile nauka i szkolnictwo wyższe mają – z punktu widzenia organizacyjnego – charakter sektorowy, o tyle innowacyjność nie jest pojęciem organizacyjnym, ale odnosi się do wszelkich przejawów działalności, w wyniku których powstaje jakieś „novum”. W tym sensie należałoby zdefiniować co oznacza „sektor innowacyjności”.	Uwaga uwzględniona. Dokument przereferowano.
341.	Komisja Ewaluacji Nauki (KEN)	Uwaga generalna	Ad. 5.6. 1) Brakuje całościowego planu rozwoju HST (rozumianych jako „rozwój badań, które umożliwiają odbiorcom rozumieć zjawiska kulturowe, społeczne i polityczne, refleksyjnie się do nich odnoszą, a także wyposażać w kompetencje potrzebne do ich twórczej i odpowiedzialnej zmiany, akapit 3) oraz opisu strategii pozwalających na realizowanie szczegółowych celów i zadań badawczych. Podkreślona jest konieczność rozbudowy struktury informatycznej i digitalizacji HST (akapity 3-4), nie ma natomiast słowa o umożliwianiu dostępu do światowej literatury, rozwoju bibliotek, większych możliwości prowadzenia badań terenowych i innych narzędzi	Uwaga wyjaśniona. Ze względu na ogólny charakter PNP dokument nie może zawierać całościowych planów rozwojów dziedzin naukowych. MEiN zapewnia dostęp do światowej literatury w obszarach HST i innych dziedzin naukowych wszystkim podmiotom systemu nauki i szkolnictwa wyższego w

			<p>niezbędnych dla rzetelnego prowadzenia badań w ramach HST.</p> <p>2) HST jest sprowadzone do badań nad kulturą i dziedzictwem narodowym, które mają być zgodne z priorytetowymi działaniami w obszarze działań administracji rządowej: „oświata i wychowanie” oraz „kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (akapit 2)”. Nie jest jasne, w jaki sposób zgodność ta będzie osiągnięta i istnieje obawa, że badania HST będą - przynajmniej w części - podporządkowane racjom politycznym, co w nauce nie powinno mieć miejsca. Kolejnym celem HST przedstawionym w PNP jest promocja na świecie polskiej kultury (akapit 7), co wszak nie jest podstawowym celem badań naukowych.</p>	<p>ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki.</p> <p>Koordinacja działań administracji rządowej jest zjawiskiem niezbędnym racjonalnie prowadzonych polityk publicznych.</p> <p>Prowadzenie dyplomacji naukowej powinno być jednym z priorytetów w zakresie funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki, co jest przedmiotem PNP.</p>
342.	Komisja Ewaluacji Nauki (KEN)	Uwaga generalna	<p>Komisja Ewaluacji Nauki pragnie podkreślić, iż projekt dokumentu „Polityka Naukowa Państwa” jest pierwszym tego rodzaju dokumentem w Polsce i ma bardzo istotne znaczenie z punktu widzenia określenia strategii, kierunków działań oraz priorytetów resortu nauki i szkolnictwa wyższego. Komisja stoi na stanowisku, iż przygotowanie tego dokumentu otwiera możliwość lepszego powiązania rozwoju nauki polskiej z aktywnością i listą priorytetów resortu. Komisja, pragnie wreszcie zwrócić uwagę na fakt, iż dokument „Polityka Naukowa Państwa” nie zawiera kluczowego rozdziału poświęconego instrumentom polityki naukowej, które powinny zostać wskazane, szczegółowo opisane i powiązane z wyzwaniem i priorytetami PNP.</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Celem dokumentu nie jest wyodrębnianie instrumentów polityki naukowej państwa, jedynie wskazanie priorytetów</p>
343.	Komisja Ewaluacji Nauki (KEN)	Uwaga generalna	<p>Ocena przedłożonego projektu PNP musi brać za punkt wyjścia definicję, co w tym przypadku oznacza słowo „polityka”. Zapewne chodzi tu o polski odpowiednik angielskiego słowa „policy”. Z przytoczonego niżej art. 6 PSW można przypuszczać, że ustawodawca oczekuje</p>	<p>Uwaga wyjaśniona.</p> <p>Ustawa PSWN posługuje się nazwą „polityka naukowa państwa”. Rada Ministrów</p>

			<p>stworzenia dokumentu mającego także charakter strategii: <i>Art. 6. 1. Rada Ministrów określa politykę naukową państwa.</i> <i>2. Polityka naukowa państwa jest dokumentem strategicznym [podkr. SJ] wskazującym priorytety w zakresie funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki.</i> <i>3. Realizacja polityki naukowej państwa podlega ewaluacji nie rzadziej niż raz na 5 lat.</i> Moje przekonanie, że chodzi raczej o strategię, utwierdza list przewodni Ministra, w którym tak określa się charakter dokumentu: „<i>Jest to więc dokument rządowy, określający, co ma robić [podkr. SJ] rząd, minister, ministerstwo.</i>” podczas gdy przez „<i>policy</i>” rozumie się raczej opis w jaki sposób cele mają być realizowane. Kwestia relacji „<i>policy</i>” do „<i>strategy</i>” jest przedmiotem wielu rozważań. Ciekawe zestawienie właściwości tych pojęć można znaleźć na stronie internetowej</p>	<p>określa politykę naukową państwa. PNP mając podstawę w ustawie PSWN nie stanowi zatem polityki rozwojowej w rozumieniu ustawy o politykach publicznych. PNP jest dokumentem strategicznym wskazującym priorytety w zakresie funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki.</p>
344.	Komisja Ewaluacji Nauki (KEN)	Uwaga generalna	<p>Opiniowany projekt PNP spełnia pewne standardy strategii tzn. zawiera dyskusję uwarunkowań oraz analizę SWOT. Niezbędnym punktem wyjścia dla strategii jest tzw. misja („<i>mission</i>”), a więc mniej górnolotnie mówiąc zadania (cele), które strategia ma realizować oraz diagnoza stanu obecnego. To są słabe punkty projektu PNP, bo jako „<i>misję</i>” można uznać tylko rozdz. 1 (Wstęp), a w szczególności sekcję 1.1. Założenia PNP. Zawarto w nim wiele słusznych, ogólnych postulatów do których jednak w niewielkim stopniu i mało konkretnie odnoszą się priorytety (rozd. 5) – np. który z priorytetów realizuje pierwsze dwa postulaty z 1.1.? Brak jest merytorycznej diagnozy, choćby odwołania do innego dokumentu, na której opiera się analiza SWOT. Analizując dalej projekt PNP ze względu na standardy strategii należy zauważyć, że wymienione w rozdz. 5 priorytety PNP trudno uznać za listę działań strategicznych, służących realizacji określonych celów. Podstawową strukturalną wadą jest brak perspektywy czasowej oraz wskaźników realizacji poszczególnych priorytetów. Bez tych parametrów trudno jest mówić o ewaluacji PNP, czego wymaga cytowany wyżej art. 6 ust. 3. Podsumowując, projekt PKP zawiera elementy</p>	<p>Dokument został przeredagowany i skonsolidowany.</p>

			strategii, ale nie jest dokumentem strategicznym, czego wymaga art. 6 ust. Nie wskazuje też na intencję prowadzenia „ <i>evidence based policy</i> ”, bo odwołań do „ <i>evidence</i> ” w nim brakuje.	
345.	Komisja Ewaluacji Nauki (KEN)	Str. 9	<p>Analiza SWOT (rozdz. 3) wymaga udoskonalenia w dwóch kierunkach: formalnym i merytorycznym. W każdej jej sekcji S,W,O,T wymieniono kilkanaście „kropek” w kolejności trudnej do zinterpretowania. Uważam, że SWOT powinien być bardziej zwięzły lub wprowadzona w nim dodatkowa struktura. Np. wewnątrz każdej sekcji można wprowadzić podział: System, Badania Naukowe, Kształcenie, Otoczenie społeczne. Być może rolę strukturyzującą mają odgrywać nieobjaśnione skróty (n,s,i,o..). Zauważalna jest dysproporcja poziomu ogólności poszczególnych punktów. W jednym punkcie pisze się krótko o miliardach wydanych na infrastrukturę; a w innym o e-legitymacji studenckiej i dobrej dostępności nauczycieli akademickich (co to oznacza i skąd wiadomo?). Wśród silnych stron brakuje mi zakorzenienia mechanizmów konkurencji w finansowaniu badań naukowych (NCN, granty MNSW, granty UE itp.) oraz systemów ewaluacji i akredytacji. To więcej niż „rozwiązania prawne” – to instytucje i procesy wpisujące nasz system w logikę działających w krajach o najwyższej rozwiniętej nauce. Do pozytywnych cech systemu zaliczyłbym koncentrację nakładów w ośrodkach mających najlepsze wyniki, co oznacza efektywną gospodarkę ograniczonymi zasobami. Zdziwiła mnie informacja o dużym odsetku studentów STEM; przed dekadą była wyraźna dysproporcja na rzecz nauk humanistyczno-społecznych, a pedagogiki w szczególności oraz rażąco niższe wskaźniki dotyczące kształcenia w zakresie nauk o zdrowiu. Analiza SWOT zawiera spostrzeżenia, które można postrzegać jako sprzeczne: „<i>Otwarcie uczelni na otoczenie społeczne (upowszechnienie trzeciej misji) (s)</i>” jest silną stroną, ale jednocześnie słabymi stronami są „<i>Niewystarczająca współpraca między systemem nauki i szkolnictwa wyższego z otoczeniem społeczno-gospodarczym (s, n)</i>” oraz „<i>Niewystarczająca</i></p>	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.

			<p><i>oferta uczelni w zakresie kształcenia osób dorosłych (s, o)."</i></p> <p>Na czym więc polega to otwarcie? Takich sprzeczności można wskazać więcej. Podsumowując: analiza SWOT zawiera wiele słusznych spostrzeżeń, ale niedostatecznie strukturyzowanych i z bardzo różnych poziomów istotności dla strategii. Szkoda, że nie wskazano podmiotów, których poszczególne silne i słabe strony dotyczą – szczególnie istotny byłby tu podział między realizatorów i odbiorców polityki naukowej, opisanych w rozdz. 2. Fundamentalnym problemem jest brak odniesienia analizy SWOT do wszechstronnej diagnozy, stanowiącej jej podstawę.</p>	
346.	Komisja Ewaluacji Nauki (KEN)	Str. 14	<p>Interesujący jest rozdz. 4 poświęcony wyzwaniom w różnej skali: świata, UE i Polski. Budzi jednak wątpliwość użyteczność pewnych rozważań dla dalszego wywodu oraz kwalifikacja skali wyzwań. W szczególności demografia polegająca na starzeniu się społeczeństw jest zupełnie innej natury wyzwaniem w krajach Azji i Afryki niż Europy i Ameryki Północnej. Ponadto rosnąca średnia wieku to nie tylko negatywny aspekt (niska dzietność), ale to także dłuższe życie, czyli wynik postępów nauki i rozwoju cywilizacyjnego. Trudno zrozumieć dlaczego starzenie się społeczeństw uznano za wyzwanie w skali globalnej i polskiej, ale nie uwzględniono go w skali UE. W porównaniu z rozważaniami demograficznymi bardzo pobieżnie potraktowano punkty o problemach zasobów naturalnych, energii oraz klimatu i środowiska, a także zdrowia i żywności, rozdzielone krótkim punktem pkt. 4.2.4 Globalizacja. A właśnie problem globalizacji badań naukowych i szkolnictwa wyższego jest jednym z największych wyzwań z którymi muszą się zmierzyć wszystkie kraje i ośrodki badawcze. Natomiast punkt 4.2.4 kładzie nacisk na globalizację w zakresie ekonomiczno-społecznych, pomijając całkowicie zagadnienia globalizacji badań i SzW, czemu warto byłoby poświęcić sporo miejsca i co ma praktyczne znaczenie dla nauki w Polsce. Ostatnie globalne wyzwanie ma dotyczyć sztucznej inteligencji. Wydaje mi się, że jest to zbytek zawężenie problemu. Termin AI jest nośny, ale w gruncie</p>	<p>Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.</p> <p>Dokument został przeredagowany.</p>

			<p>rzeczy oznacza pewien typ oprogramowania komputerów. Problem jest jednak generalny i dotyczy wykorzystania technologii informatycznej w gospodarce, życiu społecznym i badaniach naukowych. Cyfrowy analfabetyzm to dziś problem może nie na poziomie korzystania z ulubionego edytora czy przeglądarki, ale bardziej zaawansowanych narzędzi informatycznych, choćby służących współpracy <i>on-line</i>. W tym zakresie pandemia w skali globalnej wymusiła ogromną zmianę. Gołosłowne zdanie „pierwsze przykłady z życia dostarczają przestróg przed niepożądanymi efektami AI.” nie powinno się znaleźć w tym dokumencie.</p>	
347.	Komisja Ewaluacji Nauki (KEN)		<p>Wśród wyzwań dla UE słusznie przywołano dwa dokumenty „Europejski Zielony Ład” oraz „Europa na miarę ery cyfrowej” (zwróćmy uwagę, że UE widzi kwestię szerszej, niż tylko AI) budzi natomiast wątpliwość wyodrębnienie problemu energii i klimatu w skali UE od problemu globalnego, bo to zagadnienia jest wybitnie globalne i działania UE nie mogą abstrahować co dzieje się w odległych krajach, a USA, Chinach i Rosji w szczególności. Podobnie problem migracji nie jest problemem wewnątrz europejskim i powinien być widziany jako problem globalny, mający poważne reperkusje dla Europy; także w aspekcie demograficznym. Niefortunny wydaje się tytuł wyzwania „Digitalizacja”, bo przez digitalizację rozumie się potocznie zamianę nośnika analogowego (np. papierowego) na cyfrowy, a w sekcji jest mowa o jednolitym rynku cyfrowym i innych problemach związanych z informatyzacją. Proponuję wprowadzenie tego terminu do dokumentu i zastąpienie nim kilku innych używanych dla określenia procesów informatyzacji. Nb. do tego samego punktu należałoby włączyć rozważania o <i>Open Access</i> wyników badań naukowych, co staje się bardzo poważnym wyzwaniem w Europie. Punkt 4.3.6 o nowoczesnych miastach (to pewno adaptacja <i>smart cities</i>) też dotyczy informatyzacji, tyle że w skali organizacji funkcji miejskich. Są tu zresztą powtórzenia z pkt. 4.3.3: „<i>Wśród tych zagrożeń już obserwujemy wykluczenie społeczne (zwłaszcza osób starszych),...</i>” a w 4.3.5 „<i>Oznacza to także</i></p>	<p>Dokument został przeredagowany i skonsolidowany.</p> <p>PNP jest dokumentem strategicznym wskazującym priorytety w zakresie funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki.</p>

			<p><i>bardziej interaktywną i elastyczną administrację miasta, bezpieczniejsze przestrzenie publiczne i lepsze zaspokajanie potrzeb starzejącej się populacji.</i>” Uważam, że temat implikacji informatyzacji dla życia społecznego powinien być przedmiotem zintegrowanego punktu, także analizy porównawczej najbardziej zaawansowanych krajów świata, UE oraz Polski.</p>	
348.	Komisja Ewaluacji Nauki (KEN)	Str. 19 – 20 i 23	<p>Wśród specyficznych wyzwań dla Polski słusznie eksponowany jest problem struktury demograficznej. Podkreślono, że <i>„Prognozy te stanowią istotne wyzwania dla nauki i szkolnictwa wyższego”</i> choć nie bardzo jest zrozumiała druga część tego zdania <i>„w kontekście konieczności lepszego wykorzystania potencjału intelektualnego malejącego liczebnie naszego społeczeństwa.”</i> Czyżby zakładano, że nie jest możliwy dopływ „świeżej krwi” do sektora przez udrożnienie mechanizmów imigracji? Nb. wyzwanie demograficzne (podobnie jak kilka innych) nie zostało wymienione w Priorytetach (rozdz. 5). Nie jestem pewien, czy choroby cywilizacyjne (4.4.2) są specyficznym wyzwaniem Polski, może raczej co najmniej, w skali UE. Wyzwaniem Polski jest jakość ochrony zdrowia i to ma 2 <i>Do użytku wewnętrznego KEN</i> praktyczny związek z badaniami i kształceniem w odpowiednich dyscyplinach. W punkcie 4.4.3 o rynku pracy poruszyłbym zagadnienie obniżonego wieku emerytalnego, zwłaszcza w kontekście problemów demograficznych. Punkt 4.4.5 Cyfryzacja (proponuję zastąpić słowem „informatyzacja”) zawiera kilka globalnie prawdziwych truizmów i nie specyfikuje szczególnych wyzwań dla Polski, choć takie, bardzo poważne istnieją. Nb. niefortunne jest określenie „technologii ICT”, bo skrót ICT oznacza <i>Information and Communication Technology</i>. Moją uwagę zwrócił pkt. 4.4.10 Budowanie wspólnoty , kultury i tradycji (tożsamości i narodowej), a właściwie niedostrzeżenie jako wyzwania budowy społeczeństwa obywatelskiego, czyli wspólnoty obywateli poczuwających się do odpowiedzialności za swoje otoczenie w skali</p>	<p>Dokument został przeredagowany i skonsolidowany.</p> <p>PNP jest dokumentem strategicznym wskazującym priorytety w zakresie funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki.</p>

			wspólnoty mieszkaniowej. wioski, dzielnicy, miasta, regionu, kraju, a może we właściwej skali Europy i świata. Postuluję umieszczenie tego wyzwania, bo braki w tym zakresie boleśnie odczuwamy.	
349.	Komisja Ewaluacji Nauki (KEN)	Str. 24	<p>Uwagi dotyczące Rozdziału 5. Priorytety PNP ograniczę do kwestii strukturalnych. Każdy z wymienionych punktów, niezależnie od ich związków z pozostałym tekstem zasługuje na osobną dyskusję merytoryczną. Konkretnie przykłady są tu jedynie ilustracją problemów. Rozdział 5 zawiera wiele ciekawych i ogólnie słusznych rozważań, niestety słabo odnoszących się do analizy SWOT (rodz. 3). Trudno się zorientować jak wykorzystać silne strony i szanse do usunięcia słabości i uniknięcia zagrożeń. Nie jest jasny związek priorytetów z założeniami PNP z rozdz. 1.1. Jakie odbicie w priorytetach znajduje choćby sztandarowe założenie <i>"chronić i wspierać wolne od nacisków politycznych, rzetelne i zgodne z etyką prowadzenie wysokiej jakości badań naukowych, których celem jest dążenie do prawdy"</i>? Wadą kompozycji jest pomieszanie w priorytetach elementów diagnozy, opisu rzeczywistości z postulatami kierunków działań. Wiele postulatów jest adresowanych do uczelni lub innych podmiotów, a nie jak obiecywał Minister w piśmie przewodnim do agend państwa realizujących PNP. Jeśli państwo chce skłonić podmioty do pewnych działań, to w PNP należy napisać przy pomocy jakich narzędzi to zrobi. A potem w ramach ewaluacji zbadać skuteczność tych narzędzi. Zbyt często w dokumencie pisze się jakie powinny być efekty zmian, ale nie jest powiedziane CO i JAK zrobić, a to powinno być istotą dokumentu o charakterze „<i>strategy & policy</i>” (celowo nie używam polskiego słowa „politycznego”). Chociaż do każdego priorytetu przypisane są wybrane wyzwania z rodz. 3 (szkoda, że bez odsyłacza, a może linku wewnątrz dokumentu – to kamyczek do problemu informatyzacji) to w treści nie widać jak działania mają odpowiedzieć na te wyzwania. Nb. wyzwanie demograficzne nie zostało przypisane do żadnego priorytetu, choć jest podjęte w treści pkt. 5.2.1. Jako wyzwania dotyczące</p>	<p>Dokument został przeredagowany i skonsolidowany.</p> <p>PNP jest dokumentem strategicznym wskazującym priorytety w zakresie funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki.</p> <p>Celem dokumentu nie jest wyodrębnianie instrumentów polityki naukowej państwa, jedynie wskazanie priorytetów.</p>

			priorytetu 5.1 zostały wypunktowane tylko <i>Rozwój sektora B+R</i> oraz <i>Synergia działań ..w ramach UE</i> choć dalsze rozważania dotyczą wielu innych ważnych, a może nawet ważniejszych wyzwań, które nie są wcześniej wymienione.	
350.	Komisja Ewaluacji Nauki (KEN)	Str. 49	Odniosę się nieco bardziej szczegółowo do bliskiego mi tematu informatyzacji, którego dotyczy Priorytet 5.4 pod niefortunnym tytułem „ Technologie cyfrowe ”. Informatyzacja to bowiem nie tylko <i>hardware</i> , komputery itp. ale także, a może przede wszystkim sposób myślenia i kwalifikacje użytkowników. Tu eksponuje się hasło AI; epatowanie danymi o badaniach w dziedzinie AI nie ma większego sensu, bo gdy jakieś hasło staje się modne, co się da podciągnąć jest pod nie. Ten priorytet zawiera też wiele elementów diagnozy i opisu rzeczywistości, a niewiele konkretnych wskazań co robić. Realnym wyzwaniem w Polsce jest inkorporacja metod informatycznych w życie codziennym, w czym nauka i szkolnictwo wyższe powinno odgrywać istotną rolę; temu problemowi poświęcona jest końcówka punktu 5.4.5, pod nieadekwatnym do treści tytułem. Tutaj zamiast pierwszego „ptaszka” (więcej specjalistycznych studiów informatycznych) postulowałbym włączenie narzędzi informatycznych do programów wszystkich kierunków studiów jako podstawowych elementów warsztatu pracy wykształconego człowieka XXI w. Braki w tym zakresie widzimy choćby w naszej współpracy w ramach MNSzW ;).	Uwaga wyjaśniona. Punkt, do którego odnosi się uwaga dotyczy kształcenia specjalistycznej kadry informatycznej, nie szerokiego kształcenia kompetencji cyfrowych w społeczeństwie. Narzucenie włączenia narzędzi informatycznych do programów wszystkich kierunków studiów stoi w sprzeczności z ustawą PSWN, która gwarantuje autonomię uczelni w zakresie ustanawiania programów studiów.
351.	Komisja Ewaluacji Nauki (KEN)	Str. 53	Niefortunne wydaje mi się ujęcie we wspólnym tytule Priorytetu V (5.5) społeczeństwa i zdrowia , bo w tych dwóch obszarach nauka ma odmienne zadania. W dodatku choć tytuł sugeruje równorzędne potraktowanie tematów, to problemom zdrowia poświęcony jest tylko jeden podpunkt 5.5.4 w którym brak jest wskazań do rozwiązania zauważonych problemów.	Dokument został przeredagowany i skonsolidowany.
352.	Komisja Ewaluacji Nauki (KEN)	Str. 59	Wielkim zawodem jest dla mnie Priorytet VI. „Budowanie wspólnoty..” ze względu na kompletne pominięcie zagadnienia kształcenia odpowiedzialności obywatela za wspólnotę do której należy. Zdanie „Podstawowym	Dokument został przeredagowany i skonsolidowany.

			warunkiem pozwalającym na partycypację w kulturze, życiu społecznym i politycznym jest rozumienie własnej historii i tradycji.” uzupełnił bym o poczucie odpowiedzialności samorządności akademickiej, samorządu studentów. Badania w zakresie HST mogą stanowić punkt wyjścia działań podwyższających poczucie odpowiedzialności, ale nie zastąpią innych ważnych działań, także leżących w kompetencjach państwa.	Na skutek konsolidacji dokumentu, uwaga odnosi się do wykreślonego fragmentu tekstu.
353.	Komisja Ewaluacji Nauki (KEN)	Str. 62	Stosunkowo długiemu tekstowi Priorytetu VII. Bezpieczeństwo państwa warto byłoby nadać strukturę, wprowadzając podpunkty. Pobieżna lektura na którą pozwala okres pre-konsultacji nasuwa podobną uwagę jak w kilku poprzednich priorytetach – za dużo opisu rzeczywistości, za mało wskazań co ma do zrobienia państwo w zakresie styku nauki z bezpieczeństwem. Można się zastanawiać, czy temat bezpieczeństwa nie powinien obejmować szerszego obszaru niż tylko styk z militariami. Styl narracji tego priorytetu wyraźnie odbiega od innych (np. wymienia się nazwiska konkretnych uczonych).	Na skutek konsolidacji dokumentu, priorytet w zakresie bezpieczeństwa państwa został przerezegowany.
354.	Komisja Ewaluacji Nauki (KEN)	Uwaga generalna	Interesująca jest analiza źródeł, do których odwołania znajdują się w dokumencie. Jest ona utrudniona przez staroświecki styl odsyłaczy tzn. w przypisach dolnych, a nie poprzez numery lub linki wewnętrzne do bibliografii umieszczonej na końcu. Metodą <i>copy&paste</i> zrobiłem taką bibliografię: <ul style="list-style-type: none"> • OECD, <i>OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2018</i>, https://doi.org/10.1787/sti_in_outlook-2016-en • Intergovernmental Panel on Climate Change, 2018, https://www.ipcc.ch/sr15/ • 6 Commission priorities for 2019-24, https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024_en • Unia energetyczna, https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/energy-union/ • Unijna polityka migracyjna, https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/migratory-pressures/ 	Konsolidacja dokumentu uniemożliwia wymienienie wszystkich dokumentów strategicznych i analitycznych wykonywanych w latach 2010 – 2020 w ramach lub na zlecenie Ministerstwa. Dokument został przerezegowany.

			<ul style="list-style-type: none"> • Jednolity rynek cyfrowy Europy, https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/digital-single-market/ • Zmiana klimatu: co robi UE?, https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/climate-change/ • Smart cities, https://ec.europa.eu/info/eu-regional-and-urban-development/topics/cities-and-urban-development/city-initiatives/smart-cities_en • Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) • Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku • Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) • Rada Unii Europejskiej, Strategiczne podejście do międzynarodowej współpracy w dziedzinie badań naukowych i innowacji • https://ec.europa.eu/info/publications/2019-european-semester-country-reports_en • Komunikat Komisji Europejskiej, Rozwój i koncentracja unijnej współpracy międzynarodowej w dziedzinie badań naukowych i innowacji: podejście strategiczne, COM(2012)497 • Leo Strauss, Czym jest edukacja liberalna?, tłum. Łukasz Dominiak, „Dialogi Polityczne” 2007, nr 7, s. 19. <p>Pojedyncze dokumenty są przywoływane w tekście, bez odsyłaczy bibliograficznych. Nie komentuję szerzej tego wyboru źródeł. Zwraca jednak uwagę brak odniesień do dokumentów strategicznych i analitycznych wykonywanych w latach 2010 – 2020 w ramach lub na zlecenie MNSzW, a wśród nich dwóch opracowań strategii FRP (2009) oraz EY&IBnGR (2010,) analizy SWOT dokonanej przez KPN (2016) a także ważnego raportu międzynarodowego zespołu Poland’s HE and Science System (2017). A <i>propos</i> wcześniejszych uwag o informatyzacji: we współczesnym dokumencie powinno się podkładać linii pod tekst, a nie kopiować długie adresy URL.</p>	
--	--	--	---	--

355.	Komisja Ewaluacji Nauki (KEN)	Uwaga generalna	Tekst projektu pozostawia bardzo wiele do życzenia w aspekcie językowym i redakcyjnym oraz struktury i wykorzystania narzędzi informatycznych służących do składu strukturyzowanego tekstu. Myślę, że dalsze prace nad PNP warto nieco spowolnić, aby uwzględnić w niej wielorakie skutki obecnej pandemii, które mogą mieć duże znaczenie dla zmian w zakresie nauki i szkolnictwa wyższego w perspektywie 5 lat.	Dokument został przeredagowany.
------	-------------------------------	-----------------	--	---------------------------------